

Официален вестник на Европейския съюз

С 383

Издание
на български език

Информация и известия

Година 58

17 ноември 2015 г.

Съдържание

I Резолуции, препоръки и становища

СТАНОВИЩА

Европейски икономически и социален комитет

509-а пленарна сесия на ЕИСК, 1 и 2 юли 2015 г.

2015/C 383/01	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Жените и транспортът“ (проучвателно становище по искане на Комисията)	1
2015/C 383/02	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Екологични, социални и здравни твърдения в рамките на вътрешния пазар“ (становище по собствена инициатива)	8
2015/C 383/03	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Спортът и европейските ценности“ (становище по собствена инициатива)	14
2015/C 383/04	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съхраняването на енергия — фактор за интеграция и енергийна сигурност“ (становище по собствена инициатива)	19
2015/C 383/05	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Интелигентните градове като движеща сила на новата европейска индустриална политика“ (становище по собствена инициатива)	24
2015/C 383/06	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „ТПТИ и неговото въздействие върху МСП“ (становище по собствена инициатива)	34
2015/C 383/07	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Целите за периода след 2015 г. в Евро-Средиземноморския регион“ (становище по собствена инициатива)	44
2015/C 383/08	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Финансиране на развитието — позицията на гражданското общество“ (становище по собствена инициатива)	49
2015/C 383/09	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Оценка на консултацията със заинтересованите страни от Европейската комисия“ (становище по собствена инициатива)	57

III Подготвителни актове

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

509-а пленарна сесия на ЕИСК, 1 и 2 юли 2015 г.

2015/C 383/10	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Зелена книга — Изграждане на съюз на капиталовите пазари“ [COM(2015) 63 final]	64
2015/C 383/11	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Парижкият протокол — план за справяне с глобалното изменение на климата в периода след 2020 г.“ [COM(2015) 81 final]	74
2015/C 383/12	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка — Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“ [COM(2015) 80 final] и „Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета — Пътят към целта от 10 % междусистемна електроенергийна свързаност — Подготвяне на европейската електроенергийна мрежа за 2020 г.“ [COM(2015) 82 final]	84
2015/C 383/13	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Към нова европейска политика за съседство“ (JOIN(2015) 6 final)	91
2015/C 383/14	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за отмяна на Директива 76/621/ЕИО на Съвета за определяне на максимално равнище на ерукова киселина в масла и мазнини и на Регламент (ЕО) № 320/2006 на Съвета за установяване на временна схема за реструктуриране на захарната индустрия“ [COM(2015) 174 final — 2015/0090 COD]	99
2015/C 383/15	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно многогодишен план за възстановяване на червения тон в източната част на Атлантическия океан и в Средиземно море и за отмяна на Регламент (ЕО) № 302/2009“ [COM(2015) 180 final — 2015/0096 COD]	100

I

(Резолюции, препоръки и становища)

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

509-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА ЕИСК, 1 И 2 ЮЛИ 2015 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Жените и транспортът“**(проучвателно становище по искане на Комисията)**

(2015/С 383/01)

Докладчик: г-жа SHARMA**Съдокладчик: г-н HENCKS**

На 8 март 2015 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Жените и транспортът“.

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 16 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 119 гласа „за“, 1 глас „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. Всички измерения на транспортния сектор — въздушен, морски, автомобилен, железопътен, вътрешноводен, космически, логистика, са традиционно доминирани от мъже и в резултат на това:

- транспортната политика е ориентирана към мъжете: тя е създадена от мъже и отразява техните навици и начин на живот,
- в сектора работят основно мъже и поради това работните места са пригодени спрямо работещите мъже,
- ценностите, залегнали в този отрасъл, отразяват слаба подкрепа за жените в сектора и не отчитат аспектите, свързани с пола,
- измерението, свързано с пола, отсъства от транспортната политика на ЕС.

Преглед на настоящите статистически данни за сектора в приложение 1 показва дискриминацията в този отрасъл. Много от изтъкнатите пречки са налице и в други сектори, но транспортният отрасъл изпитва особени затруднения при справянето с тези въпроси.

1.2. Затова настоящото проучвателно становище, изготвено по искане на члена на Европейската комисия, отговарящ за транспорта, се съсредоточава върху възможностите на транспортния сектор да приобщи по-добре жените и да генерира по-голям икономически, социален и устойчив растеж. Настоящото становище не обхваща жените като ползватели на транспорт, но според ЕИСК би могло да бъде изготвено проучвателно становище и по тази тема. Независимо от слабостите ситуацията може да се промени, като се приложат неутрални от гледна точка на половете политики в подкрепа на конкурентоспособността, иновациите, растежа и създаването на работни места в контекста на стратегията „Европа 2020“. Новият план за инвестиции за Европа в подкрепа на растежа и създаването на работни места трябва да включва равенството между половете, премахвайки пречките, свързани с половата принадлежност, и развивайки култура на ангажираност и приобщаване, така че както мъжете, така и жените да бъдат еднакво активни във всички аспекти на сектора. Необходимо е да се отчетат в по-голяма степен въпросите на равенството между половете, за да могат те да се превърнат във важна част от транспортната политика на ЕС.

1.3. Основните препоръки са:

- да се съберат данни и да се създадат ключови показатели с цел установяване на бариерите и тяхното премахване,
- да се гарантира, че жените участват по активен и видим начин в създаването на политики и вземането на решения,
- да се привлекат и двата пола за активно участие в създаването на по-добра работна среда, включително равно заплащане за равен труд в целия сектор,
- да се предприемат действия за привличане на жени към възможностите за заетост посредством мерки за подобряване на качеството на заетостта,
- да се ангажират в по-голяма степен висшите учебни заведения и службите за професионална ориентация за популяризирането на широкия обхват на сектора, включително технологиите, научноизследователската и развойната дейност и инженерството,
- да се насърчава проактивния роля на жените в стопанската дейност,
- да се предоставят повече възможности на жените и на сектора, за да стане той по-приобщаващ.

2. Общ преглед

2.1. Въпросът за ангажираността по отношение на равенството между половете в транспорта е комплексен и поради това не се разглежда задълбочено в настоящия документ. Интересът към транспорта се създава от образованието, семейството, опита, нуждата или необходимостта от иновации. Участието в сектора е резултат от възможностите за професионално развитие, предлагани в образователните институции, квалификациите, уменията и мрежите. Оставането в сектора може да зависи от развитието на човешките ресурси, обучението, повишаването на уменията и диверсификацията, условията на труд, заплатата, работното време и баланса между професионалния и личния живот.

2.2. По отношение на жените това включва и въпросите за безопасността, насилието, основано на пола, и сексуалния тормоз от колеги или пасажери мъже. Освен това на жените може да се наложи да прекъснат кариерата си поради майчинство или полагане на грижи. Поради това завръщането в сектора изисква гъвкави режими на работа, преквалификация и мерки за предотвратяване на загубата на старшинство/статус.

2.3. Независимо от това там, където условията на труд са добри, и мъжете, и жените в сектора намират реализация, удовлетворение от работата, високи стандарти на обучение, развитие на уменията и възможности за получаване на повишение и включване в процеса на вземане на решения. За собствениците на дружествата това се изразява във възможности за иновации, растеж и създаване на работни места.

2.4. При анализа на тенденциите по отношение на заетостта следва да се прави разграничение между мобилния и немобилния персонал в транспорта. За служителките в транспорта е по-трудно да работят ежедневно далеч от дома си и затова в почти всички транспортни професии, с изключение на въздушния транспорт, мобилните работни места са заети предимно от мъже. Мобилните работни места обикновено са по-добре платени и по този начин разликата в заплащането на жените и мъжете в транспорта се установява трайно и става по-трудно да се намери решение на проблема.

2.5. Въздействието на икономическата криза засегна и жените, работещи в сектора. Тенденциите преди кризата сочеха, че секторът се отваря за жените и че усилията за активно наемане на жени и за осигуряване на кариерното им развитие в транспорта са се удвоили. В този момент тази тенденция до голяма степен се отнася до развитието на професии, свързани с наземни услуги и инвестиции в технологии, които вече не изискват физическа сила при ръчен труд. Тези тенденции обаче бяха смекчени от кризата, тъй като съкращаването на разходите засегна и мерките, които трябваше да съпътстват политиките за равенство между половете на работното място.

3. Цели за по-добър баланс между половете в тази област на политика

3.1. ЕИСК изразява задоволство от факта, че портфолиото в областта на транспорта е поверено на комисар Bułc, която е жена. Прекалено често съотношението на половете в състава на органите за вземане на решения се основава на стереотипи вместо на компетентността. За да може транспортният сектор на ЕС да постигне успех по отношение на създаването на стабилен устойчив растеж, в него трябва да съществува **неутралност от гледна точка на пола в процедурите на изготвяне на политиките и вземане на решения**. Жените трябва да бъдат включени в еднаква степен и в двете, не благодарение на позитивна дискриминация, а по заслуги, компетентност и при прозрачност при назначенията.

3.2. По-голямото участие на жени на ръководни позиции, включително като директори без изпълнителни функции, доказано носи важни ползи за дружествата ⁽¹⁾. Участието на жените в рамките на процеса на вземане на решения ще помогне на дружествата, институциите и сдруженията да правят нововъведения и ще внесе нови виждания за пазара. **Присъствието и на двата пола сред работната сила** насърчава сътрудничеството, разбирателството и толерантността и доказано дава тласък на конкурентоспособността, производителността и корпоративната социална отговорност, гарантирайки задържането в сектора и на двата пола.

3.3. Ето защо ЕИСК препоръчва прости небюрокраатични процедури на **периодичен одит и докладване за напредъка, постигнат от участниците в транспортния сектор** (създатели на политики, дружества, профсъюзи, транспортни сдружения, заинтересовани страни) по отношение на равенството между половете. Това следва да включва възпитание на ползвателите за преодоляването на стереотипите и нагласите. На жените и мъжете следва да бъдат предоставени еднакви възможности да оказват влияние върху създаването, разработването и управлението на транспортна система, в която техните ценности имат еднаква тежест. Комисията би могла да вземе това предвид както в собствения си политически диалог, така и като **изискване за финансирането на проекти по TEN-T или на научноизследователска и развойна дейност**.

4. Събиране на данни и показатели

4.1. Европейската комисия и държавите членки биха могли да подпомагат по-добре промишления отрасъл чрез **събиране на данни и статистически анализи, които да отчитат аспектите, свързани с пола, и да са категоризирани по полов признак**, откроявайки ключовите области, нуждаещи се от инвестиции или подкрепа.

4.2. Следва да бъдат разгледани следните показатели:

- ориентиране и насоки в средното и висшето образование,
- квалификации и обучение — включително статистически анализ от средното до висшето образование,
- работна заплата при назначаване,
- възможности за професионално развитие и пречки,
- баланс между професионалния и личния живот,
- здравословни и безопасни условия на труд на работното място,
- работна култура, включително разбивка на ролите по пол,
- жените при определянето на политиката и в процеса на вземане на решения, включително на равнището на управителните съвети на дружествата,

⁽¹⁾ ОВ С 133, 9.5.2013 г., стр. 68.

— предоставяне на ресурси на жени предприемачи.

4.3. Анализът на данните може да се използва, за да се разгледа цикълът на заетостта, когато съществуват пречки пред навлизането и професионалното развитие на жените в сектора. След това могат да бъдат създадени **специфични за отрасъла инструменти** за преодоляване на слабостите, които водят до дискриминация на жените.

4.4. Европейската комисия би могла да обмисли допълнително анализирането на следните въпроси:

- разпределянето и отпускането на публични средства, включително финансирането на проекти на ЕС, тъй като предубеждението по отношение на половете в процесите на вземане на решения оказва въздействие върху използването на публичните бюджети и на публичните инфраструктури. Това следва да доведе до **включването на аспектите, свързани с пола, при изготвянето на бюджета („gender budgeting“) в европейската транспортна политика,**
- разделянето на макроикономическите мерки с цел преодоляване на въздействието на предубеждението по отношение на половете при разработването на данъчните политики, политиките за пътните такси, данъчната политика за авиацията, политиката за обществените услуги, политиките за либерализацията и политиката за правата на потребителите. Това ще гарантира интегриране на принципа на **равенство между половете** в обществените услуги, както и в политиките за либерализация/приватизация в рамките на транспортния сектор,
- събирането на данните би могло да послужи като база за основа за бъдеща европейска транспортна политика и нейните процедури. Например в одита във връзка с равенството между мъжете и жените в обществения транспорт, извършен в Обединеното кралство, се подчертава, че транспортните институции интегрират принципа на равенство между половете.

5. Заетост: участие на жените

5.1. През последните десетилетия Европа стана свидетел на повишаване на участието на жените на пазара на труда във всички сектори. Тенденцията продължава, но въпреки това транспортният сектор остава до голяма степен недружелюбно настроен спрямо работещите жени. Въпреки редица инициативи по линия на Европейския социален фонд и програмата EQUAL, транспортният сектор остава сегрегиран отрасъл, в който мъжете работят главно като водачи/пилоти, техници или в професии, включващи физически труд и голямо работно натоварване, докато жените заемат предимно работни места в обслужването и администрацията.

5.2. Реструктурирането в транспортния сектор засегна по принцип транспортните дейности, доминирани предимно от мъже: железопътния транспорт, пристанищата и вътрешните водни пътища, докато повече жени са заети в обслужващите дейности, развити в рамките на възникващите вериги на доставки, дружествата за логистика и т.н. Понастоящем въвеждането на нови технологии дава възможност на жените и мъжете да заемат в еднаква степен работни места в сектори, които традиционно включваха тежък физически труд. Въпреки това балансът между професионалния и личния живот остава проблем и продължава да пречат за заетостта на жените, що се отнася до мобилните работни места.

5.3. Широко разпространено е общото впечатление, че някои професии, работни места и работно време са изключително подходящи за мъже. Това има значително въздействие върху наемането и задържането на работа на жени в професии, в които жените са недостатъчно представени.

5.4. Що се отнася до равното заплащане, сегрегацията в транспорта спомага за запазването на разликата в заплащането на жените и мъжете. Мъжете са съсредоточени в технически работни места, считани за по-квалифицирани, докато жените преобладават в администрацията и обслужването на клиентите. В транспорта мъжете работят повече часове и заемат повече работни места на пълно работно време, а жените са склонни да избират по-гъвкави схеми на работа, които предлагат ограничени възможности. Транспортът предлага по-добри перспективи за професионално развитие на мъжете, отколкото на жените. Достъпът до доминирани от мъже работни места продължава да бъде проблематичен, въпреки факта, че мъжете и жените имат равен достъп до професионално обучение. Това води до ситуации, в които жени, обучени в технически професии, не могат да намерят работа, която да съответства на тяхното ниво на квалификация. Всичко това допринася за задълбочаването на разликата в заплащането на жените и мъжете в транспортния сектор.

5.5. Подход, отчитащ аспектите, свързани с пола, в областта на здравословните и безопасни условия на труд в транспорта, се сблъсква с редица предизвикателства, тъй като повечето работни места с явен риск за трудови злополуки и професионални заболявания са заети предимно от мъже. Това намалява шансовете за диференциран съобразно половете подход по отношение на политиките и мерките за здравословни и безопасни условия на труд. Различните професии, задачи, условията на труд или брой изработени часове обаче са свързани с различно излагане на риск.

5.6. Транспортният сектор в Европейския съюз се отличава с висока честота на всички форми на насилие, а много видове инциденти не се докладват. Насилието, причинено от трето лице, също е проблематично в транспорта, тъй като жените са концентрирани предимно в транспортните професии, свързани с пряк контакт с клиентите, така че са изложени в по-голяма степен на агресивно поведение и атаки от страна на клиентите. Персоналът, който има преки контакти с клиентите, трябва да се справя с нарастващите равнища на фрустрация сред обществото, причинявани от задръстванията, закъсненията или липсата на информация при закъснения. В този контекст следва да се положат повече усилия, за да се насърчат транспортните предприятия да възприемат **политика на нулева търпимост спрямо насилието на работното място**.

5.7. ЕИСК предлага при преразглеждането на Бялата книга „Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство — към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите“ от 2011 г. да се включи нова инициатива — която да бъде добавена към списъка в приложение I — в полза на равенството между половете в транспортните професии, а именно **действия за привличане на жените да работят** в транспортния сектор чрез мерки за подобряване на качеството на заетостта във всички видове транспорт, условията на труд, **обучението и ученето през целия живот (УПЦЖ), оперативното и професионалното здраве и безопасност и добрите възможности за професионално развитие** — все фактори, които допринасят за постигане на по-добър баланс между работата и личния живот. Жените биха могли да бъдат по-добре интегрирани в транспортния сектор чрез позитивни действия, които изискват най-малкото нова санитарна инфраструктура, съблекални и жилищно настаняване и по-разумна оценка на продължителното работно време, както и на стреса, повтарящите се движения и умората, свързани с всеки вид транспорт.

5.8. Редица инициативи на европейските секторни социални партньори, чиято цел е транспортният сектор да се превърне в по-добро работно място за жените, показват, че в отрасъла съществува съзнание за потенциалните пречки, които трябва да бъдат преодоляни. Проучване, извършено от социалните партньори в сектора на железопътния транспорт — Общността на европейските железници (CER) и Европейската федерация на транспортните работници (ETF), относно представителството и по-добрата интеграция на жените в професиите в железопътния транспорт доведоха до препоръки, чието изпълнение на равнище дружество понастоящем се контролира съвместно от двете организации. Същият подход беше възприет от Международната асоциация за обществен транспорт (UITP) и Европейската федерация на транспортните работници (ETF) в градския обществен транспорт. В областта на морския транспорт през 2014 г. Европейската федерация на транспортните работници (ETF) и Асоциацията на корабособствениците от Европейската общност (ECSA) разработиха всеобхватен инструментариум за обучение, включително насоки, видео- и работно помагало, за справяне с тормоза на борда на плавателни съдове. В пристанищата и доковете Европейската федерация на транспортните работници (ETF), Европейската организация на морските пристанища (ESPO), Международният съвет на докерите (IDC) и Федерацията на европейските оператори на частни пристанища (FEPORT) наскоро се договориха за съвместни препоръки, включващи 14 действия за насърчаване и запазване на жените на работа в пристанищата.

5.9. Много организации, включително МОТ и социалните партньори, вече са създали насоки, пакети за обучение, набори от инструменти и кодекси на добрите практики, които могат да бъдат използвани или укрепени с цел повишаване на участието на жените в сектора. Комисията би могла да включи силно измерение, свързано с пола, в рамките на стълбовете на **Обсерватория по социалните въпроси, заетостта и обучението в транспортния сектор**, както се препоръчва в становището на ЕИСК от 2011 г. относно „Отражение на политиките на ЕС върху възможностите за работа, нуждите от обучение и условията на труд на транспортните работници“.

6. Жените в бизнеса

6.1. Предприемачите придобиват все по-важна роля като предоставящи възможности за заетост и като ключови фигури, включително в транспортния сектор⁽²⁾. Днес това означава включване в зелената икономика, интелигентните транспортни системи (ITS), системите за видеонаблюдение, планирането в реално време и сигурността.

6.2. Прости политики, създадени конкретно за предприятия — собственост на жени предприемачи, биха могли да осигурят възвръщаемост на инвестициите, която би увеличила растежа и възможностите за заетост в ЕС. Комисията би следвало да обмисли създаването на **бюро на жените предприемачи** в рамките на Европейската комисия и в съответните министерства на държавите членки. Той следва да бъде част от министерствата на икономическото развитие с цел да се направи ясно разграничение между икономическите предприемачески дейности и отговорностите във връзка с равенството между половете.

⁽²⁾ ОВ C 299, 4.10.2012 г., стр. 24.

6.3. Следва да се обмисли назначаването на **директор** или представител на високо равнище **по въпросите на предприемачеството сред жените** в рамките на Европейската комисия и в държавите членки, с междуведомствена роля в повишаването на осведомеността за икономическите ползи от насърчаването на повече жени да започнат и да развият бизнес. Този „директор по въпросите на предприемачеството“ би могъл също така да отговаря и за насърчаването на отрасъла и академичните пътеки, водещи до повишаване на броя на жените предприемачи в изследователската дейност, науката, високите технологии, транспортното инженерство и ИТ разработките.

7. Жените и транспортът — постигане на промяна

7.1. С цел преодоляване на недостатъчното участие на жените и по-ефективно и по-широко оползотворяване на техния потенциал на пазара на труда в транспортния сектор, ЕИСК препоръчва следните инструменти, които биха могли да се използват за **изграждане на капацитета на жените на всички равнища**. Това може да се постигне чрез разработването на проекти на ЕС в рамките на ГД „Мобилност и транспорт“ или в сътрудничество с други утвърдени проекти на ЕС за партньорства:

- разработване на **координиран подход** между институциите, сдруженията на бизнеса, профсъюзите, заинтересованите страни, работещи в сектора, с цел създаване на кампания за насърчаване на приема на жени в транспортния отрасъл и изтъкване на добавената стойност от **по-доброто приобщаване на жените** в сектора за икономиката на ЕС и социалната структура. В Обединеното кралство неотдавна подобна инициатива беше предприета от „Transport for London“, където като пример бяха посочени 100 жени, работещи в транспортния сектор. Изтъкването на техния успех показва важната роля на жените в транспорта и ангажира, мотивира и вдъхнови настоящото и бъдещото поколение работещи жени в транспорта,
- **равенство в транспорта**: това не е специфично само за този отрасъл, но проучванията показват, че неравенствата в транспортния сектор са основна причина, поради която жените не желаят да се включат по-активно в сектора. Приоритетно би трябвало да се разгледат следните въпроси:
 - равностойно заплащане за еднакъв труд,
 - прозрачна процедура по наемане на работа,
 - гъвкави работни практики — в това число възможности за съвместяване на едно работно място или за работа на непълно работно време,
 - привличане на таланти — да се вземат предвид работещи жени както в по-зряла, така и в млада възраст, със или без висока степен на квалификация,
 - процес на вземане на решения — включване на повече жени в управителните съвети на дружествата, в рамките на управленските структури, в профсъюзите — над равнището на редови членове, както и при изготвянето на политиките.

7.2. Наставничество: укрепване на механизмите за подпомагане, предаване на знания и опит, създаване на мрежи и предоставяне на насоки. Това може да се осъществява на вътрешно равнище — в рамките на дружествата и между служителите, както и на външно равнище — между дружества и между съпоставими транспортни сектори, както и чрез утвърдени наставнически програми, които не са съсредоточени единствено върху транспорта. В наставническите мрежи следва да участват и жени, и мъже. Освен това те могат да се развият в клъстери, обхващайки няколко сектора с цел да се даде възможност за трансфер на знания, добри практики, умения и възможности в рамките на целия транспортен отрасъл.

7.3. Програми за развитие: създаване на обучението, което ще даде възможност за **развитие на умения и получаване на професионална квалификация** с цел повишаване на компетентностите — без предубеждения по отношение на пола, като по този начин се гарантират равни нива на компетентност при подбора или издигането на кадри.

7.4. **Образование**: преразглеждане на образователната система и популяризиране на ролята в транспортния сектор с цел преформулиране на общоразпространеното мнение, че секторът е подходящ единствено за мъже. Идентифициране на ролеви модели за жените с цел насърчаване на възможностите.

7.5. **Насърчаване на иновациите и малките предприятия в транспорта:** идентифициране на жените, работещи в малки до средни предприятия, с цел установяване на нови тенденции и възможности за иновации и за научноизследователска и развойна дейност. **Изтъкване на успешни примери.** Добри практики: „Women First Top 100 Club“ (клубът на 100-те най-влиятелни жени) представлява трета на най-влиятелните жени в хотелиерството, пътническия транспорт, пътуванията и туризма, които изпълняват ролята на посланици и ролеви модели за жените лидери на бъдещето (<http://women1st.co.uk/top-100>).

7.6. **Ангажираност на веригата на доставки:** насърчаване на доставчиците да включват данни относно равенството между половете в своята верига за доставки. Набелязване на възможности за отпускане на процент от договорите за възлагане на обществени поръчки на дружества, притежавани от жени. (Добри практики: създадената в САЩ инициатива WEConnect предлага оферти и договори за възлагане на обществени поръчки специално за жени във всички сектори. Тя вече функционира в Европа (<http://weconnectinternational.org>))

7.7. **Корпоративна социална отговорност (КСО):** насърчаване на дружествата да съобщават статистически данни относно аспектите, свързани с пола, като част от корпоративната им социална отговорност и да се ангажират с поощряването на жените в транспортния сектор. Допринасяне за създаването на отраслова марка на транспортния сектор като „избран отрасъл“ за всички.

7.8. **Интернационализация:** Европа е ценена заради **трансфера си на знания и развитието на партньорства**. Транспортът е глобален сектор, изпълнен с много предизвикателства, в рамките на който Европа може да споделя опита и капацитета си за иновации, както и да се отвори към нови пазари. Ключова роля за жените в сектора би могло да бъде популяризирането на европейската промишленост и експертен опит в чужбина.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
На Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Екологични, социални и здравни твърдения в рамките на вътрешния пазар“

(становище по собствена инициатива)

(2015/C 383/02)

Докладчик: г-н Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER

На 22 януари 2015 г. Европейският икономически и социален комитет реши в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Екологични, социални и здравни твърдения в рамките на вътрешния пазар“

(становище по собствена инициатива).

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 9 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 2 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 135 гласа „за“, 17 гласа „против“ и 14 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. Търговската комуникация е важен инструмент, който позволява на предприятията да разпространяват своите продукти и услуги по прозрачен начин, гарантирайки ефикасно функциониране на вътрешния пазар с високо равнище на защита на потребителите. При все това съществуват определени послания, които са неверни или включват неточно съдържание, като използват екологични, социални или етични и здравни твърдения, които вредят както на предприятията, спазващи всички нормативни изисквания, така и на потребителите.

1.2. Екологичната и социалната ефикасност на продуктите и услугите понастоящем се измерва и съобщава по отделни канали и формати в рамките на различни инициативи, в разнообразни формати и съобразно различни методологии за оценка. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) счита, че е важно Комисията да предложи европейски методи за оценка и съобщаване на цялостното екологично въздействие на продуктите и услугите. Също така следва да се изработи каталог от официални етикети, като се посочи тяхното значение, както и акредитираните организации за тяхното предоставяне, валидност и проверка. Във всички случаи потребителите имат право да разполагат с ясна и точна информация относно произхода на продуктите.

1.3. ЕИСК очаква от Комисията да преразгледа като продължение на Директива 2005/29/ЕО насоките за улесняване на достъпа от страна на потребителите и предприятията до надеждна и прозрачна информация, която да внесе яснота относно използването на екологичните, етичните и здравните твърдения в търговските съобщения.

1.4. В рамките на административното сътрудничество администрацията в областта на защитата на потребителите на равнището на държавите членки следва да извърши скрининг на екологичните, социалните, етичните и здравните твърдения, за да може да направи оценка на съществуващото положение въз основа на конкретни данни.

1.5. Трябва да се въведе съгласувана пълна и стабилна правна рамка на равнище ЕС за регламентиране на търговските съобщения онлайн, при която да се зачита правото на личен живот и защитата на други цели от обществен интерес.

1.6. Европейската комисия и държавите членки в рамките на съответните си правомощия следва да засилят действията си за наблюдение, контрол и налагане на санкции по отношение на съществуващите системи за саморегулиране и съвместно регулиране в тази сфера, в които се включват екологичните, социалните и здравните твърдения, по-конкретно като гарантират, че националните и европейските органи за саморегулиране в областта на рекламата спазват установените стандарти в общностните разпоредби и препоръки, и по-специално с цел постигане на високо равнище на защита на потребителите. Организацията на потребителите следва да бъдат информирани за изработването на кодекси за поведение, за да бъдат привлечени да участват в тяхното съставяне.

2. Въведение

2.1. В Европейския съюз съществуват голям брой предприятия, които предлагат на потребителите пълна, вярна и прозрачна информация относно съществените характеристики на стоките и услугите, налични на пазара. Неподобаващото използване на екологични, социални и здравни твърдения обаче вреди на предприятията, спазващи нормативната уредба, и на потребителите, които купуват стоките и услугите.

2.2. Правото на информация прави възможно функционирането на по-прозрачен единен пазар и противодейства на явната асиметрия в отношенията между доставчици и потребители.

2.3. В крайна сметка, потребителят има право да получи пълна, вярна и прозрачна информация за съществените характеристики на стоките и услугите, които се предлагат на пазара.

2.4. Следователно информацията е определящ фактор при вземането на решения за покупка от страна на потребителите и ползвателите както при придобиването на даден продукт въз основа на предпочитание и подбор, така и при отхвърлянето на онези, които не отговарят в същата степен на техните потребности и желания. От своя страна развитието на технологиите дава все повече възможности на предприятията да отговарят по-диференцирано на потребностите на различните категории потребители в рамките на процес за привличане на лоялни клиенти чрез персонализиране на продуктите, в съответствие с принципите на персонализиран маркетинг.

2.5. В модела на социална пазарна икономика, като установения в Договора, Съюзът не разполага с цялостна правна рамка за търговските съобщения. Съществуващата рамка е ненужно сложна, непълна, непоследователна и на места несвързана, тъй като се основава предимно на:

- Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ относно нелоялни търговски практики, която урежда само отношенията между потребители и търговци. Директивата не засяга разпоредби на ЕС или на държавите членки относно здравеопазването, а по отношение на финансовите услуги държавите членки могат да налагат изисквания, които са по-ограничителни или по-строги от предвидените в нея;
- Директива 2006/114/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ относно заблуждаващата и сравнителната реклама, която се прилага само за отношенията между търговци;
- Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), с която се изменя директива, известна като „Телевизия без граници“;
- Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ относно хранителни и здравни претенции за храните, предназначен за хранително-вкусовата промишленост. Комисията вече работи и по отношение на други сектори, свързани със здравето, като козметичните продукти и продуктите за лична хигиена;
- Съобщение относно корпоративната отговорност ⁽⁵⁾ или последното съобщение относно Стратегия за цифров единен пазар за Европа ⁽⁶⁾.

2.6. Комисията публикува различни съобщения и започна обществен дебат и редом с други теми работи върху така наречения „екологичен отпечатък“ на продуктите, за да се гарантира надеждна и точна информация относно екологичното въздействие на продуктите през целия им жизнен цикъл.

2.7. Въпреки че потребителите имат повече възможности за достъп до информация в резултат на развитието на технологиите, регламентирането на равнището на Съюза на търговските съобщения онлайн понастоящем е разпръснато в различни текстове (директивите за електронната търговия, за защита на потребителите, за защита на личния живот при търговските съобщения, за нелоялните търговски практики и т.н.). ЕИСК счита, че в бъдеще трябва да се представи предложение като продължение на приетата стратегия. При все това незабавно следва да се пристъпи към консолидиране, което да включи в един единствен преработен текст действащата нормативна уредба и да предотврати противоречията при посланията, използващи този канал.

⁽¹⁾ ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22.

⁽²⁾ ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 21.

⁽³⁾ ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ L 404, 30.12.2006 г., стр. 9.

⁽⁵⁾ COM(2002) 347 final.

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

2.8. От друга страна, в Регламент (ЕО) № 2006/2004 за сътрудничество в областта на защита на потребителите, вече е утвърдена рамка за сътрудничество между Комисията и държавите членки, което следва да се задълбочи в тези области, за да се направи оценка на евентуалните нарушения.

2.9. Съществуващите средства за правна защита са много различни в зависимост от държавата членка, като някои държави предоставят директно на съдилищата необходимите средства за осигуряване на спазване на нормите, а в други са се развили различни инициативи за саморегулиране и съвместно регулиране в областта на рекламата чрез кодекси за поведение и чрез създаването на извънсъдебни органи за решаване на спорове в тази област, които допълват законодателството и действащите административни и съдебни механизми за контрол на изпълнението.

2.10. Съществуват други променливи параметри, които усложняват въпросния проблем, като:

- възможността за незадължително етикетирание;
- въздействието на политиките за корпоративна социална отговорност;
- по-голямото селективно търсене от потребителите на продукти, които обединяват определени характеристики по специален или отличителен начин, в отговор на конкретна загриженост;
- честата липса на ефективни механизми за контрол; както и
- трудностите при различаване и проверяване на информацията от потребителите.

2.11. Накрая, някои рекламни техники, като брандираното съдържание (*branded content*), емоционалният маркетинг и разказването на истории (*storytelling*), продуктовото позициониране (*product placement*) или приложенията на т.нар. невромаркетинг, помагат на търговеца да постигне по-ефективно своите търговски цели, но същевременно затрудняват вземането на рационални решения от гражданите по отношение на покупката, използването и потреблението въз основа на реална преценка на ползите от стоките и услугите и тяхната ценова адекватност. Сред причините за това е и фактът, че в много случаи тези техники премахват традиционното разграничение между рекламно и нерекламно съдържание, лишавайки ловко получателите на съобщението от правото им да се запознаят с естеството и търговската цел, които може да се крият зад едно привидно информационно съобщение, и поради това могат да заблудят предимно най-уязвимите потребители, като младите хора, най-възрастните, лицата в неравносйно положение и хората с увреждания.

2.12. В заключение, ЕИСК подкрепя съществуването на продукти или услуги с по-високо качество, произведени съгласно етични принципи или отличаващи се с по-добрите си екологични или социални показатели, както и съществуването на екологични, социални и здравни твърдения, като в настоящото становище разглежда твърденията и търговските съобщения, които са неверни, неточни и водят до объркване.

3. Общи бележки

3.1. Търговските съобщения, които са основани на несигурни, неточни или трудни за проверка твърдения и въвеждат в заблуждение или объркване, имат разнообразно и различно по сила влияние, но всички те причиняват значителни щети на потребителите, на предприятията, спазващи нормативната уредба, и оттам — на установения ред на един етичен и прозрачен пазар на стоки и услуги.

3.2. Наред с другите, могат да се посочат следните последици:

- изкривяване на предлагането във връзка с въздействието на посочените твърдения върху цената;
- създаване на непрозрачни пазари с подчертана асиметрия между предлагането и търсенето;
- ограничаване на покупателната способност на потребителя чрез намаляване на възможността му да взема информирани решения, тъй като не разполага с вярна информация, която му позволява да съпостави своите потребности и желания с характеристиките на предлагания продукт или услуга;
- ефект на възпиране и разочарование при потребителите, които се стремят да вземат отговорни решения (екологични, социални, здравни), когато се установи, че получената информация е подвеждаща, погрешна или неподлежаща на проверка;

- насърчаване от страна на доставчиците на модели на безотговорно поведение (*free riders*), които затрудняват установяването и разпространението на отговорно потребление, като доставчиците извличат ползи от нарастващия интерес на потребителите към тези аспекти, но без да са готови да отделят нужните ресурси, което освен това ощетява предприятията, изпълняващи коректно задълженията си;
- загуба на доверието на потребителите в пазара и контрола, упражняван съответно от публичните власти.

3.3. Информацията трябва да отговаря на реалните потребности и на очакванията на потребителите, поради което нейната адекватност трябва да се оценява според целта, съдържанието, представянето, контекста и идентифицирането на рекламното съобщение, чиито основни параметри са надеждност, актуалност, безпристрастност, точност, целесъобразност, краткост, разбираемост, яснота, четливост и лесен достъп. ЕИСК счита, че на етикетите трябва да бъде отбелязан произходът на продуктите, тъй като по този начин се повишава защитата и не се допуска потребителите да бъдат подвеждани или объркани, което улеснява избора им.

4. Екологични твърдения

4.1. Твърденията с екологично съдържание са насочени основно към въздействието върху околната среда, произтичащо от състава на продуктите или тяхното използване и често свързано с изменението на климата и замърсяващите емисии. Но те могат да обхващат и други аспекти, като рационалното използване на природни ресурси, обезлесяването, видовото разнообразие или енергийната ефективност. В последна сметка става въпрос за екологичния отпечатък на дейността на предприятията и потреблението на продуктите върху околната среда.

4.2. Когато използването на тези твърдения е чисто формално или привидно, но не се отнася реално до продукта или неговото изработване, е налице заблуждаваща информация за безвредността за околната среда, явление, познато като *greenwashing*, което може да се определи като „селективно разширяване чрез рекламата на положителна в екологично отношение информация, което създава изкривен образ на действителността в съзнанието на потребителя, където тези „екологични“ аспекти са свръхпредставени“. Комисията също така го определя в ръководството за прилагането на Директива 2005/29/ЕО ⁽⁷⁾.

4.3. От екологична гледна точка информацията относно въздействието (отрицателно или положително) на дадена марка създава представа за нея в съзнанието на потребителите. Едновременно с това тази представа влияе върху аспекти като решението за покупка или политическото мнение. Посредством наказването на „лошите“ постъпки и възнаграждаването на „добрите“ под формата на решенията за покупка системата се намира в определено динамично равновесие.

4.4. Най-използваните техники за *greenwashing* са следните:

- привидна екологосъобразност на замърсяващ процес. Твърдение, което внушава, че даден продукт е екологосъобразен въз основа на ограничен набор от свойства, без да се обръща внимание на други важни екологични въпроси. Крайният продукт може да е много екологичен, но процесът на изработването му да е много замърсяващ. Могат да се включват и лоши практики във веригата на доставки, свързани с нездравословни условия на труд и с вредни продукти;
- липса на доказателства. Екологичната претенция не може да бъде доказана с леснодостъпна подкрепяща информация или чрез надеждно сертифициране от трети страни;
- липса на яснота: твърдение, което е толкова зле обяснено, че неговото истинско значение е възможно да бъде изтъквано неправилно от потребителя;
- „фалшиви“ етикети или награди, които в действителност не са такива.

4.5. Трябва да се използват критерии, които позволяват предоставяне на точна информация на потребителя и изключване на неправомерното използване на екологични доводи в търговските съобщения.

4.6. Въвеждането на хармонизирани европейски методи, като споменатия „екологичен отпечатък“, с цел установяване на екологичната проследимост на продуктите и организациите може да бъде мярка, която внесе яснота във функционирането на пазара. Целесъобразно е тези методи да се основават на широко използваните международни стандарти, включително на международния стандарт ISO 14201 относно декларираните екологични твърдения или на Кодекса на Международната търговска камара.

⁽⁷⁾ SEC(2009) 1666 final. Вж. параграф 2.5.1.

5. Етични и социални твърдения

5.1. Подобно на изобилстващите твърдения в сферата на околната среда, бихме могли да говорим за своеобразен *greenwashing*, свързан с „етични и социални качества“ на предприятия и продукти. В този случай става дума за превръщане на придобиването на даден продукт във възможност за извършване на благотворителен или солидарен акт, на действие със социален характер, доколкото то имплицитно води до полза за групи или общности, при които е налице определена потребност или уязвимост.

5.2. Понастоящем често се наблюдават марки, свързани с проекти със социални цели чрез кампании, които обикновено се основават на насърчаване на продажбите. Касае се за т. нар. промоции в подкрепа на благотворителни каузи (англ. *charity promotions*) или кампании за насърчаване на продажбите, обвързани със социална дейност, които бележат своеобразен възход в условията на икономическа криза. Когато се използват с доводи, които не са верни, а само като претекст за продажбите, тези действия могат да подвеждат или объркат потребителите, поради което са особено вредни.

5.3. Действията са насочени към кампании за солидарност, хуманитарна помощ, социална помощ за определени общности или групи от населението и дори към защитата на актуални каузи, произтичащи от непредвидена извънредна ситуация или от структурен проблем, свързан с дискриминация, сегрегация, неравенство и т.н.

5.4. Други случаи на *social washing* или социален *greenwashing* са налице, когато се създава недостатъчно обоснована представа за социално отговорно предприятие или когато дадена социална и рекламна характеристика се преувеличава като „основна дейност“ на въпросното предприятие.

5.5. Твърденията за зачитане на етичното или социалното измерение понякога се съчетават с такива от екологично естество, но в съответствие със съвременните тенденции включват и други аспекти, като свързани с условията на труд, насърчаването на местната икономика, гражданското участие или всякакви други, които могат да породят в потребителите мотивация за свързана покупка.

5.6. Във връзка с това трябва да се има предвид и прикритата дейност на мнимите „консултанти по етични, социални и екологични въпроси“, които въвеждат в грешка и причиняват объркване сред потребителите, тъй като действат на пазара като икономически оператори или посредници, злоупотребявайки с добронамереността и доверчивостта на потребителите, като под лъжлив претекст се занимават с продажбата на продукти и услуги с цел извличане на печалба.

5.7. Особено вредни за функционирането на вътрешния пазар са дейностите от финансов характер, които, използвайки етични, социални или екологични доводи, са насочени към продажбата на финансови продукти и инструменти, без да изпълняват изискванията за платежоспособност и за надзор, упражняван от финансовите институции. Наскоро Европейският банков орган прие становище, в което предлага редица мерки за намаляване на рисковете, за установяване на изисквания по отношение на рекламата и препоръки с цел защита на участниците от възможни конфликти на интереси.

5.8. Трябва да се предотврати *social washing* или използването на невярна информация с цел предоставяне на социално ангажиран образ.

6. Здравни и други твърдения

6.1. Проявяваната в последно време загриженост на потребителите за здравословните навици на живот, както и навлизането на технологиите в областта на производството на храни, козметични и други продукти, свързани със здравето, са причина и за използването на здравни твърдения, свързани с храните и храненето, с резултати, свързани с режима на хранене и външния вид или дори с подобряването на когнитивните и функционалните процеси.

6.2. По подобие на екологичните твърдения, силната загриженост на потребителите за здравословна храна също създава възможност за представяне на твърдения, свързани с биологично или органично земеделие, или също така относно наличието или липсата на хранителни съставки като витамини, мастни киселини Омега-3, захар, сол или алкохол, включително трансгенни съставки.

6.3. Прогресивното остаряване на населението, както и по-голямата продължителност на живота са благодатна почва за бъдещо разширяване на практиката за информиране с неправомерно използвани твърдения.

6.4. По същия начин, при „здравословния маркетинг“, който прибягва до този вид претенции като добавена стойност с цел по-ефикасна търговска реализация на продуктите, както се наблюдава в секторите на хранителните добавки или билковите продукти, а също така и при предлагането на продукти за широко потребление, съществува неправомерно използване на предполагаемите здравни предимства, прикрити зад псевдонаучни доводи.

7. Специфични бележки

7.1. Необходимо е да се има предвид, че възможностите, предоставяни от незадължителното етикетиране и от дизайн на логото и пиктограмите, създават не много точни асоциации в когнитивните и емоционалните процеси, подтикващи потребителите към вземането на решение за покупка. Не бива с послания и изображения да се твърди категорично и твърдо нещо, което не може да бъде доказано недвусмислено. Би било целесъобразно да се предприемат конкретни действия за контрол на твърденията.

7.2. Въпреки това мониторингът на твърденията трябва да се извършва съобразно използваните носители, тъй като при разглеждането на всеки от тях са налице специфични обстоятелства. Накратко, в схематичен вид твърденията могат да се представят под следната форма:

- текстове;
- послания и слогани;
- лога;
- символи и знаци;
- пиктограми;
- изображения и снимки;
- графики и данни;
- степенуване на цветове;
- лица и имена на известни личности и институции с признат авторитет.

7.3. При наличие на информация, която съдържа непотвърдени твърдения или служи за търговски цели, може да се иска нейното премахване или предоставяне на правилната информация.

7.4. Поради всичко това ЕИСК призовава Европейската комисия и държавите членки да приемат в рамките на Регламент (ЕО) № 2006/2004 подходящи мерки по линия на административното сътрудничество и по-специално със съвместен скрининг да преустановяват заблуждаващото използване на неточни твърдения от етичен, екологичен или здравен характер, в тясно сътрудничество с европейските потребителски центрове, които изпълняват основна роля при тези ситуации.

Брюксел, 2 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Спортът и европейските ценности“**(становище по собствена инициатива)**

(2015/С 383/03)

Докладчик: г-н Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER

На 10 юли 2014 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„Спортът и европейските ценности“.

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 17 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 2 юли), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 99 гласа „за“, 59 гласа „против“ и 32 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. Спортът допринася за постигането на стратегическите цели на Съюза, подчертава основните възпитателни и културни ценности и е способ за интеграция, понеже е насочен към всички граждани, независимо от техния пол, етнически произход, религия, възраст, националност, социално положение или сексуална ориентация. Спортът е инструмент, който служи за борба с нетърпимостта, ксенофобията и расизма.

1.2. Спортните дейности позволяват на хората конструктивно да канализират своите надежди, като ги обогатяват с ценностите, възпитавани чрез спорта — упорит труд, солидарност, сближаване. Те носят ползи за физическото и умственото състояние и спомагат за облекчаване на социалните проблеми, предлагайки положителни ценности. Във връзка с това е важно в разискванията да бъде включен и въпросът за определяне на набор от всеобщи минимални стандарти, които насърчават цялостно практикуването на спорт от страна на деца и младежи във всички спортни дисциплини.

1.3. Спортното доброволчество има основна функция за развитието на масовия и клубния спорт, поради което носи значителна стойност от социална, икономическа и демократична гледна точка; ето защо трябва да се насърчават доброволството и активното гражданство чрез спорта, включително зимните спортове.

1.4. Принципът на добро управление и умело ръководство следва да гарантира честното провеждане на спортните състезания. В спорта автономността е необходимо условие за спортните организации, които трябва да действат в съответствие с принципите на прозрачност, отговорност и демокрация. На тази основа в процеса на вземане на решения следва да бъдат представени по подходящ начин всички заинтересовани страни. За да се утвърди тази обща рамка за превенция, и както показва едно обстойно проучване⁽¹⁾, проведено неотдавна, трябва да се повиши доверието между националните власти и спортните институции, за да се улесни необходимият обмен на информация между националните правосъдни органи и международните спортни институции.

1.5. ЕИСК призовава Комисията и държавите членки да разпространяват информация в областта на иновациите и да обменят помежду си, в европейски контекст, информация относно положителния опит и най-добрите практики, свързани с начините за създаване и подпомагане на изграждането на стратегически партньорства между основните заинтересовани страни в различни сектори, с оглед на укрепване на ролята на спорта като двигател на иновациите и икономическия растеж. В този смисъл е много важно да се знае как да се извлекат ползите, които организирането на големи спортни прояви може и трябва да донесе на регионите и градовете домакини. Комитетът счита, че Комисията трябва да следи новите инициативи и методологии, които се появяват в световен мащаб, предназначени да помагат на регионите и градовете да реализират спортни проекти, насърчаващи устойчивото икономическо и социално развитие.

⁽¹⁾ „Protecting the Integrity of Sport Competition The Last Bet for Modern Sport“ („Насърчаване на почтеността на спортните състезания: последният залог за модерен спорт“), стр. 120-124, Университетът Париж 1 Пантеон-Сорбона и Международният център за спортна сигурност (ICSS), май 2014 г.

1.6. На различните равнища трябва да се поощрява използването на инструментите за финансиране на ЕС с цел развитие на спортния сектор.

1.7. На европейско равнище следва да се насърчават социалното сближаване, действията за включване на лицата в неравностойно положение в спортни дейности и социалната интеграция, включително на лишените от свобода лица, за да могат да открият в спорта инструмент за реинтеграция в обществото, тъй като спортът носи емоционална удовлетвореност, осигурява стабилност чрез ценности като упорит труд, солидарност и в крайна сметка, честна игра, а това може да спомогне за противодействие на социалното изключване и дискриминацията.

1.8. ЕС има важна задача в борбата с неравенството — да отстрани пречките, които не позволяват на хората с увреждания да спортуват, да насърчава тяхното участие в състезания и да изкорени всички социални предразсъдъци в това отношение. Следователно би било полезно Комисията да предложи на Съвета на министрите да изготви „Европейски кодекс за добри практики в областта на спорта и социалното приобщаване“, за да се насърчи и да се даде по-голям тласък на спортуването сред хората с увреждания.

1.9. ЕС и държавите членки следва да обърнат специално внимание на насърчаването на спортуването и физическата активност сред възрастните хора. Предвид все по-застаряващото население на Европа, е от изключително важно значение да се предприемат целенасочени инициативи и финансиране за тази цел.

2. Въведение

2.1. В рамките на процеса на интеграция в Договора от Лисабон е заложено наличието на определени ценности, които са общи за ЕС и неговите държави членки. Тези висши ценности са човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства.

Договорът от Лисабон дава на ЕС правомощия да насърчава европейските аспекти на спорта (чл. 165 от ДФЕС). Необходимо е да се обърне внимание на различните социални, икономически и културни измерения на спорта от гледна точка на начина, по който те съответстват на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС. Това предполага ясен ангажимент за предприемане на действия от страна на институциите и държавите членки, които при прилагането на принципа на субсидиарност трябва да насърчават политики, стандарти и мерки за развитие на европейските аспекти на спорта.

2.2. Целта на настоящото становище по собствена инициатива е да се опита да популяризира потенциала на европейските и спортните ценности, включително тези на зимните спортове, сред всички граждани и социални организации, както и да даде тласък на политиката на ЕС в областта на спорта, като се има предвид, че до момента има единствено епизодични съдебни решения в тази сфера, обикновено свързани с упражняването на икономическите свободи.

2.3. Още от древността класическата гръцка философия прави разграничение между физическите и умствените дейности, като олимпийският дух е продължението на тези идеи, сред които като най-важни изпъкват етиката и утвърждаването на мира.

Спортът играе съществена роля за постигане на европейските и световните цели на стратегията „Европа 2020“ предвид значителният принос, който може да даде този сектор за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

3. Социалната функция на спорта

3.1. За да се обезпечи социалната функция на спорта, държавите членки трябва да разполагат със съответната инфраструктура, улесняваща практикуването на спорт, като развиват подходяща, достатъчна и балансирана основна мрежа от спортни съоръжения и оборудване на територията си.

3.2. Доброволството продължава да бъде крайъгълният камък на спорта в Европа, тъй като спортните идеали могат да се развиват и разпространяват благодарение на доброволците и спортните асоциации с нестопанска цел. В този смисъл трябва да се изтъкне ролята на училището за разпространение на олимпийските ценности, които утвърждават мира и разбирателството в спорта, отстояват съвместното съществуване и интеграцията в едно демократично и плуралистично общество, както и човешките ценности, които се асоциират със спорта и които имат принос за изкореняване на насилието, расизма, нетърпимостта и ксенофобията в спорта.

3.2.1. Прилагането на принципите на доброто управление в спорта е необходимо за спортните организации. Те трябва да се основават на принципите на прозрачност, отговорност и демокрация, а в тях да бъдат надлежно представени всички страни, заинтересовани от процеса на вземане на решения, включително привържениците, които като цяло насърчават принципите на честната игра. Следва да се обмисли възможността за налагане на по-строги изисквания за прозрачност, когато дейностите се финансират с публични средства.

3.2.2. ЕИСК счита, че е необходимо да се разгледа възможността за предприемане на съгласувани действия срещу нежелани явления като уреждането на изхода от спортни срещи, допинга или проявите на насилие, въз основа не само на правомощията на Европейския съюз, посочени в членове 6 и 165 от ДФЕС, но и тези, свързани с пространството на свобода, сигурност и правосъдие, както и всички останали, които могат да се окажат необходими за приемането на наднационални мерки, които могат да имат и реален възпиращ ефект.

3.2.3. Тези мерки следва да имат за цел осигуряване на високо равнище на безопасност и биха могли да включват, например, мерки, насочени към осигуряването на координация и сътрудничество между полицейски (Европол) и съдебни органи (Евроюст) и други компетентни органи, сред които трябва да бъдат и спортните федерации.

3.3. Насърчаването на физическата активност и спортуването е определящ фактор за опазване на общественото здраве в съвременното общество. Следва да се отбележи, че практикуването на спорт насърчава здравословния начин на живот, повишавайки качеството на живот, така че хората да се възползват изцяло от възможностите, предлагани от спорта, намалявайки по този начин разходите за здравеопазване.

3.4. Институционалните действия на ЕС в областта на спорта получиха значителен тласък чрез публичен дебат, насочен към т.нар. „европейско измерение в спорта“, включването на спорта в програмата „Еразъм +“ и стратегическите действия в областта на равнопоставеността между мъжете и жените в спорта, наред с други теми. Ежегодно се обсъждат приоритетите на тази програма, поради което ЕИСК настоятелно приканва при следващата оценка да се вземат под внимание бележките в настоящото становище.

3.4.1. Тези институционални действия ще трябва да бъдат подкрепени с приемането на необходимите мерки за реализиране на добавената стойност и положителните аспекти на местните и традиционните спортове и спортовете с голяма местна обвързаност като свидетелство за културното и историческото многообразие на Съюза, което трябва да бъде насърчавано и разпространявано.

3.4.2. В рамките на програмата „Еразъм +“ Комисията следва да представи ясна оценка на въздействието от включването на спорта в програмата, особено що се отнася до постигане на целите във връзка с нови умения и работни места и младите хора.

3.5. С цел да се гарантира, че спортът допринася за укрепването и развитието на европейските ценности, е необходимо да се приемат и приложат мерки за координация, допълване или подкрепа, насочени към защита на европейските ценности, и по-специално към защита на човешкото достойнство, както и някои аспекти на образованието на хора, чието правилно усвояване е от решаващо значение за доброто функциониране на демокрацията и принципите на правовата държава. Този подход може да бъде укрепен от изпращаното със спорта послание за „честна игра“, което предава на обществото голяма част от европейските ценности.

Европейското измерение на спорта е не по-малко важно, за да се способства за постигането на някои параметри, свързани с равнопоставеността между мъжете и жените. Създаването и използването на образователни материали за обучение на управленски кадри в спорта и на родители е важно с цел да се допринесе за премахването на свързаните с пола стереотипи и засилването на равнопоставеността между мъжете и жените в спорта, както и с цел да се насърчава все по-добър баланс в представителството на двата пола в управителните съвети и в спортните комитети. В този контекст изготвянето на списък с най-добри практики за развитието на младежта и защитата в спорта се счита за много важна стъпка ⁽²⁾.

3.6. Практикуването на спорт, както индивидуален, така и колективен, може да бъде легитимен източник на създаване на работни места, благосъстояние и благополучие. В днешно време правилното използване на спорта играе важна роля с оглед на борбата с младежката безработица и социалното изключване. Следва да се упомене по-специално положението на спортистите, които започват втора кариера, след като се оттеглят от състезателния спорт, и които се нуждаят от специална подготовка за този етап от живота им (двойна кариера). За правилното развитие на тези млади хора са необходими еквивалентност и признаване на дипломите и квалификациите в спорта. Тази крайна цел е важна, за да се направи опит да бъде сложен край на сивата икономика, която може да съществува в този сектор и да се премине към изсветляването ѝ в бъдеще.

⁽²⁾ Това беше едно от основните заключения на Междурегионалната среща на високо равнище по въпросите на спортната политика (Лисабон, 16 и 17 март 2015 г.), на която се събраха повечето големи световни участници, за да определят политиките, които да бъдат приети в тази област.

3.6.1. Ще бъде целесъобразно да се определи по какъв начин европейските механизми за финансиране могат да бъдат използвани за популяризиране на спорта като средство за насърчаване на социалната интеграция и младежката заетост, равнопоставеността между половете, иновациите, изграждането на мрежи от организации, които защитават социалната реинтеграция и други цели от обществен интерес.

Като средство за борба със социалното изключване и за реинтеграция спортът е подходящ инструмент за доближаване до ценности, които стимулират личностното и социалното развитие с въздействие върху здравето и образованието на хората. На европейско равнище следва да се насърчават социалното сближаване и социалната интеграция, включително на лишените от свобода лица, които могат да открият в спорта инструмент за реинтеграция в обществото, тъй като спортът носи емоционална удовлетвореност, води до сближаване и осигурява стабилност чрез ценности като усилен труд, солидарност и, в крайна сметка, честна игра.

3.6.2. Следва да бъде създадена мрежа от организации, които се борят за социално сближаване и реинтеграция в обществото чрез спорт, особено по-популярните спортове, така че да има обмен на добри практики, основани на европейските ценности, залегнали в Договорите, с организирането на европейски конгрес, посветен на иновативни практики за социална реинтеграция чрез спорт, състезания на равнище Европейски съюз и публикуване и разпространение на резултатите от тези мрежи.

3.7. Една от институционалните задачи на Съюза е свързана с борбата с неравенството — да бъдат отстранени пречките, които не позволяват на хората с увреждания да спортуват, да се насърчава тяхното участие в състезания и да се изкоренят всички социални предразсъдъци в това отношение.

Комисията би могла да предложи на Съвета на министрите да се изготви „Европейски кодекс за добри практики в областта на спорта и социалното приобщаване“.

3.7.1. Интеграцията на хора с увреждания следва да се насърчава посредством спортни събития с цел подобряване качеството на живот и развиване на социални навики у хората с увреждания и техните семейства. Поради тази причина спортът е не само здравословен навик, но също така подобрява и повишава мобилността на тези хора и им позволява да развиват възможностите си за вземане на решение, създаване на приятелства и умения за работа в екип.

3.7.2. За да се насърчава разпространението на параолимпийския спорт и високото спортно майсторство за хората с увреждания и по този начин да се повишава нивото на осведоменост сред гражданите, публичните органи, отговарящи за параолимпийските игри, и други международни прояви на високо равнище, трябва да прилагат комуникационна стратегия, като за целта използват необходимите медии и специалисти, така че да има висококачествено телевизионно покритие на параолимпийските игри, голям брой часове на излъчване, при това в най-гледаното време.

3.7.3. В разпоредбите, с които всяка национална нормативна уредба се адаптира към Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, се преследват същите цели, а „достъпността и проектирането за всички“ се посочват като инструментите, които трябва да се използват, за да се промени и създаде среда, позволяваща пълноценното участие на гражданите.

3.7.4. Тъй като недостатъчното спортно обучение на различните участници систематично се сочи като едно от препятствията при разработването на програми за насърчаване на включването на възрастните хора и хората с увреждания във физически дейности, препоръката е да се осигурят необходимите материали за удовлетворяване на нуждите от обучение на преподавателите по физическо възпитание в началните и средните училища и на треньорите за развиването на физическо-спортна дейност в приобщаваща среда.

3.8. Очевидно необратимият процес на застаряване на европейското общество, съпътстван от постоянно увеличаване на продължителността на живота, налага разработването на целенасочени инициативи и програми за насърчаване на спорта и физическата активност сред възрастните хора. Това е област, която в повечето държави е била пренебрегвана и изисква специално внимание както на равнище ЕС, така и на равнище държави членки.

4. Икономическото естество на спорта

4.1. Спортът има икономическо измерение, произтичащо от стопанските дейности в спорта и неговата професионализация, а това оказва въздействие върху вътрешния пазар. Друг специфичен аспект на спорта, който се базира на структури, основани на доброволчески труд и неговите социални, възпитателни и културни функции, има съществен принос за утвърждаването на положителни ценности като спортменски дух, уважение и социално приобщаване.

Следователно трябва да се прави разграничение между спортни и търговски интереси и ЕИСК счита, че спортът трябва да бъде защитен от прекомерно влияние на икономиката, за да може принципите и ценностите на спорта да имат превес.

4.1.1. Следва да се обърне специално внимание на уникалните и съществени характеристики на спорта при прилагането на законодателството на ЕС в случаите, в които ЕС може да действа по-ефективно от държавите членки и при зачитане на принципа на субсидиарност.

4.2. По отношение на икономическото измерение на спорта трябва да се вземат предвид специалните връзки между тези дейности и основните права.

4.2.1. Ето защо, за да осигури подходяща защита срещу нарушения на правата върху интелектуалната собственост, и по-специално срещу цифровото пиратство, които излагат на риск спортната икономика, следва да се предвиди приемането на мерки, основани на принципа на пропорционалност. Във всички случаи основните права на гражданите да получават информация трябва да имат превес, за да се гарантират най-малкото правото на гражданите да получават новини, излъчването на спортни прояви от голямо значение и правото на журналистите да информират.

4.2.2. Би било целесъобразно да се приемат насоки в други области като политиката в областта на конкуренцията, и по-конкретно държавната помощ, с цел да се изясни кои помощи се считат за допустими за изпълнение на социалните, културните и образователните задачи на спорта.

4.2.3. Спортните залагания онлайн на нерегламентирани пазари, особено незаконните залагания, са една от основните заплахи за спорта понастоящем, а отрицателното им въздействие е сравнимо с това на употребата на допинг и спортното хулиганство и може да доведе до манипулация на несигурния характер на спортните състезания. По отношение на други аспекти, като например залагания и хазартни игри, е необходимо предприемането на мерки от обществен интерес за предотвратяване на пристрастяването към игри и за защита на непълнолетните лица, особено от хазартни игри онлайн.

4.2.4. Спортът има заложен в себе си вътрешен стимул, който тласка практикуващите го непрекъснато да се усъвършенстват и да се стремят към върхови постижения, поради което секторът на спорта се отличава с непрестанни иновации, а това превърна свързаните със спорта технологии в значим сектор от „приложните науки“, по-специално текстилните технологии, механиката на човешките движения, новите материали, сензорите, задвижващите механизми и съобразения с човека дизайн. Изграждането и експлоатацията на спортни съоръжения, както и участието и присъствието на спортни събития се превръщат във важна част от „икономиката на преживяванията“, пример за което е и развитието на спортния туризъм.

4.2.5. Други теми, свързани със спорта от икономическа гледна точка, като свободното движение на хора и услуги, договорите за спонсорство, регулирането на дейността на спортните агенти, спортното застраховане и здравето, образователните програми за спортисти и професионалните квалификации, свързани със спорта, следва да бъдат предмет на оценка и, ако е целесъобразно, приемане или предлагане на мерки от страна на Комисията.

4.2.6. По отношение на професионалното обучение на по-младите треньори е необходимо да се подобрят правилата в различните държави — членки на ЕС, като се има предвид, че дейността на треньора е съпоставима с тази на учителя, и в някои случаи (напр. при подготовката за спортни състезания) треньорът прекарва повече време с младия спортист отколкото учителят със своите ученици. Обучението на треньорите трябва да се провежда в официална рамка и да се сертифицира с диплома за преподавател, издавана от държавата.

4.2.7. ЕИСК отправя искане европейските спортни федерации да се ангажират с отстояване на ценностите и принципите, съдържащи се в настоящото становище, като изразява надежда, че действията им във всички сфери се основават на тези принципи и ценности, включително в дейностите, свързани единствено с връчване на награди и отдаване на обществено признание.

Брюксел, 2 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

**Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съхраняването на енергия
— фактор за интеграция и енергийна сигурност“**

(становище по собствена инициатива)

(2015/C 383/04)

Докладчик: г-н Pierre-Jean COULON

На 22 януари 2015 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„Съхраняването на енергия: фактор за интеграция и енергийна сигурност“.

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 16 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с единодушие (със 131 гласа).

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК отправя искане целите на Европейския съюз в областта на изменението на климата и енергетиката да бъдат насочени към постигане на по-голям дял на енергията от възобновяеми източници в енергийния микс. Комитетът неизменно е подкрепял този вид енергия. Устойчивата енергийна система, съставена в голямата си част от енергия от възобновяеми източници, е единственото дългосрочно решение за енергийното ни бъдеще. Комитетът отбелязва, че е важно да се изградят допълнителните елементи на енергийната система.

1.2. Заради своята неритмичност енергията от възобновяеми източници и нейното развитие представляват предизвикателство от гледна точка на съхранението. Съхранението е стратегически въпрос за Европейския съюз, с оглед на това да се гарантира постоянната сигурност на доставките в ЕС и устойчив енергиен пазар както в технически план, така и по отношение на цената. Ето защо този въпрос заема челно място в европейския дневен ред и е една от приоритетните области, особено в контекста на Енергийния съюз, чието начало беше поставено през февруари 2015 г.

1.3. В предходно свое становище ЕИСК постави въпроса за съхранението, което представлява „предизвикателство, възможност и абсолютна необходимост“. Той подчертава колко е важно да се осъществи енергийният преход в Европейския съюз и призовава да се използват всички средства за постигане на конкретни и мащабни резултати в областта на съхранението.

1.4. ЕИСК отбелязва, че въпреки наличието на различни решения за съхранение, технологиите в тази област се намират на различни етапи на технологична и индустриална зрялост.

1.5. ЕИСК припомня, че наред с предимствата си, съхранението на енергия може да има висока финансова цена, но също така и въздействие върху околната среда и здравето. Ето защо призовава за системно извършване на проучвания на въздействието, с цел да се оцени не само конкурентоспособността на технологиите, но и тяхното въздействие върху околната среда и здравето. Освен това ЕИСК счита, че е важно да се направи оценка на въздействието на тези технологии по отношение на създаването на стопанска активност и работни места.

1.6. ЕИСК призовава за увеличаване на инвестициите и научноизследователската и развойната дейност, свързана със съхранението, и за по-добро европейско взаимодействие в тази област, за да се намалят разходите за енергийния преход, да се гарантира сигурността на доставките и да се подобри конкурентоспособността на европейската икономика. ЕИСК подкрепя необходимостта от по-добра регулаторна хармонизация между държавите членки в областта на съхранението на енергията.

1.7. Освен това ЕИСК призовава за започване на публичен диалог в Европа по въпроса за енергетиката — европейски енергиен диалог — така че гражданите и гражданското общество като цяло да поемат отговорност за енергийния преход и да оценят бъдещите възможности за избор в областта на технологиите за съхранение на енергия.

1.8. ЕИСК припомня значението на газа в енергийния микс и важността му за енергийна сигурност за гражданите. ЕИСК призовава да се насърчава съхранението в този сектор, така че всички държави членки да могат солидарно да разполагат с резерви.

2. Успешен енергиен преход и гарантиране на енергийната сигурност

2.1. Доставките на енергия и нейното управление са основен политически и социално-икономически приоритет и ключово предизвикателство, ако искаме да постигнем успех в областта на енергийния преход и да се справим с климатичните предизвикателства. Въпреки че търсенето на енергия в ЕС намалява (потреблението на енергия намалява след 2006 г. и сега ние консумираме приблизително същото количество енергия като в началото на 90-те години), нарастващото въвеждане на възобновяеми източници на енергия с неритмичен характер увеличи потребността от съхраняване на енергията, което ще играе съществена роля в много сектори (компенсиране на неритмичността, електрически автомобили, отбрана и т.н.) и ще се превърне в стратегическо предизвикателство за Европа и нейната промишленост. Трябва да се отбележи, че въпросът за съхранението на енергията от възобновяеми източници е и един от основните аргументи на противниците на тази енергия.

2.2. Макар по-голямата част от първичните енергийни източници (газ, нефт или въглища) да се съхраняват лесно, остават нерешени въпросите, свързани с размера, стойността и местоположението на съоръженията за стратегическо съхранение. Другият основен източник на първична енергия — възобновяемите енергийни източници — дава противоречиви резултати по отношение на съхранението. Хидравличната енергия може да бъде акумулирана чрез събиране на водата в езера и язовири. Биомасата също може сравнително лесно да се съхранява, докато слънчевата и вятърната енергия, които обикновено се използват за производство на електричество, могат да се съхраняват само чрез сложни и скъпи междинни процеси.

3. Приоритет на европейско равнище

3.1. Европейската комисия анализира сценариите за декарбонизация на енергийната система и през 2011 г. публикува Енергийна пътна карта за периода до 2050 г., която предлага различни сценарии за 2050 г. За да се постигнат поставените предполагаеми нива на декарбонизация, електроенергийният сектор ще трябва да разчита на голям дял от възобновяеми енергийни източници, между 59 и 85 %, като по-голямата част от тях ще идват от електроенергия от възобновяеми енергийни източници с променливо производство. В следващо съобщение, публикувано през 2014 г. — „Рамка за политиките в областта на климата и енергетиката през периода 2020 — 2030 година“ — пътят към декарбонизация е потвърден и е посочен дял на възобновяемите енергийни източници, който се равнява на близо 45 % от производството на електроенергия през 2030 г. Това е съобразено с целите, по които лидерите на ЕС постигнаха съгласие на 23 октомври 2014 г. в контекста на политическата рамка за периода до 2030 г. Значителният дял на възобновяемите енергийни източници с променливо производство в електроенергийната система би изисквал десетки или стотици гигавати от капацитета за съхранение в електропреносната мрежа, дори когато се използват други мерки за гъвкавост.

3.2. Освен това Европейската комисия превърна съхранението на електроенергия в една от своите приоритетни области и няколкократно е подчертавала неговата ключова роля. Така в своя работен документ от 2013 г. относно съхранението на енергия (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/energy_storage.pdf) тя призовава за по-добра координация между тази и други ключови области на политиката на Европейския съюз като например климата. Съхранението на енергия трябва да се интегрира в съвкупността от мерки и съответните законодателни актове на ЕС в областта на енергетиката и на климата, настоящи и бъдещи, включително стратегии, свързани с енергийната инфраструктура, и да се подкрепя от тях. От друга страна, в съобщението си относно Енергийния съюз (от 25 февруари 2015 г.) Комисията припомня, че „Европейският съюз е поел ангажимент да се превърне в световен лидер във енергията от възобновяеми източници — световен център за разработване на следващото поколение технически усъвършенствани и конкурентоспособни технологии за енергия от възобновяеми източници. ЕС също така определи за себе си цел за постигане на поне 27-процентен дял за енергията от възобновяеми източници, потребявана в ЕС през 2030 г. ЕС също така определи за себе си цел за постигане на поне 27-процентен дял за енергията от възобновяеми източници, потребявана в ЕС през 2030 г.“ Комисията възнамерява да даде тласък на нова стратегия за научни изследвания и иновации: „Ако Европа (...) иска да бъде световен лидер в областта на възобновяемите енергийни източници, тя трябва да има водеща роля при следващото поколение технологии за възобновяеми източници, както и при решенията за съхранение“.

3.3. Заключенията на последния форум от Мадрид са в тази насока: „Форумът потвърждава стратегическата роля на съхранението на газа за сигурността на доставките в ЕС“. ЕИСК подчертава също така, че е важно да се насърчава развитието на съхранението на газ.

4. Технологичен напредък в областта на съхранението

4.1. Решенията за съхранение на електроенергия се групират в четири основни категории предвид факта, че в зависимост от енергийните потребности, но също и от ограниченията, енергията може да се съхранява под различни форми (електроенергия, газ, водород, топлина, студ) в близост до производствените обекти, в енергийните мрежи или в близост до потребителите:

— потенциална механична енергия (хидроелектрически централи, помпени станции за пренос на енергия/крайбрежни помпени станции за пренос на енергия/съхранение на енергия с помощта на съгстен въздух);

— кинетична механична енергия (маховици);

- електрохимична енергия (батерии, акумулатори, кондензатори, водородни енергоносители);
- топлинна енергия (латентна или чувствителна топлина).

4.2. Най-често използваният начин за съхранение на електроенергия в света е хидравличното съхранение на енергия в помпено-акумулиращи станции като системите за непрекъснато захранване (на английски „*uninterruptible power system*“ (UPS) — система за непрекъсваемо захранване). Тези системи отново се радват на интерес от страна на операторите на електрически мрежи, промишлените производители и управителите на обществени сгради. Помпените станции за пренос на енергия позволяват: интегриране на неритмичния поток на енергия от възобновяеми източници, особено вятърна и слънчева; съвременен капацитет и разместване на пиковите в търсенето на енергия; икономически арбитраж (*зареждане в периоди на ниски цени и търсене, препродажба в периоди на високи цени и силно търсене, със „социално“ изравняване*); пренасочване на инвестициите към електроенергийните мрежи. Въпреки това е малко вероятно планираният капацитет за съхранение да бъде достатъчен, за да компенсира дългите периоди без вятър или слънце при мащабно разгръщане на тези видове енергия от възобновяеми източници.

4.3. На пазара за съхранение се появяват пет нови сегмента, които могат да придобият масовост през следващото десетилетие:

- съхранение на енергия от промишлените процеси в термичен или химичен вид, позволяващо да се предостави капацитет за премахване или разместване на пиковите в търсенето на енергия в контекста на оптимизиране на потреблението на електроенергия, но също така и на топлинна енергия или газ;
- съхранение, което обединява електрическите и газовите мрежи, чрез инжектиране на водород от електролиза или чрез производство на синтетичен метан чрез метанизация [напр. „Power To Gas“ („Електроенергия в газ“) на германската агенция DENA (www.powertogas.info)];
- съхранение на електроенергия за жилищните квартали и сгради в рамките на адаптирането на интелигентни сгради и работни зони или такива с положителна енергия (проект NiceGrid във Франция);
- мобилно съхранение на електричество чрез електрически превозни средства в системите V2G („превозно средство към мрежа“): „Тойота“, „Нисан“, „Рено“ и т.н.;
- акумулиращи централи с гъвкаво изпомпване, с променлива и подлежаща на регулиране скорост за балансиращия пазар (STEP).

4.4. Следва да отбележим обещаващата роля на водорода (въпреки че неговата себестойност, както и въпросите относно сигурността и транспортирането значително намаляват потенциала му): той е енергоносител без емисии на парникови газове, ако е произведен от източник, който също е декарбонизиран, и може да има многобройни приложения, най-вече в промишлеността, като локално производство на електроенергия (*захранване на изолирани обекти, резервни генератори*), съхраняване на енергия (*прежова поддръжка, оползотворяване на възобновяеми енергийни източници*) или комбинирано производство. Той се използва също и в наземния транспорт (*частни превозни средства, обществен транспорт, тежкотоварни камиони и т.н.*), въздушния транспорт (*общи или помощни самолетни двигатели*), морския и речния транспорт (*подводници, общи или помощни двигатели*), нефтопреработвателната и нефтохимическата промишленост (за зелен водород), без да забравяме и други приложения, по-специално преносими устройства (*външни зарядни устройства или вградени батерии*). Всичко това е в процес на развитие.

Технологиите за производство на водород чрез електролиза и горивни клетки вече са много гъвкави и достъпни, макар и все още недостатъчно ефективни, което води до допълнително увеличаване на търсенето на вятърни турбини или соларни панели и следователно до свърхкапацитет в тази област. Водородът е ключов енергоносител, който няма заместител в системите, използващи възможността за гъвкавост между различните енергийни мрежи (напр.: *хибридната електроцентрала* в Берлин). Когато е необходимо, водородът (подложен на метанизация водород) може да бъде произведен от възобновяеми източници и да се инжектира в газовите мрежи или да се съхранява с цел разпространение като гориво или химичен агент, или дори за повторно инжектиране под формата на електроенергия. Освен че има далеч по-голям потенциал за съхранение на енергия и може да бъде безопасно транспортиран и да се съхранява (за дълги периоди) в инфраструктурата, която понастоящем се използва в газовата промишленост (геоложко съхранение и т.н.), подложеният на метанизация водород предлага също така и възможност за производство на въглеродороди с дълга верига (които имат множество приложения: от гориво за реактивни двигатели до други продукти като например пластмасите, които към момента се произвеждат само от изкопаеми горива). В допълнение, въглеродът като идеален съставен елемент от кръговата икономика (CO₂ и т.н.) ще се използва отново и няма да се натрупва в атмосферата. По този начин се преминава от образуване на парникови газове към производство на енергия. Тъй като производството на водород и на електроенергия от водород е екзотермично, оползотворяването на топлината ще направи тези решения още по-интересни. Така водородът се нарежда сред малкото енергоносители, които дават възможност за постигане на икономически, обществен и екологичен баланс между пазарите на електрическа и на друга енергия.

4.5. Друг успешен пример е съхранението в батерия на електроенергията, произведена от слънчевите панели през деня. Проблемът на слънчевите панели, монтирани върху покривите на жилищните сгради, е, че те произвеждат електричество в момент, когато домовете са празни. Вечер, когато обитателите се прибират, слънцето често отдавна е залязло и панелите не произвеждат повече енергия.

4.6. Откритието на немско предприятие и въвеждането му в експлоатация изглежда предлага решение в това отношение. Това предприятие е свързало елементи и софтуер, включващ приложение за смартфони; през мобилните си телефони потребителите могат да видят нивото на зареждане на батерията, която съхранява електроенергията, произведена от слънчевите панели през деня. Финансовите данни са показателни: обикновено слънчевите панели в дадено жилище произвеждат между 25 и 35 % от енергийните нужди на едно семейство; благодарение на това решение те редовно надхвърлят 70 %. По текущи цени инвестицията се възвръща за около 8 години, като батериите имат 20 години гаранция.

4.7. Това е стимул и за семейното производство и потребление, което ЕИСК подкрепи в няколко свои становища (понятието „произвеждащи потребители“, на английски „prosumers“).

4.8. Въпреки наличието на различни решения всъщност се оказва, че възможностите за допълнително оборудване остават ограничени. Освен това съществени пречки продължават да спъват развитието на нови, по-гъвкави технологии, като литиево-йонните батерии или технологиите „електроенергия в газ“. Основният недостатък на тези решения, които все още са далече от пазарните условия, е цената и икономическата конкурентоспособност, но също така и все още големият размер на батериите. В своята прогноза за бъдещето ADEME (френската Агенция за околна среда и управление на енергията — Системи за съхранение на енергия/Стратегическа пътна карта, 2011 г.) предвижда промишлен възход на стационарните системи за съхранение едва след 2030 г. От своя страна, McKinsey (Battery Technology Charges Ahead („Успешно развитие на технологиите за батерии“), McKinsey, 2012 г.) счита, че макар да се очаква цената за съхранение на енергия да падне през следващите години, мащабът и скоростта на този спад остават спорни. Според консултантската фирма цената на литиево-йонната батерия може да падне от 600 \$/kWh на 200 \$/kWh през 2020 г. и на 160 \$/kWh през 2025 г.

5. Стратегически предизвикателства

5.1. ЕИСК припомня, че необходимостта от намаляване на емисиите на парникови газове и общата тенденция за изчерпване на изкопаемите горива (въпреки че през последните години бяха открити нови залежи) водят до ръст на енергията от възобновяеми източници, която ЕИСК подкрепя в редица свои становища (TEN/564 и TEN/508). ЕИСК подчерта например колко е важно, в условията на възход на енергията от възобновяеми източници, към енергийната система да се включат допълнителни елементи, а именно удължаване на преносните мрежи, съоръжения за съхранение и резервни мощности. Масовото развитие на енергията от възобновяеми източници е стратегически въпрос, защото, от една страна, това ще намали вноса (което предлага предимство от икономическа и етична гледна точка), а от друга страна, изисква средства за съхранение (съоръжения, които позволяват не само съхранение от днес за утре, а и от един сезон до следващия), които освен това трябва да получат широко разпространение.

5.2. ЕИСК признава, че съхранението е основното предизвикателство пред енергийния преход, включващ значителна част неритмично подавана енергия от възобновяеми източници. Той припомня необходимостта от създаване и увеличаване на капацитета за съхранение и подчертава, че съхранението на енергията е ключов елемент, улесняващ изпълнението на големите енергийни цели на Европейския съюз, които ЕИСК подкрепя, и по-специално:

- укрепване на енергийната сигурност за гражданите и бизнеса;
- масово използване на енергията от възобновяеми източници (като се намери решение на въпроса с неритмичността без използване на изкопаеми горива);
- оптимизация на разходите чрез намаляване на цената на енергията.

5.3. ЕИСК признава, че съхранението на енергията може да има висока финансова цена, но също така и въздействие върху околната среда и здравето. Това се отнася до някои проекти за подземно съхранение на газ, които противоречат на опазването на водните ресурси. Ето защо ЕИСК призовава за подобряване на всички технологии. Той счита, че масовото съхранение може да представлява важно предимство, с цел постигане на взаимно допълване на енергията от възобновяеми източници. Така например променящите се в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план количества енергия, произведени от фотоволтаици, може да бъдат заменени от вятърна енергия. Комитетът подчертава, че това ще доведе до създаване на мрежа от връзки между различните източници на електроенергия, която ще използва интелигентните мрежи („smart grids“). Тези интелигентни мрежи използват компютърни технологии, които оптимизират производството, разпределението и потреблението на енергия. ЕИСК счита, че тази технология трябва да се развива, тъй като дава възможност за управление на потреблението на енергия, като същевременно смята, че е важно това да се основава на проучвания на въздействието по този въпрос, зачитайки свободата на всеки потребител. Би било още по-ползено да се извърши обща оценка на всички инструменти, например M/441 и профила за защита на германското предприятие BSI, позволяващи предаване и разпространение на данни по шифрована връзка, осъществяване на интегрирането на интелигентната къща („Smart Home“) и т.н., така че да се намерят практически приложения за бъдещите нужди на интелигентните градове, като например програмиране въз основа на прогнози за времето.

5.4. ЕИСК подчертава значението на европейска регулаторна рамка за съхраняването на енергия, която позволява да се придаде стойност в полза на екологизирането на електроенергийните и газовите мрежи.

5.5. ЕИСК припомня също така, че пазарът за съхранение на електроенергия за електроенергийните мрежи бележи силен ръст и има значителен потенциал за създаване на работни места и стопанска дейност, което би трябвало да компенсира загубите на работни места в други сфери на енергийния пазар. Перспективите за инвестиции на мрежовите оператори и енергийните дружества се обосновават с необходимостта от интегриране на все по-голям дял неритмична енергия. В Европа строителството на помпено-акумулиращи станции, обновяването на съществуващи такива и превръщането на водноелектрически язовири в централи от подобен вид са в основата на развитието на пазара. Поради това е целесъобразно да се намалят без отлагане пречките пред ефективността на помпено-акумулиращи станции. За да се гарантират икономическите и екологичните ползи от тази технология, е целесъобразно да се вземат мерки за изграждането и използването на подобни централи.

6. Укрепване на научноизследователската и развойната дейност

6.1. ЕИСК отбелязва, че до момента Съюзът е насочвал своите разходи по-скоро по посока въвеждане на технологии, отколкото към научноизследователска и развойна дейност (*доклад на тема „Енергия. Европа в мрежи“ на Michel Derdevet от 23 февруари 2015 г.*). Публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност в Европа (във всички сектори) в реално изражение достигат равнище, сходно с това от 1980 г. (за сметка на това разходите на САЩ и Япония са се увеличили), докато в същото време енергията от възобновяеми източници бележи възход. Планът SET (Стратегически план в областта на енергийните технологии), създаден през 2007 г., не събра достатъчно финансиране. Разнородните проблеми пред европейската енергийна система, свързани както с интегриране на енергията от възобновяеми източници, така и с гарантиране на сигурността на доставките и конкурентоспособността на икономиката на Европа, създават потребност от възобновяване на европейското сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност в енергетиката. Съхранението е важен елемент от основните проекти за интелигентни мрежи, започнати през 2012 г. и 2013 г., и представлява водеща тема в научноизследователската и развойната дейност, с цел намиране на решение на проблемите, свързани с енергийните мрежи на бъдещето.

6.2. Технологиите за съхранение на енергия се намират на различни етапи на технологична и индустриална зрялост. ЕИСК призовава за активизиране на научноизследователската и развойната дейност и за по-добро взаимодействие на европейско равнище, особено след като повечето проекти в областта на научноизследователската и развойната дейност в Европа и в света са насочени към сходни проблеми и възможности. В редица свои становища ЕИСК изрази съжаление, че изследователските усилия не отговарят адекватно на предизвикателствата и призова за засилването им на европейско равнище. Държавите членки следва също така да бъдат насърчавани да участват според възможностите си в това начинание. Съюзът трябва задължително да предприеме бързи действия за увеличаване на координацията и инвестициите си предвид ключовата роля на НИРД за справяне с оставащите технически пречки и намаляване на разходите за инвестиции, които все още са прекалено високи, чрез индустриализация на решенията за съхранение; това ще позволи също така по-добро интегриране на енергията от възобновяеми източници, намаляване на разходите за енергийния преход, ограничаване на въздействието върху здравето на някои видове енергия, развитие на обучението и заетостта в този сектор, гарантиране на сигурността на енергийната система, гарантиране на развитието на иновативните сектори, които са конкурентоспособни в международен план, и ще даде възможност за конкурентоспособност на европейската икономика.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Интелигентните градове като движеща сила на новата европейска индустриална политика“

(становище по собствена инициатива)

(2015/C 383/05)

Докладчик: г-жа Daniela RONDINELLI

На 22 януари 2015 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„Интелигентните градове като движеща сила на нова европейска индустриална политика“.

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 16 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие следното становище със 149 гласа „за“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. С оглед на нарастващата урбанизация, ЕС и държавите членки разглеждат градовете като „лаборатории за една по-динамична и цифрова Европа“, където да се изпробват мерки, които са в състояние да генерират растеж със създаване на работни места и социално развитие.

1.2. Устойчивостта на градовете ще бъде плод на интелигентния съюз между по-зрели и иновативни технологии, интегрирани платформи (на европейско, национално и общинско равнище), модерни инфраструктури, енергийна ефективност, ново проектиране на по-ефективни услуги въз основа на нуждите на гражданите и потребителите, интеграция между интелигентна електрическа мрежа, интернет и сензори.

1.3. Градовете като лаборатории за толкова напреднали иновации, прилагани в широк мащаб, биха допринесли за промишленото и социално-икономическото „възраждане“ на ЕС, като поставят началото на една истинска индустриална, финансова и социална революция.

1.4. В този смисъл ЕИСК счита, че интелигентните градове могат да се превърнат в движеща сила на нова европейска индустриална политика, която е в състояние да повлияе на развитието на специфични производствени сектори, като разшири в широк мащаб ползите от цифровата икономика. Освен това заместник-председателят на Комисията Maroš Šefčovič заяви в изказването си по време на пленарната сесия на ЕИСК на 22 април 2015 г., че за ЕС интелигентните градове са приоритет за развитие и подчерта ентузиазма на кметовете на градовете да инвестират в общностите на бъдещето.

1.5. За постигането на тези резултати от съществено значение е обединяването около модел за действие, който да бъде по-напреднал и ефикасен от досега прилаганите, които се характеризират с твърде фрагментарно действие. Поради това ЕИСК предлага на останалите европейски институции и на националните правителства да свържат концепцията за „интелигентност“ с един устойчив и интегриран модел на развитие, приложим за даден град, остров, територия или индустриална зона, който да се основава на съгласуваността и едновременната интеграция на шест „основни стълба“:

— технологии и инструменти за енергийна ефективност и интегриране на възобновяеми енергийни източници;

— разпространение на технологични платформи и платформи за свързване с цел създаване на нови системи за цифрови услуги;

— нови цифрови услуги за подобряване на качеството на живот и труд на гражданите и предприятията;

- модернизация на инфраструктурата и препроектиране на градския облик;
- образование и обучение на гражданите, предприятията и публичния сектор за придобиване на цифрови умения;
- модел за икономическа и финансова устойчивост на инвестициите.

1.6. Едновременното наличие на тези шест стълба би трябвало да се приема като стандартен и задължителен компонент на стратегическия проект за интелигентен град. Не по-малко важно е прилагането на този модел да се вписва в контекста на политика, гарантираща най-високи стандарти на сигурност на мрежите, информационните системи, приложения и устройства, които са в основата на екосистемите на цифровите услуги.

1.7. За да се превърне това предложение в конкретни действия, ЕИСК счита, че, освен необходимото участие на гражданското общество, от съществено значение е ЕС и държавите членки да хармонизират своите политически мерки, като им осигурят публични финансови ресурси, и ги отворят структурно за публични-частни партньорства.

1.8. По-специално за въвеждането на изцяло устойчиви иновации, насочени към подобряване на качеството на живота и благосъстоянието на гражданите, ЕИСК смята, че трябва да се подкрепят инвестициите в интелигентни градове, като се използва синергията между съществуващите европейски, национални и регионални публични фондове и се оползотворява възможността, предоставена от Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ).

1.9. За изпълнението на тези процеси ЕИСК би искал:

- Европейската комисия да създаде специализиран единен европейски център за достъп по въпросите на „интелигентните градове“, с участието на компетентните генерални дирекции, държавите членки, ЕИСК и Комитета на регионите;
- впоследствие във всяка държава членка следва да се създадат „единни гишета за технически и финансов достъп за интелигентните градове“, свързани със специализирания единен европейски център за достъп до политиките и ресурсите за „интелигентните градове“. Тези гишета би трябвало да бъдат отворени за публичните и частните местни заинтересовани страни, за да се благоприятстват дейности по застъпничество на национално равнище и на отделни градове от страна на консултантски групи, съставени от организации на граждански общества и социалните партньори;
- към Европейския консултантски център по въпросите на инвестициите на ЕФСИ, който е в процес на създаване, да се изгради специализирана секция по въпросите на интелигентните градове;
- Европейското партньорство за иновации в областта на интелигентните градове и общини да обхване и участието на гражданското общество и на ЕИСК.

1.10. Въз основа на такива нови инструменти ЕИСК счита, че е необходимо насърчаването на Европейска платформа за проекти с определените от ЕФСИ характеристики, която да спомага за изготвянето и интеграцията на проекти на интелигентни градове между държавите членки и която да подкрепя финансовата жизнеспособност на проектите чрез интеграцията между наличните публични средства, очакваните частни такива и възможните форми на обезпечение от ЕФСИ.

1.11. За ЕИСК е от съществено значение насърчаването на единен пазар на интелигентните градове, включително чрез хармонизирана нормативна рамка, която да включва:

- европейски преглед на инструментите за публично-частно партньорство, с цел те да се превърнат в по-привлекателни за предприятията и да се разшири обхватът им до сферата на услугите, представляващи основен стълб в цифровата икономика;
- инструменти за иновативни обществени поръчки и обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий;

- единни механизми, позволяващи на градските администрации прозрачно да се възползват от икономическите ресурси, произтичащи от икономите от разходи и от новите услуги, създадени от платформите, които ще бъдат насърчавани в интелигентните градове и които ще стимулират реинвестирането в други иновативни проекти.

1.12. За ЕИСК включването и участието на организациите на гражданското общество и сближаването на позициите на социалните партньори са от съществено значение не само за определяне на стратегическите и проектните планове, свързани с прилагането на устойчивия и интегриран модел на развитие на интелигентните градове, но и за да се гарантира, че тези планове се превръщат в икономически и социални ползи за гражданите и в по-добри условия на живот и труд.

2. Контекст

2.1. Нарастващата урбанизация на световно (като част от 11-ата цел от Целите на хилядолетието за развитие, Организацията на обединените нации изпълнява проекта „Обединени интелигентни градове“, с цел всички градове по света да станат устойчиви, приобщаващи, издържащи на бедствия и безопасни) и европейско⁽¹⁾ равнище все повече се свързва с разпространението на интелигентните градове (Регионална политика на Европейския съюз, Градовете на бъдещето, октомври 2011 г.) тъй като в този контекст по-голямата част от гражданите (понастоящем 72 % от населението на ЕС (359 милиона) живее в градски райони, а до 2020 г. този дял ще достигне 80 % (данни на ЕК)) и производствените дейности ще обединят икономическите, личните и социалните си интереси. Освен това, в европейски контекст, който се характеризира и с наличието на по-малки градски центрове и индустриална история на използване на филиали и мрежи от предприятия, преходът към този нов модел задължително се планира и улеснява и върху големи територии и зони.

2.2. Повишената чувствителност по тези въпроси от страна на националните и местните публичните органи, вземащи решения, се демонстрира чрез умножаването на двустранните споразумения за партньорство между европейските интелигентни градове и общини от други континенти, които предстои да се развият в посока на устойчивост. Тези споразумения имат за цел прилагането на натрупания успешен опит, както и използването и споделянето на добри практики. Например китайското правителство посочи 12 града, които са подписали споразумения за сътрудничество за устойчиво градско развитие (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/12_cities.pdf) с европейски градове, определени като едни от най-интелигентните в ЕС. Освен това сме свидетели на създаването на многобройни проекти и инициативи в областта на развитието на интелигентните градове, насърчавани едновременно от правителства и/или граждани (например Хартата на Малага, 7 февруари 2011 г. (<http://www.catmed.eu/pag/en/11/la-charte-de-malaga>) или сдружения, организации или мрежи в европейски мащаб като Eurocities (Евроградове) (<http://www.eurocities.eu>) или Конвента на кметовете <http://www.covenantofmayors.eu>

2.3. Стратегията „Европа 2020“ насърчава интелигентните градове в цяла Европа чрез инвестиции в инфраструктури в областта на ИКТ, увеличаване на човешките ресурси и решения, които използват свързаните с новите технологии и цифровизацията възможности, с оглед на постигането на следните цели: подобряване на устойчивостта и качеството на живота и труд на гражданите и предприятията; повишаване ефективността и достъпността на услугите; намаляване на бедността, безработицата, социалното изключване, замърсяването и влошаването на околната среда.

2.4. С Декларацията от Венеция за цифрова Европа <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/digital-venice-2014> националните правителства потвърдиха целта да се благоприятства процесът на трансформация/превръщане на техните икономики в цифрови, като счетоха, че това би могло да се превърне в опора на нов модел на индустриалната политика, в която информационните и комуникационните технологии представляват основен ресурс за всякакъв вид производство на стоки и услуги, наравно с достъпа до финансови инструменти и източници на енергия.

2.5. В този контекст държавите членки считат градовете за „Лаборатории за по-динамична и цифрова Европа“, тъй като те са потенциални двигатели на тези промени. За ЕС интелигентните градове представляват места за изпробване на мерките, които са в състояние да създадат растеж и заетост, защото в тях цифровите технологии могат да се преплетат с иновационните инфраструктури и новите услуги.

⁽¹⁾ Съобщение на ЕК „Програма на ЕС за градовете“, COM(2014) 490 final; становище ECO/369; становище на ЕИСК относно „Програма на ЕС за градовете“ (ОВ С 291, 4.9.2015 г., стр. 54).

2.6. Превръщането на градовете в интелигентни ще окаже влияние върху технологичните иновации, интелигентните транспортни системи, енергийната ефективност и живота на гражданите, работниците и предприятията чрез многобройни промени, свързани например с работата от разстояние, цифровата демокрация, повишената прозрачност и ще позволи по-активно участие в процеса на вземане на решения.

2.7. По време на конференцията, организирана от ЕИСК на 10 ноември 2014 г. на тема „Интелигентни градове — към европейско икономическо възстановяване чрез граждански иновации“ (<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-smart-cities-civic-innovation>) политици, градоначалници и представители на гражданското общество обсъдиха как интелигентните градове могат да се превърнат във „водещ“ инструмент за развитието на нова индустриална политика в Европа; как могат да подкрепят растежа и заетостта; по какъв начин действащите лица на гражданските общества могат да участват в разработването на стратегии; какви политически инструменти да се приложат, за да се насърчи привличането на инвестиции в интелигентните градове в целия ЕС.

2.8. ЕИСК счита, че за превръщането на интелигентните градове в движеща сила за развитието на нова европейска индустриална политика ⁽²⁾ е нужно фокусиране върху три действия:

2.8.1. Необходимо е да се определи по-напреднал и по-ефективен модел за развитие на интелигентните градове, чрез който да се преодолее сегашната фрагментираност и да се насърчава единна визия за проекти, като се отива отвъд интегрирането на ИКТ, мобилността и енергийната ефективност. В частност трябва да се залага на инициативи, които биха могли да се отличават значително на местно равнище и които имат като предпоставка да оказват едновременно въздействие върху БВП, растежа, заетостта, производителността (количествени икономически показатели), качеството на живот и психологическото благосъстояние на хората (качествени икономически показатели).

2.8.2. Трябва да се улесняват инвестициите в интелигентните градове, като се следва логиката на публично-частното партньорство, при която се използват преди всичко наличните значителни европейски фондове и се постигат синергии с функционирането на ЕФСИ (Предложение за регламент на ЕК и изменение на регламенти (ЕС) № 1291/2013 и (ЕС) № 1316/2013, COM(2015) 10 final), с цел: приемане на европейско равнище на модел на развитие, който се характеризира със способността да се създават едновременно социални и екологични ползи и предимства за производството и заетостта (ЕК предвижда растеж с 2,8 млн. работни места до 2018 г. (*Start-Up Europe*, конференция на ЕИСК на 10 ноември 2014 г.); гарантиране на перспектива за възстановяване на капитала на частните съинвеститори.

2.8.3. Да се увеличи присъствието и ролята на гражданското общество и социалните партньори в процеса на стратегическо планиране на интелигентните градове, тяхното осъществяване и последващото им наблюдение е от съществено значение за подобряването на условията на живот и труд на гражданите и предприятията.

3. Устойчив и интегриран модел на развитие на интелигентните градове в цифровата икономика

3.1. Проучването на Европейския парламент ⁽³⁾ показва как настоящите стратегии или инициативи имат за цел да направят градовете по-интелигентни *най-малко* в една от следните области: управление на участието на гражданите, връзки с гражданите, условия на живот, мобилност, икономика и околна среда. Става ясно, че би било възможно да си представим проект за интелигентен град при наличието дори само на една от тези характеристики. Проучването също така определя три типа основни компоненти на един интелигентен град: технологичен, човешки и институционален.

3.2. ЕИСК счита, че е от съществено значение разработването на нов устойчив, производствен и приобщаващ модел на интелигентен град, който вече не се разглежда като проект за „информационни технологии“, „екологично подобряване“ или „енергийна ефективност“, а като част от нова европейска индустриална политика, в която растежът, който създава заетост и социално развитие, е резултат от трансформирането на нашите икономики в цифрови.

⁽²⁾ Становища на ЕИСК относно „За възраждане на европейската промишленост“ (ОВ С 311, 12.9.2014 г., стр. 47); „По-силна европейска промишленост за растеж и възстановяване на икономиката“ (ОВ С 327, 12.11.2013 г., стр. 82); „Да върнем промишлените дейности в ЕС като част от процеса на реиндустриализация“ (ОВ С 311, 12.9.2014 г., стр. 15).

⁽³⁾ Генерална дирекция за вътрешни политики. *Mapping Smart Cities in the EU*, 2014 г. <http://www.smartcities.at/assets/Publikationen/Weitere-Publikationen-zum-Thema/mappingsmartcities.pdf>

3.3. Осъществяването на този модел е свързано не само с една по-цялостна визия за проектите за интелигентни градове, но също и с:

- намаляване на фрагментарността на стратегиите на държавите членки и на Комисията;
- повишаване на стандартизацията и интеграцията на оперативните програми, основните елементи и европейските и националните финансови инструменти за развитието на интелигентни градове;
- разработването на финансови решения, които са в състояние да улеснят лостовия ефект по отношение на частните средства, включително чрез използването на публични ресурси с цел намаляване на риска;
- утвърждаването на политика на обществени поръчки от стратегическо значение, насочена към създаване на класове продукти и услуги, които могат да подобрят възприеманата от гражданите, правителството и предприятията ефективност, и да подобрят конкурентоспособността, характерна за дадена територия и/или мрежа и/или бизнес сектор.

3.4. Поради това ЕИСК, който осъзнава, че дадена „интелигентна“ стратегия може да бъде отхвърлена от даден град, остров, територия или индустриална зона, предлага на европейските институции и националните правителства да определят **модел за развитие** на интелигентните градове, който да се характеризира със съгласуваността и едновременната интеграция на 6 основни стълба (В Италия този модел, възникнал от предложение, изготвено от асоциацията Amerigo (*International Cultural Exchange Programs Alumni*) и от Enam (*European Network of American Alumni Associations*), е в основата на действията по определяне от страна на Министерството на икономическото развитие на стратегия за интелигентните градове в рамките на т.нар. план „Юнкер“):

- наличието на **технологии и инструменти за енергийна ефективност** и интегрирането на възобновяеми енергийни източници, например **интелигентни електрически инфраструктури (интелигентни мрежи)**, които да могат: да подпомагат и благоприятстват планове за икономия на енергия, като интегрират решения и *ad hoc* устройства; да улеснят достъпа до микс от източници на доставки в частната и публичната сфера; да се интегрират с инфраструктури за връзка и да благоприятстват разпространяването на свободно достъпния „интернет протокол“ (IP);
- разпространение на **технологични платформи и платформи за свързване**, които позволяват създаването на нови системи за цифрови услуги, благодарение на ИКТ и телекомуникационни инфраструктури, които са в състояние да осигурят на повсеместна връзка, включително благодарение на интегрирането с интелигентните мрежи; да насърчат разпространението на **„Интернет на всичко“**, свързан към сензори, устройства и услуги; да оползотворят свободно достъпните частни и публични данни и програмата в областта на цифровите технологии за града; да гарантират едновременно с това високи стандарти на сигурност на решенията и устройствата и на неприкосновеността на информацията за граждани, предприятия и администрации;
- развитие на **нови екосистеми за цифрови услуги** за подобряване качеството на живот на гражданите и на производствените процеси на предприятията благодарение на интелигентни услуги и устройства, интегрирани помежду си, които се основават на платформите за свързване и на интелигентните мрежи. Тези системи за цифрови услуги, функциониращи в множество сектори (напр. мобилност, електронно здравеопазване, цифров туризъм, индустрия 4.0), биха могли да насърчат възникването или укрепването на европейска индустрии за интелигентните градове, особено там, където големите технологични компании отдават предпочитание на ускоряването на решения, разработени и създадени от по-малки предприятия, включително новосъздадени предприятия;
- проекти за **подобряване на инфраструктурите и ново проектиране на градската среда**, например чрез пренасочване на специализацията на зони в градовете, с адаптирането и промяната на обществени сгради и инфраструктури в производствен, екологичен и социален аспект, с цел благоприятстване не само повишаването на икономическата стойност на благата, но и на възприеманата от ползвателите стойност, благодарение на разпространението на ефективни и свързани технологии и на механизми на непряко възлагане на обществени поръчки;
- планове за придобиване и приспособяване на **цифровите умения** на граждани, предприятия и публичен сектор, с цел осигуряване на пълното използване на нововъведенията от възможно най-голям брой крайни потребители;

— планове за **финансова и икономическа устойчивост** за инвестициите, основаващи се върху ясно определени параметри: възвращаемост от услуги, използване на инфраструктури и операции за повишаване на ефективността; начини на споделяне на ползите между концесионери на мрежи, инвеститори, разработчици на интелигентни решения и съоръжения, потребители; инструменти за **публично и частно финансиране**, които могат да позволят прилагането на тези нови модели за действие.

3.5. Съвместното съществуване на тези елементи може да постигне максимално въздействие на проектите по отношение на растежа на икономиката и заетостта, качеството на живот, опростяването на взаимоотношенията между и с администрациите, икономията на енергия в публичния и частния сектор и създаването на странични ефекти, допринасящи за конкурентоспособността и познанията за бизнес системата.

3.6. От създадените по този начин интелигентни градове ще произлизат качествени публични услуги, по-добър стандарт и начин на живот за гражданите и предприятията, нови възможности за труд чрез една по-иновативна предприемаческа екосистема и по-добра устойчивост на околната среда. Такива резултати биха могли да се постигнат с по-малко безвъзмездни публични средства, благодарение на участието на частно финансиране, стратегическото планиране на системите за услуги, които са в състояние да генерират „нови източници на приходи“ и създаването на мрежи между големите индустриални групи и малките и средните предприятия.

3.7. В този контекст на големи възможности, ЕИСК счита, че е от съществено значение да се заеме с въпроса за сигурността на мрежите, информационните системи, приложенията и устройствата, които са в основата на екосистемите на цифрови услуги. Промяната на градовете, за да станат те интелигентни, изисква информацията, на която се основават услугите и която по своя характер е много чувствителна, да бъде събирана и третирана с поверителност и почтеност от структури, които са на разположение.

3.8. Освен това е необходимо на европейско равнище да се насърчава дебат между държавите членки относно стандартите за сигурност по отношение на разпространените услуги и устройства в рамките на „Интернет на всичко“, за да се избегне възможността те да бъдат прекъсвани, нарушавани или дори отклонявани, причинявайки сериозни щети на хора, общественото здраве, защитата на правото на неприкосновеност на личния живот и на икономическите дейности, и в крайна сметка на имиджа на всички инициативи, насочени към постигане на „интелигентни градове“.

4. Интелигентните градове: инструмент за европейска платформа за индустриална политика

4.1. Интегрирането на шестте основни стълба би направило интелигентните градове идеален инструмент за подпомагане на нов клас инвестиции, при положителното социално въздействие по отношение на външните аспекти е свързано с механизъм за доходност, който ги прави напълно устойчиви от финансова и икономическа гледна точка.

4.2. Един европейски план за инвестиции за интелигентните градове би позволил мултиплициране на резултатите от инициативите при наличието на следните три фактора: политики, които насърчават мащабирането на решенията, на свой ред функция от стандартизиране на компонентите; насърчаване на единен пазар на интелигентните градове, за да се преодолеят фрагментираните и различни мерки в отделните страни и да се определят общи инструменти в отговор на проявените недостатъци; наличието на единен финансов подход.

4.3. Мащабирането на решенията, т.е възможността да се разширят или да се повторят вече съществуващи решения, днес е свързано главно с експериментални микроинфраструктури и със системи за интелигентен трафик и представлява функция на участието на големи доставчици на технологии и сътрудничеството между градовете. Други експериментални инициативи въпреки голямото си значение за качеството на предложените решения или способността за присъединяване отдолу-нагоре на гражданите или на предприятията, демонстрират ниво на специфичност, което ограничава пресъздаването.

4.4. ЕИСК счита, че възможността за мащабиране на решенията на европейско равнище е един от основните елементи за привличане на подходящото количество частни инвестиции в областта на партньорства с публични инвестиции и за превръщането по този начин на политиките за интелигентните градове в подходящи за генериране на растеж на заетостта, БВП, производителност и качество на живот.

4.5. По-конкретно ЕИСК счита, че:

- макар и да признава широката автономия на градовете при определянето на подкомпонентите на шестте основни стълба, които да отговарят най-добре на местните нагласи и нужди, проектите за интелигентни градове би трябвало да предвидят, че намерените решения позволяват повторно осъществяване и мащабиране;
- това повторно осъществяване и мащабиране следва да благоприятства и създаването на технически стандарти за оперативна съвместимост, обмен и отваряне на решенията, така че да се гарантира максимална гъвкавост на местно равнище заедно с възможността за подпомагане на развитието на решения с колективен и общ характер, но приложими за специфични изисквания;
- би могъл да се увеличи делът на финансово-икономическа устойчивост на интелигентните инвестиции чрез улесняване, за по-големите дружества и за МСП, главно ако са в мрежа с предходните, на процедурата по предлагане на иновативни решения за оперативни програми на територията на ЕС;
- биха могли също да се увеличат и ефективността и ефикасността на вложените публични и частни капитали чрез подобряване разпределянето на първите относно финансирането на подкомпоненти или на проектните елементи при по-голям или тотален срив на пазара и разпределянето на вторите върху онези с положителна или по-висока доходност;
- от гледна точка на социалното и икономическото въздействие ефикасността на този процес би могла да се повиши чрез платформи за сътрудничество между градовете с цел повторно прилагане и популяризиране на добрите практики.

4.6. Съвместното прилагане на тези мерки би могло да доведе до създаването на единен пазар на интелигентните градове, което ще направи ЕС първата в света платформа за експериментирание на гореописания модел, който може да повлияе значително върху:

- общия размер на инвестициите, до които големи, средни и малки предприятия биха имали достъп въз основа на публично-частни партньорства;
- насърчаването и интегрирането в стратегическите проекти на системата за новосъздадени, иновативни и занимаващи се с научни изследвания предприятия, които биха могли да доведат до важни допълнителни въздействия върху технологиите, организационните и социалните модели и да повлияят върху заетостта;
- последващата възможност за мобилизиране на частни финансови ресурси, привлечени от по-единна рамка на действие на европейско равнище и от подходящото използване на публични ресурси като лост за ограничаване на риска.

5. Инвестиции и икономическа и финансова устойчивост

5.1. На европейско равнище или на равнище държави членки не съществува специален фонд, предназначен за интелигентните градове, а редица възможности за достъп до финансиране въз основа на конкретни програми (В допълнение към програмите на отделните държави членки въз основа на интеграцията между националните ресурси и структурните фондове (ЕФРР, ЕСФ, ЕЗФРСР) съществуват европейски средства, с които могат да се финансират конкретни аспекти на интелигентните градове, като „Хоризонт 2020“, Механизма за свързване на Европа (MCE), програмите COSME, Urban, Life). Като се има предвид, че настоящата регулаторна рамка не позволява да се мисли за съсредоточаването на ресурсите в един единствен фонд, ЕИСК смята, че е от съществено значение да се повиши нивото на координация между засегнатите институции; политиките да бъдат все по-взаимосвързани, нещо, което те отдавна обещават; начините за комуникация между институциите, градовете и публичните и частните заинтересовани страни да са еднозначни и еднакви.

5.2. Изправен пред необходимостта да утвърди постоянен модел за развитие с интегрирани действия, ЕИСК смята, че съществува риск подобна цел да не може да бъде следвана изцяло поради фрагментарния характер на уменията и ресурсите, с които разполага както Европейската комисия (шест генерални дирекции се занимават с интелигентните градове), така и държавите членки, в които правомощията и отговорностите между централната, областната и общинската администрации не винаги са ясно разпределени.

5.3. ЕИСК препоръчва на Комисията да създаде специализиран единен европейски център за достъп по въпросите на интелигентните градове, с участието на заинтересованите генерални дирекции, държавите членки, Комитета на регионите и ЕИСК, задачата на който ще бъде:

- да се централизират съответните политики, включително за намаляване на фрагментацията и бюрокрацията;
- да гарантира политическа и административна координация между ЕС, държавите членки и общините за прилагането на модела и на съответните политики;
- да предоставя хармонизирана информация за администрации, които искат да планират „интелигентни“ интервенции, също и чрез по-голяма прозрачност на наличните финансови ресурси и ясна връзка между тях и бюджетните редове;
- да стимулират стартирането на европейските партньорства между публични и частни предприятия;
- да насърчават привличането за участие на социалните партньори и гражданското общество;
- да подобряват взаимния обмен на информация относно най-добрите практики;
- да насърчават разпространението на интегриран и устойчив модел на развитие на интелигентните градове на национално равнище.

5.4. Единният европейски център за достъп по въпросите на интелигентните градове следва да функционира в синергия с ЕФСИ, по отношение на което ЕИСК подчертава отново⁽⁴⁾ възможността този фонд да подкрепя стратегически инфраструктурни проекти, имащи добавена икономическа и социална стойност, която да може да допринесе за постигането на политическите цели на ЕС⁽⁵⁾, насочени към завършване на единния пазар в секторите на транспорта, далекосъобщенията, цифровите инфраструктури, енергетиката, развитието на градските и селските райони, социалното развитие, развитието на околната среда и природните ресурси.

5.5. Подобни проекти, които са от съществено значение за реализирането на интелигентните градове, могат да подсилват европейската научна и технологична и да насърчат ползите за обществото чрез по-добро разгръщане на икономическия и индустриалния потенциал на стратегиите за иновации, научни изследвания и технологично развитие.

5.6. Благодарение на интеграцията на единния европейски център за достъп и на ЕФСИ и въз основа на възможността за създаване на проектни и финансови платформи на европейско, национално или секторно равнище, ЕИСК препоръчва изграждането на Европейска платформа за проектиране на интелигентни градове, която да позволява насърчаването на единен подход при тяхното финансиране чрез интегриране на наличните публични средства, очакваните частни такива и включването на подходящите публични форми за намаляване на риска. Подобна платформа следва да улесни откриването, обединяването и финансирането на проекти, насърчавани в повече държави членки и отговарящи на модела за интелигентни градове, който ЕИСК предлага на Европейската комисия да приеме.

5.7. За улесняване появата на този вид проекти, ЕИСК препоръчва във всички държави членки да бъдат открити единни гишета за достъп до техническа и финансова информация по въпросите на по-интелигентните градове, с цел:

- да се поддържа най-висока степен на координация с единния европейски център за достъп във връзка с интелигентните градове, като по този начин осигури разпространението на национално равнище на насоки за политиките;
- местните нужди да се превръщат в изисквания и проекти, които да станат част от основните стълбове;
- да се подобрява използването на безвъзмездни и/или облекчени публични ресурси за финансирането на инициативите, включени в различните основни стълбове;

⁽⁴⁾ Становище на ЕИСК относно „План за инвестиции за Европа“ (ОВ С 268, 14.8.2015 г., стр. 27).

⁽⁵⁾ Съобщения на ЕК относно „Единният пазар в областта на далекосъобщенията“, COM(2013) 634 final; Европейския енергиен съюз, COM(2014) 520 final, COM(2015) 80 final и COM(2015) 82 final; Единен пазар в областта на транспорта COM(2014) 22 final.

- да се предоставя подкрепа за структурирането на най-подходящите инструменти за публично-частно партньорство и за обществени поръчки с цел улесняване на бързото, ефективно и ефикасно взаимодействие с бизнес системата;
- да се определи най-подходящата финансова структура за гарантиране на взаимодействие между публичните ресурси и средствата, които частните инвеститори биха могли да предоставят заедно със съответната допълнителна гаранция, предоставена от ЕФСИ.

5.8. ЕИСК изразява надежда, че в Европейския консултантски център по въпросите на инвестициите (EIAN), който е в процес на създаване и би трябвало да бъде насърчен наред с ЕФСИ за оказване на съдействие на държавите членки при въвеждането на най-подходящите мерки за улесняване създаването на поредица от проекти и активирането на всички инструменти, нужни за осигуряването на финансиране за проектите, ще заработи съответната секция по въпросите на интелигентните градове, която ще притежава професионалните познания и най-подходящите компетенции за гарантиране, че всички аспекти, включени в проектите, ще бъдат отчетени.

6. Гражданското участие, роля на гражданското общество и преразглеждане на регулаторната рамка за подобряване изготвянето на политики

6.1. ЕИСК отбелязва, че предпоставките за приемането и прилагането на модела за интегрирано развитие на интелигентните градове се основават на установяването в институциите на една дългосрочна визия, при пълното участие на заинтересованите страни в текущите процеси на промяна (граждани, сдружения на гражданското общество и социални партньори); при ефикасно и иновативно управление на процесите, свързани с развитието на интелигентните градове.

6.2. Европейските, националните и местните институции, които участват в процеса на стратегическо планиране на действията, насочени към интелигентните градове, ще бъдат призовани да приемат дългосрочна стратегическа визия за тези програми. Моделът за интегрирано развитие ще може да се използва за съгласуване нуждите на всички заинтересовани страни, като се осигури максимално включване и комбиниране с финансово-икономическата устойчивост на инициативите.

6.3. Градовете ще поемат ролята на интелигентен стратегически надзорен и планиращ орган, който ще трябва да възложи на печелившото тясно и непрекъснато съпоставяне между различните юридически, финансови, индустриални, социални и асоциативни субекти, задачата да изпълнява планираните инициативи в определените срокове, както и способността да се адаптира към промените и развитието.

6.4. Развитието на градовете в насоката на интелигентните градове ще може да се осъществи само ако в основата си има постоянна връзка с гражданското общество, от която да може да получи пълно участие на страните, които представляват колективни, специфични или общи интереси както в етапа на определяне на нуждите, така и в превръщането на същите в изисквания, а също така и в мониторинга на ефикасността на действията, предвидени за тяхното удовлетворяване. Това гражданското участие се подкрепя на европейско, национално и местно равнище.

6.5. В този смисъл ЕИСК предлага:

- инициативата „Европейско партньорство за иновации за интелигентни градове и общини“ (представена от Групата на високо равнище на Европейското партньорство за иновации за интелигентни градове и общини, 14 октомври 2013 г. (<http://ec.europa.eu/eip/smartcities/>)) да бъде разширена с участието на представители на гражданското общество, включително ЕИСК, както и на всички субекти, които извършват дейности в областите, попадащи в 6-те основни стълба на предложения модел за интелигентни градове, и в допълнение страните, опериращи с решения за мобилността, ИКТ и по въпросите на околната среда, които към настоящия момент вече имат представители;
- всяка държава членка да подкрепи появата на действия на застъпничество, включващи представители на гражданското общество, в етапи на определяне на нуждите, изискванията и стратегическото планиране чрез създаването на консултативни групи, както на равнище единни гишета за достъп до техническа и финансова информация по въпросите на интелигентните градове, така и по отношение на заинтересованите отделни градове;
- извършването на опростяване и интегриране на регулаторната рамка чрез европейски нормативен акт, за предпочитане под формата на директива, за постигане на следните цели:
 - преглед на инструментите за публично-частно партньорство, за да станат по-привлекателни за предприятията и да се разшири обхватът им към сферата на услугите, представляваща основен стълб в цифровата икономика;

- подобряване на инструментите за иновативни обществени поръчки и за доставки на развойни продукти;
- въвеждането на единни механизми по отношение на градските управи, позволяващи прозрачно да се възползват от част от наличните парични средства, произтичащи от нови услуги, въз основа на платформите, които ще бъдат насърчавани във връзка с интелигентните градове, като средствата, произтичащи от използването с търговска цел на публичните и частни отворени данни и отворени услуги. По този начин се стимулира реинвестиране на част от създадените икономии и приходите, свързани с подобряването на инфраструктурите и предоставянето на услуги в подкрепа и разширяване на проектите във връзка с интелигентните градове.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „ТПТИ и неговото въздействие върху МСП“

(становище по собствена инициатива)

(2015/C 383/06)

Докладчик: г-жа Emmanuelle BUTAUD-STUBBS

Съдокладчик: г-н Panagiotis GKOFAS

На 11 декември 2014 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„ТПТИ и неговото въздействие върху МСП“.

Специализирана секция „Външни отношения“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 2 юли), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 187 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. Предвид значението на малките и средните предприятия (МСП) за европейската икономика, ЕИСК счита, че е важно да се разполага, с оглед по-специално на отражението върху заетостта и професионалната етика, с точно проучване по сектори и по държави членки на въздействието на предвидимите последици за европейските МСП от влизането в сила на ТПТИ при настоящите преговорни условия.

1.2. Двете проучвания, които Генерална дирекция „Търговия“ осъществи по въпроса за МСП — едното относно предизвикателствата и новите възможности като цяло за малките и средните предприятия износители ⁽¹⁾, а другото, по-ново, от април 2015 г., отнасящо се по-специално до МСП и трансатлантическото партньорство за търговия и инвестиции (ТПТИ) ⁽²⁾ — са несъмнено полезни, но не обхващат всички аспекти. Проучванията са подходящи за представянето на някои трудности, свързани с интернационализацията на МСП и с препятствията пред търговията и регулаторните пречки, с които те се сблъскват, но не дават прецизна, подкрепена с доводи и подробна оценка по сектори и по държави членки за въздействието, което ТПТИ може да окаже върху предприятията износители и неизносители, включени в различните вериги за създаване на стойност.

1.3. Във връзка с това ЕИСК приканва Европейската комисия да проведе ново проучване на въздействието върху МСП или много малките предприятия, микропредприятията и свободните професии, независимо дали са износители, или не, за да бъде измерено потенциалното въздействие от създаването на интегриран трансатлантически пазар в техните сектори на дейност (селско стопанство, хранително-вкусова промишленост, туризъм, занаяти, хотелиерство, ресторантьорство, промишленост, услуги и др.). Особено важно е да могат да се направят прогнози за начина, по който тези предприятия ще бъдат засегнати от отварянето на един по-интегриран трансатлантически пазар. Ще доведе ли ТПТИ до промяна на техния икономически модел, на методите им на производство, на регулаторната рамка, на естеството на предлаганите услуги или на стратегиите им от гледна точка на инвестициите и заетостта в рамките на едно ново пространство на конкуренция?

1.4. ЕИСК би искал да използва случая, който се предоставя с преговорите със САЩ, за да гарантира по-добро проследяване на двете политики за подкрепа на МСП от двете страни на Атлантика по метод, основаващ се на доказателства (по-специално чрез сравнителна оценка на обществените поръчки и МСП, достъпа до финансиране и до условията на капиталовия пазар, управлението на бедствията, изискванията/информацията относно достъпа до пазарите и стандартите за малките предприятия (Small Business Standards). Този сравнителен анализ без съмнение ще позволи да се определят нови целесъобразни мерки за подкрепа на МСП с цел да се укрепи европейският Законодателен акт за малкия бизнес (Small Business Act — SBA). В момента Комитетът изготвя становище по този въпрос (INT/755), което е продължение на предходни становища на същата тема. ЕИСК счита, че моментът е подходящ европейските институции да вземат под внимание призива на европейските и националните организации на МСП, който те отправиха за правно обвързващ Законодателен акт за малкия бизнес и за по-голяма съгласуваност между промишлените и търговските политики. Необходимо е също така мрежата от представители на МСП да се преобразува в реален по-ефикасен орган за координация, проследяване и изпълнение на политиката в полза на МСП, на вътрешния пазар, чрез защита на новите нужди на МСП, както и чрез предлагане на подходящи за тях решения.

⁽¹⁾ DG Trade Chief Economist Note „SMEs are more important than you think! Challenges and Opportunities for EU Exporting SMEs“. (ГД „Търговия“: „МСП са по-важни, отколкото си мислиш! Предизвикателства и възможности за малките и средните предприятия износители в ЕС“ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/september/tradoc_152792.pdf).

⁽²⁾ „Small and medium sized enterprises and the ТПТИ“ („Малките и средните предприятия и Трансатлантическото споразумение за партньорство в областта на търговията и инвестициите“ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/april/tradoc_153348.pdf).

1.4.1. Самата категория на МСП в Европейския съюз е доста разнородна, като най-често срещани са много малките предприятия с под 9 служители. Освен това размерът на МСП също много се различава в различните държави членки. Същото се отнася и за регулираните и нерегулираните свободни професии. Предвид силното присъствие на микропредприятия в сферата на търговията, промишлеността и занаятите, ЕИСК препоръчва на ЕК, съгласувано с властите от най-заинтересованите държави членки (включително публичните или частните научноизследователски институти и университети), да провежда по места информационни и обучителни семинари за по-добро опознаване на различните глави от ТПТИ и обхванатите от него сектори, както и на възможностите и въпросите, свързани с тях, изискващи целенасочено внимание.

1.4.2. В ЕС свободните професии — регламентирани или не — представляват система от чувствителни услуги, които се предоставят в интерес на клиентите и на цялата общност и се съпътстват от особени разпоредби.

1.5. ЕИСК приветства наличието на специална глава за МСП в преговорите, но би желал да се подобри съдържанието ѝ, откъдето следват предложенията, изложени в частта за специфични бележки. Сегашното съдържание, предложено от Европейската комисия, си струва да бъде допълнено в няколко аспекта, а именно относно условията на представителство на МСП и много малките предприятия в бъдещия Комитет за МСП, както и относно неговите задачи.

ЕИСК отправя искане към Европейската комисия, Европейския парламент и другите компетентни органи за въвеждане на „глава за МСП“ като постоянна глава в настоящите и бъдещите търговски преговори, в които интересите на МСП в ЕС ще бъдат отчитани с цел разгръщане на потенциалните предимства в различни региони и пазари.

Това, заедно с принципа „Мисли първо за малките“, прилаган в търговските политики, ще гарантира, че МСП биха могли и би трябвало да бъдат бенефициери и основни участници в процесите на глобализация.

1.6. ЕИСК настоява представителят на Европейската комисия за МСП да следи за това малките предприятия и микропредприятията да бъдат представявани в процеса на преговори, като им бъде отделено поне едно конкретно място в консултативната група (TTIP Advisory Board), с цел да бъдат преодолените информационните пропуски, да се гарантира необходимият многосекторен експертен опит и да се съблюдава базисна прозрачност по отношение на информацията/данните от общ интерес. Освен това препоръчва въвеждането на мерки за подкрепа на икономическите, професионалните и отрасловите организации на МСП в техните действия за подкрепа и насоки за МСП и микропредприятията в сътрудничество със заинтересованите научноизследователски институти, както и определяне на мерки за финансиране при необходимост. Той призовава за взаимно признаване на уменията и квалификациите на всички равнища на публичната администрация и за равнопоставени условия на конкуренция за всички равнища на обществените поръчки (включително федералните държави, регионите и общините).

2. Общи бележки

2.1. Значението на МСП от двете страни на Атлантика

Макар европейците и американците да имат различни определения за малките и средните предприятия, МСП осигуряват по-голямата част от икономическите дейности, добавената стойност и създаването на работни места от двете страни на Атлантика. Фактът, че преобладават, означава, че от МСП и от способността им да се възползват от възможностите за завоюване на нови пазари и за адаптиране към новата ситуация ще зависи главното въздействие на Трансатлантическото партньорство за търговия и инвестиции (ТПТИ) върху икономиката от гледна точка на добавената стойност и създаването на връзки. Редица проучвания показват, че МСП, развили се в международен план, са в по-голяма степен носители на иновации, бележат по-бърз растеж и създават повече и по-добре платени работни места.

2.1.1. МСП в рамките на Съюза — на практика твърде често са много малки предприятия

В ЕС малко или средно предприятие е това, в което работят по-малко от 250 души персонал и чийто годишен оборот не надхвърля 50 милиона евро. Според данните на Европейската комисия броят на МСП в ЕС е над 20 милиона, което представлява 98 % от предприятията, 67 % от активното население и 58 % от брутната добавена стойност. Между 2002 и 2010 г. европейските МСП са осигурили 85 % от създадените работни места в ЕС.

Според последния доклад на Европейската комисия европейските МСП осигуряват 28 % от целия пряк износ за САЩ, което свидетелства за наличието на поле за евентуално развитие. От 790 000 европейски предприятия, изнасящи в държави извън ЕС, 619 000 са МСП, а от тях 353 000 — много малки предприятия с под 9 служители, което показва, че малкият им размер не е пречка за износа ⁽³⁾.

За сметка на това делът на европейските МСП, изнасящи в САЩ, е сравнително малък: според посочения по-горе доклад те са 1 50 000, от които 65 000 са с под 9 служители. Този дял — под 1 % от европейските МСП, наброяващи над 20 милиона, изглежда много нисък. Множество МСП и много малки предприятия в някои страни (например в Италия) са в много добра позиция по отношение на броя предприятия, извършващи търговски обмен с пазарите в САЩ. При това, данните на Евростат отчитат само прекия износ, но не и непрекия; множество МСП и много малки предприятия обаче, които работят като подизпълнители или по схемата „от бизнеса за бизнеса“ (т.нар. B2B), произвеждат междинни стоки или услуги, които след това се комплектуват и се изнасят в САЩ. Този скромнен обем се обяснява и със значението за европейската икономика на онези МСП и много малките предприятия, които са свързани с местната („присъствена“) икономика и нямат интерес да изнасят или да инвестират в чужбина. За сметка на това със сигурност има поле за значителен напредък за потенциално или за вече изнасящи към трети държави предприятия.

2.1.2. МСП в САЩ — по-структурирани предприятия

В САЩ МСП са предприятия с персонал е под 500 служители, а в някои сектори и под 1 000, и дори 1 500 служители ⁽⁴⁾. Тези предприятия, които следователно могат да бъдат няколко пъти по-големи от МСП в Европейския съюз, изпълняват ролята на гръбнак и в американската икономика. МСП в САЩ наброяват 28 милиона и представляват 99 % от всички американски предприятия, дават работа на над 50 % от заетите в частния сектор и осигуряват 65 % от нетните нови работни места в него.

2.2. Значението на ТПТИ за МСП

2.2.1. Поради размера им МСП често се оказват в твърде неблагоприятно положение заради високите мита и нормативните изисквания, обременяващи трансатлантическата търговия, тъй като се нуждаят от повече ресурси и компетентности, отколкото големите предприятия, за да превъзмогнат търговските бариери, при слаби търговски връзки както като обем, така и като стойност. С оглед на това те ще имат полза от мерките за тарифна и нетарифна либерализация, предвидени в трансатлантическото споразумение. В становището си относно „Трансатлантическите търговски отношения и позицията на ЕИСК във връзка със засиленото сътрудничество и евентуалната зона за свободна търговия между ЕС и САЩ“ ЕИСК вече направи преглед на новите възможности и въпросите, изискващи целенасочено внимание, във връзка с всички аспекти, обхванати от преговорите ⁽⁵⁾.

2.2.2. Очаква се, че една от основните ползи за МСП от ТПТИ ще бъдат резултатите в областта на нормативното сътрудничество, което би могло да доведе до хармонизиране и сближаване на някои правила, до взаимно признаване на проверки или сертификати. При все това ЕИСК би искал да припомни по този повод твърдия ангажимент, поет от двете страни, да не използват ТПТИ за снижаване на съществуващите технически стандарти. Освен това то би могло да бъде многообещаващо да се извърши анализ на общата добавена стойност, създадена от опита на европейското сдружение *Small Business Standard (SBS)*, подкрепено от Европейската комисия в партньорство с най-представителните организации на МСП. Сътрудничеството в нормативната област трябва да бъде прозрачно и да зачита регулаторната самостоятелност на държавите членки и на Европейския съюз, като същевременно запази възможността им да приемат мерки, които считат за целесъобразни, в области като защита на здравето, потребителите, работещите или околната среда.

2.3. Развитие на МСП в международен мащаб

Според СТО развитието на МСП в международен мащаб може да се раздели на четири етапа:

— пряк износ към чужда държава;

— износ с помощта на независими чуждестранни експерти;

⁽³⁾ Вж. бележка под линия 1.

⁽⁴⁾ https://www.sba.gov/sites/default/files/files/Size_Standards_Table.pdf

⁽⁵⁾ ОВ С 424, 26.11.2014 г., стр. 9.

- създаване на дъщерни дружества в чужбина;
- създаване на инфраструктура в чужбина с цел производство и продажба в държавата, в която се изнася.

На всеки един етап МСП задължително трябва да разполагат с допълнителна информация, капацитет за изпълнение на административните предписания, както и с човешки и финансови ресурси, доколкото, преди да започнат да изнасят стоки или услуги, е необходимо добре да познават правилата на съответния пазар. След това те трябва да демонстрират способност за създаване на по-дългосрочна стратегия, за да се установят в държавата, към която изнасят, и в крайна сметка да се интегрират напълно чрез местни предприятия, които да наемат местни човешки ресурси в съответствие с местната правна уредба. Разбира се цифровата икономика може да помогне за по-бързото интернационализиране на МСП. Бързото развитие на електронната търговия предлага на малките предприятия по-големи възможности за търговски перспективи, особено в сектора на потребителските стоки (търговия „от бизнеса за потребителя“ или B2C), а за свободните професии също и „от бизнеса за бизнеса“.

Анализът на Европейската комисия показва също така, че съществува връзка между размера на предприятието и обема на износа. МСП представляват 81 % от предприятията износители, но осъществяват едва 34 % от обема на износа ⁽⁶⁾, въпреки че този дял надхвърля 50 % на някои специализирани нишови пазари в световен план.

2.4. Степен на интернационализация на МСП в САЩ и ЕС

Според някои източници европейските МСП показват по-висока степен на интернационализация от тези в САЩ. Разликата се обяснява основно с участието на европейските МСП на вътрешния европейски пазар и с факта, че той още дълго време няма да бъде завършен: този обмен представлява първият етап от тяхната интернационализация и като повишава познанията им за чуждестранните пазари, им помага да търсят перспективи извън ЕС. Размерът изглежда не е възпиращ фактор — в някои държави членки 90 % от предприятията износители са МСП, а някои сектори, например модата, хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето, мебелната промишленост са изключително ориентирани към износа.

Макар че статистическите данни по този въпрос са твърде малко и понякога трудни за анализиране, поради разнообразието от използвани методи и данни, които не винаги са съпоставими, проведените от Европейската комисия проучвания ⁽⁷⁾ показват, че в ЕС 42 % от МСП участват в интернационализация под една или друга форма.

Интернационализацията на дадено предприятие често пъти е свързана с фактори като:

- интензитет на износа в неговия сектор на дейност;
- размер на вътрешния пазар.

Степента на интернационализация на европейските МСП е по-голяма в сектори като търговията на едро, минното дело, промишленото производство, научните изследвания и продажбата на автомобили, а е относително слаба в области като правните услуги, строителството, сектора на планирането и развитието и услугите в областта на човешкото здраве, които по своето естество са по-зависими от пространствената близост с клиента или пациента ⁽⁸⁾.

Според американско проучване, посветено на този въпрос ⁽⁹⁾, МСП осигуряват около 30 % от регистрирания износ на американски стоки, предназначени основно за Канада и Мексико, т.е. партньорските пазари в рамките на NAFTA. Машините, електрическите и химическите продукти са сред основните категории на продажбите им в чужбина. Данните относно износа на услуги на американските МСП са крайно оскъдни, но според някои оценки професионалните услуги са секторът, който осигурява значителна част от американската износна дейност.

⁽⁶⁾ Вж. бележка под линия 1.

⁽⁷⁾ Интернационализацията на МСП. Окончателен доклад, 2010 г. Annual Report on European SMEs 2013/2014 (Годишен доклад за европейските МСП за 2013/2014 г.) (http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review/files/supporting-documents/2014/annual-report-smes-2014_en.pdf, стр. 62).

⁽⁸⁾ Вж. бележка под линия 7.

⁽⁹⁾ Small and Medium-Sized Enterprises: Overview of Participation in U.S. Exports, USITC, 2010 (Дял на МСП в износа на САЩ. Комисия на САЩ по международна търговия, 2010 г. (<http://www.usitc.gov/publications/332/pub4125.pdf>)).

2.5. Настоящата роля на МСП в трансатлантическия търговски и инвестиционен обмен

Двустранната трансатлантическа търговия се характеризира с висока степен на обмен между многонационални компании. В резултат на това по-голямата част от този специфичен двустранен обмен представлява поток на услуги и стоки в рамките на групите, но също и обмен на лицензи и права, свързани с интелектуалната собственост, и движение на капитали между дружествата майки и техните дъщерни дружества.

Проучването на Комисията относно МСП и ТПТИ показва, че в обемно отношение през 2012 г. МСП са осъществили 28 % от европейския износ. Това число е по-ниско от средното за износа в обемно отношение за МСП за всички пазари извън ЕС, възлизащо на 32 %. То трябва да бъде разглеждано също и предвид дела на МСП сред изнасящите в САЩ предприятия, който е 88 %, т.е. един значително по-висок процент от средния за МСП, изнасящи извън ЕС, който е 78 %. Тези числа потвърждават тезата, че голяма част от обема на износа се генерира от вътрешногруповата търговия, и тук проличава потенциалът на едно трансатлантическо споразумение за стимулиране на износа и инвестициите на европейските МСП. При все това трябва да се отбележи, че тази цифра не включва непрекия износ на европейските МСП, които като подизпълнители и производители на полуготови продукти участват в изготвянето на комплексни крайни продукти, изнасяни към САЩ. На равнището на държавите членки се наблюдава голяма разлика по отношение на броя на извършващите износ МСП и обема на износа.

Липсват точни данни за броя на американските МСП, изнасящи в ЕС, и за обема на този износ. Все пак МСП в САЩ осъществяват 33 % от американския износ ⁽¹⁰⁾, което представлява дял, много близък до този, наблюдаван в Европейския съюз.

2.6. Основни препятствия пред МСП

Поради своя размер МСП като цяло изпитват повече трудности при навлизане на чуждестранните пазари, покриване на допълнителните разходи, породени от ниския обем на обмена, и приспособяване към местните правни уредби. Според директора на Центъра за предприемачество, МСП и регионално развитие към ОИСП Sergio Arzeni „разходите за постигане на съответствие могат да бъдат съотносително десет до тридесет пъти по-високи за МСП, отколкото за големите предприятия“ ⁽¹¹⁾.

В обобщение може да се каже, че когато МСП се интернационализират, те се сблъскват с трудности, присъщи на малкия им размер и ограничените им ресурси, които те трябва да преодолеят, още преди да се заемат със специфичните за търговията или инвестициите препятствия, а именно:

- препятствията, свързани с достъпа до финансиране на износа;
- липса на актуална информация и данни относно изискванията, свързани с продуктите/услугите;
- недостатъчното познаване на пазара, на който възнамеряват да продават своите стоки или услуги (проучвания на пазара);
- трудностите при намиране на потенциални клиенти и осъществяване на връзка с тях;
- персонал, който не е подходящо обучен да управлява разрастване в посока на международния пазар или да установява контакти с инвеститори или вносители;
- липса на стимули и подкрепа от страна на публичните власти, а също така и известна административна тромавост на публичните политики за подкрепа;
- културните и езиковите пречки;
- нехармонизирано регламентиране и разнородни системи за адаптиране и признаване на квалификации и лицензи за упражняване на дейност.

⁽¹⁰⁾ The Transatlantic Trade and Investment Partnership — Big Opportunities for Small Business, Atlantic Council (Големи възможности за малък бизнес. Атлантически съвет): (http://www.atlanticcouncil.org/images/publications/TTIP_SME_Report.pdf, стр. 3).

⁽¹¹⁾ ОМС, wt/COMTD/AFT/W/53, стр. 23.

Предвид тези слабости, МСП се нуждаят на първо място от подходящи за тях услуги за подпомагане и консултация (персонализирана подкрепа или обучение, наставничество и др.), предоставяни по принцип от техните браншови и секторни организации.

Що се отнася до препятствията пред търговията и инвестициите, срещани от европейските предприятия в САЩ, разпределянето им по степен на важност се оказва сравнително трудно, тъй като предприятията често описват своите трудности, без непременно да ги поставят в определена категория. Също така съществува разлика между препятствията, срещани от предприятията износители, и препятствията, с които реално се сблъскват предприятията износители. Като се разгледат обаче проведените различни проучвания и анкети ⁽¹²⁾, е възможно да се опишат основните препятствия, както следва:

- твърде големи разлики по отношение на размера на отговорността и възможността за сключване на застраховка на съобразени с пазара цени;
- разходите за износ (освен митата), в съотношение към разходите за транспорт, продължителността и сложността на митническите формалности и необходимостта от това да се разполага с митнически агент или да се плаща на такъв, и да е сключена, особено в САЩ, застраховка в случай на евентуални искове, свързани с гражданската отговорност;
- затрудненията при достъпа до експортно кредитиране;
- митническите такси и митата, които винаги са сериозна спънка в някои сектори като тютюна, текстила и облеклото;
- сложността на правилата за произход и разходите за сертификати за произход;
- изпълнението на различните технически или санитарни и фитосанитарни норми и съответните им сертифициране и проверки;
- техническите и санитарните разпоредби, изисквани само в някои американски щати, или различните норми в отделните щати;
- различните изисквания по отношение на квалификацията и различните ограничения върху упражняването на дейност в някои щати и местни регулаторни области;
- защитата на правата на интелектуалната собственост, по-специално неспазването на наименованията за произход и на различните разпоредби за марките и патентите;
- разходите за правна защита и за наблюдение на пазара за европейските предприятия, които притежават географски означения;
- ограниченията, свързани с обществените поръчки поради закона Buy American Act („Купувайте само американски стоки“) и редовните му изменения, целящи разширяването на обхвата му;
- сложността на визовите процедури, процедурите за престой, за разрешителните за работа и за започване на икономическа дейност в САЩ;
- ограниченията или необходимите лицензи на федерално или щатско равнище за някои доставчици на услуги.

Тези препятствия не са характерни само за МСП, но въздействието им е по-сериозно и по-разубеждаващо. В рамките на ТПТИ повечето от тях ще бъдат обхванати от специални глави, които ще бъдат прилагани към всички предприятия без разграничения. Следователно главата за МСП, предвидена в ТПТИ, ще има доста ограничен обхват — насърчаване на участието на всички МСП на трансатлантическия пазар чрез предоставянето на подходяща информация и засилено сътрудничество между публичните власти, отговарящи за МСП.

⁽¹²⁾ The Transatlantic Trade and Investment Partnership — Big Opportunities for Small Business. Atlantic Council (Големи възможности за малък бизнес. Атлантически съвет): (http://www.atlanticcouncil.org/images/publications/TTIP_SME_Report.pdf, стр. 3); Small and Medium Sized Enterprises and the TTIP (Малките и средните предприятия и ТПТИ) (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/april/tradoc_153348.pdf); Small Companies in a Big Market (Малките предприятия на големия пазар) (http://www.svensktnaringsliv.se/english/publications/small-companies-in-a-big-market-how-a-free-trade-agreement-between_611404.html).

2.7. *Нуждите от подкрепа за МСП*

2.7.1. С оглед на пречките, с които се сблъскват, както и на ограничените им ресурси, МСП, и по-специално малките предприятия и микропредприятията, се нуждаят, на първо място, от подходящи за тях услуги за подпомагане и консултация, включително в областта на обучението на служителите (персонализирана подкрепа, наставничество), предоставяни като цяло от техните икономически, професионалните и отраслови организации. Целесъобразно е да се следи за това те да разполагат с необходимите логистични средства, за да могат да информират и съветват предприятията и да ги подпомагат индивидуално, по-конкретно чрез европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).

2.7.2. Освен услугите за подпомагане и консултации, приспособени към всяко МСП в зависимост от неговите особености и потребности, предприятията трябва да могат да разполагат с необходимите средства за финансиране на техните материални и нематериални инвестиции. За тази цел ЕИСК препоръчва МСП, включително тези, които желаят да инвестират на пазарите в САЩ, да имат лесен достъп освен до ЕСИФ и до финансовите инструменти на програмата COSME, по-конкретно рисковия капитал и системите за гаранция.

2.7.3. ЕС би трябвало да разгледа застраховките за износ на стоки и услуги и да продължава да работи за съвместимо с пазара застрахователно покритие.

2.8. *Настоящата глава за МСП в ТПТИ*

ЕИСК приветства факта, че ТПТИ включва глава, която е посветена изключително на МСП, но възнамерява да направи подобрения (вж. предложенията в частта Специфични бележки). Предложението на Европейския съюз, с което се цели включването в ТПТИ на правен текст по темата „Малки и средни предприятия“, беше поставено на обсъждане със САЩ в рамките на кръга от преговори, състоял се от 19 до 23 май 2014 г. Тази глава е новост за ЕС в споразуменията за свободна търговия. Текст/Откъс от нея беше публикуван на 7 януари 2015 г.⁽¹³⁾ Клаузите са обединени в глава X, посветена на малките и средните предприятия (МСП), и разглеждат различни въпроси, с цел да се увеличи участието на МСП в търговията и обмена на добри практики.

2.8.1. *Сътрудничеството, свързано с МСП*

Страните по споразумението би трябвало да обменят информация, да създават и осигуряват инструменти и ресурси във връзка с правата върху интелектуалната собственост, да си предоставят информация за добрите практики в областта на нормативното регламентиране, да подкрепят мерките в полза на предприятията, да насърчават рисковия капитал и инвестициите в малките предприятия, за да се стимулира конкурентоспособността на МСП в рамките на световната търговия.

2.8.2. *Пазарни данни и обмен на информация*

Настоящото предложение относно член X, параграф 2 е свързано с обмена на информация между страните. Препоръчва се създаването на уебсайт с най-важната информация (като например текста на споразумението за трансатлантическо партньорство, митническите разпоредби, регистър на действащите технически разпоредби, санитарните и фитосанитарните мерки, правилата в областта на обществените поръчки и процедурите за регистрация на предприятията). Програмата за хармонизиране на данните по отношение на областите от най-голям интерес за МСП, би трябвало да бъдат предмет на съвместен анализ, извършен от експертна група от ЕС и САЩ.

Страните би трябвало да разработят онлайн база данни на всички езици на ЕС, в която да се публикуват, по-конкретно, всички кодове на митническата номенклатура и митническите ставки, правилата за произхода или предписанията относно указването на държавата на произход.

2.8.3. *Услуга за техническа помощ*

В текста, предложен от Европейската комисия, се споменава единно звено за информация (член X, параграф 2, алинея в). Трансатлантическият икономически съвет също призовава за създаването на подобна служба. Разширена подмрежа от такива звена за информация, подкрепена от надеждни и представителни организации на МСП с установени бизнес контакти в ЕС и САЩ, би могла да гарантира известно въздействие и по-ангажирана намеса от различни органи и широк кръг заинтересовани страни.

2.8.4. *Създаване на Комитет за МСП*

С предложението за член X, параграф 4 се цели създаването на трансатлантически комитет.

⁽¹³⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153028.pdf

3. Специфични бележки

3.1. Изтерване на въздействието от разликите в определението за МСП

Европейците и американците нямат едно и също определение за понятието „МСП“, като максимално възможните отклонения са между 250 и 1 000 служители. Освен това в САЩ определението за МСП е различно в зависимост от секторите на дейност⁽¹⁴⁾; основно това са дружества, в които работят до 500 души, но в някои сфери на дейност те могат да имат до 750 и дори 1000 служители. В повечето области определението не отчита оборота или общия им годишен счетоводен баланс.

ЕИСК призовава службите на Европейската комисия да изготвят подробна таблица с определенията за МСП в САЩ в отделните сектори и най-вече да предприемат действия с цел да проверят дали тези разлики в определенията няма да бъдат в ущърб на европейските МСП, които са по-малки.

3.1.1. Регламентираните и нерегламентираните свободни професии представляват особен тип МСП, който присъства във всички държави — членки на ЕС, в различна степен и под различна форма. Те предлагат стоки и услуги на основата на специфични знания, изискващи особено доверие от страна на бенефициерите и съпътствани от особени изисквания за независимост. Освен че имат значение като икономически партньори, свободните професии са част от европейския социален модел.

3.2. Оценка и проследяване на въздействието на един разширен трансатлантически пазар върху предприятията износители и тези, които търкуват само на вътрешния пазар

Предвид значението на малките и средните предприятия за европейската икономика, ЕИСК счита, че е особено важно да се разполага, с оглед по-специално на отражението върху заетостта, с точно проучване по сектори и по държави членки на въздействието на предвидимите последици за европейските МСП от влизането в сила на ТПТИ при настоящите преговорни условия. Необходимо е да бъдат проведени предварителни и последващи проучвания за въздействието върху МСП/много малките предприятия, микропредприятията и свободните професии, независимо дали се занимават с износ или не, с цел да се измери евентуалното въздействие от създаването на трансатлантически пазар.

Европейският парламент вече разгледа въпроса с въздействието на ТПТИ върху производствената промишленост и енергийния пазар и стигна до извода, че резултатите ще са положителни, но променливи, в зависимост от секторите на дейност⁽¹⁵⁾. Все още обаче не е конкретно проучено въздействието върху други сектори на дейност, по-тясно свързани с местната икономика (селско стопанство, туризъм, занаятчийство, хотелиерство, ИКТ, ресторантьорство, промишленост, самостоятелно заети лица, услуги, свободни професии и др.).

Следващите кръгове от преговори относно ТПТИ трябва да постигнат амбициозни резултати за селскостопанския сектор, със специален акцент върху достъпа до пазара, географските означения, както и санитарните и фитосанитарните мерки. Задължително е да се запазят действащите в ЕС високи стандарти по отношение на безопасността на храните и здравето на животните и хората.

Особено важно е да могат да се направят предвиждания за начина, по който тези предприятия ще бъдат засегнати от отварянето на един по-интегриран трансатлантически пазар. Ще доведе ли ТПТИ до промяна на техния икономически модел, на методите им на производство, на естеството на предлаганите услуги или на стратегиите им от гледна точка на инвестициите и заетостта в рамките на едно ново пространство на конкуренция? Също така е необходимо да се предвидят мерки и политики за адаптиране, които да позволят на всички европейски МСП да извлекат максималната полза от ТПТИ.

3.3. Нов минимален праг за подполагане на МСП/ММП да „изпробват“ пазара в много малък мащаб

Съществуват ограничения за минимална стойност на пратката, които определят прага, под който не се налагат никакви мита или такси, а процедурите по митническо освобождаване, включително изискванията по отношение на данните, са минимални.

Отбелязано е искане от страна на Атлантическия съвет и по-общо принципно желание от страна на САЩ за увеличаване на тази минимална стойност, която е в сила в момента, до 800 щатски долара за изпращаните от малките предприятия до САЩ или Европейския съюз пратки — сегашните нива възлизат съответно на 200 долара и 150 евро. В Европейския съюз, дори ако стоките са освободени от мита, се облагат с ДДС пратки на стойност над 10 или 22 евро (в зависимост от държавите членки).

⁽¹⁴⁾ https://www.sba.gov/sites/default/files/files/Size_Standards_Table.pdf

⁽¹⁵⁾ TTIP impact on European Energy markets and manufacturing industries, (Въздействието на ТПТИ върху европейските енергийни пазари и производство. Комисия ITRE на ЕП, 2015 г.)
([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536316/IPOL_STU\(2015\)536316_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536316/IPOL_STU(2015)536316_EN.pdf)).

Увеличаването на минималните прагове в полза на пътниците, пристигащи с въздушен транспорт, и по отношение на входящите пратки, особено в сектора на потреблението, би могло да подпомогне МСП, особено младите предприятия, да изнасят в малки обеми или да използват електронната търговия, без да трябва да плащат мита. ЕИСК призовава Европейската комисия да оцени осъществимостта на това искане (последствията върху приходите от постъпващите мита, върху правата на интелектуалната собственост, и др.). ЕИСК приветства инициативата на Европейския съюз за създаването на база данни „10 неща, които трябва да знаете, когато търгувате онлайн“⁽¹⁶⁾ за европейските оператори, изнасящи стоки в други държави членки на ЕС. Комитетът смята, че подобна база данни може също така да бъде адаптирана спрямо трансатлантическата търговия.

3.4. *Необходим достъп до цялата подходяща информация в рамките на многоезичен портал*

ЕИСК подкрепя искането на Европейската комисия относно създаването на портал, предназначен за МСП, и би желал да отправи следните искания:

- цялата информация би трябвало да бъде достъпна на 24-те официални езика на Европейския съюз;
- софтуерът следва да бъде възможно най-прост и удобен за употреба;
- подбрани МСП от ЕС следва да изпробват функционирането на базата данни, за да се гарантира, че инструментът отговаря на техните нужди;
- базата данни следва да съдържа и човешки интерфейс, с екип, който да отговаря на въпросите от двете страни на Атлантика.

Докладът на Комисията относно МСП и ТПТИ ясно показва, че голяма част от предприятията, въпреки че са наясно с мерките, които се прилагат спрямо техния износ, няма как да знаят дали става дума за федерални или за щатски мерки, или пък за частни стандарти. Следователно е важно властите да могат редовно да набелязват процедурите и разпоредбите, които се възприемат като особено трудни за МСП, и да предвиждат специални листовки с обяснения и описания на стъпките, които трябва да се следват, за да се спазят нужните изисквания.

3.5. *Представителен комитет за МСП с точни прерогативи*

ЕИСК приветства институционализирането на вече протичащия диалог от компетентните по въпросите на МСП власти на европейско и американско равнище. Комитетът обаче счита, че организациите, представляващи МСП, трябва да бъдат подходящо представени в посветения на тях трансатлантически диалог, както и съставът на бъдещия Комитет за МСП да не бъде ограничен само до националните администрации, а да бъде отворен за организациите — представителки на МСП, много малките предприятия и микропредприятията, от двете страни на Атлантика. Някои общи разпоредби, отнасящи се за МСП, ще имат значителни последици и за заетите в МСП и за потребителите на техните продукти. Следователно представители на тези заинтересовани групи също би трябвало да бъдат представени като членове в бъдещия Комитет за МСП, за да може да бъдат зачетени техните интереси още от самото начало.

ЕИСК предлага функциите на бъдещия Комитет за МСП да бъдат: мониторинг на условията за прилагане на ТПТИ спрямо МСП, много малките предприятия и микропредприятията и последиците от тях за техните служители и потребителите на техните продукти, провеждане на проучвания на въздействието, отправяне на предложения за решаване на трудностите, срещани от МСП, много малките предприятия и микропредприятията, както и от техните служители и потребителите на техните продукти, организиране на комуникацията с тези предприятия и др.

3.6. *Информационна кампания на национално и регионално равнище*

Особено важно е МСП да имат достъп до точна информация, ако искаме те да могат да се възползват от новите търговски перспективи, които се предлагат с ТПТИ — било то премахването на митата, улесняването на търговския обмен или сътрудничеството в областта на нормативната уредба, водещо до сближаване или взаимно признаване на оценките за съответствие, квалификацията и разпоредбите на трудовото право.

Тази информация не може да се предоставя само посредством интернет сайтове. За да познаят МСП в по-голяма степен наличните инструменти и инициативи за публична подкрепа и за да ги разбират по-добре, за тях би следвало да се организира информационна кампания, обединяваща специалисти по международна търговия и експерти в областта на износа и инвестициите в САЩ. МСП все още са много слабо запознати със съществуващите инструменти, които могат да подпомогнат тяхната интернационализация, каквато е например базата данни за достъп до пазарите и мрежата Enterprise Europe. За да успеят да стъпят на международния пазар и да се развият в чужбина, те трябва да предприемат първите стъпки в държавата си на произход. Във връзка с това следва да се обърне внимание на ресурсите и помощта, които могат да им бъдат предоставени на равнището на държавите членки и евентуално на ЕС.

⁽¹⁶⁾ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/watify/selling-online?language=en>

ЕИСК препоръчва също така да се създаде мрежа от асоциации на европейски и американски МСП, чиято задача да бъде популяризирането на ТПТИ, посредством реален подход отдолу-нагоре.

3.7. Задълбочаване на европейската политика в полза на МСП

3.7.1. Важно е ТПТИ да не се възприема като средство за унищожаване на преференциалното отношение, прилагано специално спрямо МСП в рамките на договорите за обществени поръчки на местно и регионално равнище. ТПТИ следва да запази този вид приоритети, доколкото те се прилагат в еднаква степен и за европейските, и за американските МСП.

3.7.2. Освен това е от основно значение в процеса на преговори, както и в областта на нормативното сътрудничество, да се спазва принципът Think Small First („Мисли първо за малките предприятия!“), така че приоритетите и реалностите за МСП и за микропредприятията да бъдат отчетени още със започването на законодателния процес и да бъдат запазени конкретните им интереси. За тази цел ЕИСК настоява малките предприятия и микропредприятията да бъдат конкретно представени в консултативната група (TTIP Advisory Board).

3.7.3. Относно сътрудничеството в нормативната област, на МСП, и по-специално на малките предприятия и на микропредприятията, трябва да може да се предлага съобразена с техните нужди подкрепа, за да им се помогне да приведат дейността си в съответствие с разпоредбите.

3.7.4. Следва да се подчертае, че голям брой от предприятията, които могат да инвестират или изнасят на трансатлантическия пазар, са предприятия, занимаващи се с иновации, и че те се нуждаят от строги и разбираеми правила в областта на защитата на интелектуалната собственост в САЩ и в Европейския съюз.

3.7.5. Що се отнася до хранително-вкусовия сектор, е необходимо да се обърне специално внимание на предприятията, чието производство и свързаните с него процеси се градят на етични, културни и екологични принципи. Особено важно е да продължи насърчаването на търговията с тези продукти, спомагащи за устойчивото развитие. Също така е необходимо да се гарантира подходяща защита на географските указания, които представляват гаранция за потребителя по отношение както на произхода на продуктите, така и на методите за производство. ЕС от години поддържа политика за качество на продуктите, която е едно от най-големите му преимущества, тъй като тя дава конкурентно предимство на производителите на Съюза, допринася значително за продължаване на културните и гастрономическите традиции, подпомага развитието на селските райони, както и политиките в подкрепа на пазара и доходите на производителите.

3.7.6. В друго свое становище ЕИСК разглежда опита със Законодателния акт за малкия бизнес (SBA) в САЩ и ЕС, за да се разберат добре предимствата, които американският Small Business Act предлага на местните МСП по отношение, например, на достъпа до обществените поръчки или до финансиране. Когато дойде моментът, този анализ ще позволи да бъдат предложени подобрения и по-ефикасни методи на работа за европейския SBA, така че той да стане по благоприятен за европейските МСП и по-обвързващ.

Брюксел, 2 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Целите за периода след 2015 г. в Евро-Средиземноморския регион“

(становище по собствена инициатива)

(2015/С 383/07)

Докладчик: г-жа An LE NOUAIL MARLIÈRE

На 22 януари 2015 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Целите за периода след 2015 г. в Евро-Средиземноморския регион“

Специализираната секция „Външни отношения“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 57 гласа „за“, 22 гласа „против“ и 7 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК препоръчва на държавите — членки на Съюза за Средиземноморието и на ЕС да утвърдят договорените цели за устойчиво развитие (ЦУР), като организират ратифицирането на съответните международни конвенции.

1.2. ЕИСК препоръчва на държавите — членки на Съюза за Средиземноморието и на ЕС да осигурят стабилна защита на публичните инвестиции, които са необходими за постигането на ЦУР.

1.3. ЕИСК препоръчва на държавите — членки на Съюза за Средиземноморието и на ЕС да организират тяхното изпълнение, включвайки гражданското общество и териториите на местно равнище, колкото е възможно най-близо до хората.

1.4. Комитетът взема под внимание заключенията на Съвета по външни работи и международни отношения от 26 май 2015 г. и годишния доклад за 2015 г. на Европейската комисия относно ангажиментите и резултатите на ЕС и държавите членки в областта на публичната помощ за развитие.

1.5. Изразява все пак съжаление, че ЕС е определил 2030 г. като краен срок за постигане на целта от 0,7 % от БВП ⁽¹⁾.

1.6. Комитетът подкрепя ЕС в намерението му да укрепи нефинансовите аспекти (ратификации на международни правни инструменти, борба с финансовата престъпност).

1.7. Той приканва ЕС да защитава една съгласувана позиция между двустранните, неколкостранните и многостранните търговски интереси и целите за устойчиво развитие с цел запазване на надеждността на целите, както и на европейската помощ.

1.8. Комитетът препоръчва да се продължи диалогът между социалните партньори и европейските институции за професионалното обучение и обучението през целия живот, в който той беше надлежно поканен да участва и за чието стартиране допринесе ⁽²⁾, както и за програмите за действие в тази област.

1.9. Комитетът призовава тези препоръки да бъдат включени в програмата на ЕС и в политиката на съседство: съгласуваност между търговската, външната политика, политиката на развитие, на финансиране и защита на демокрацията и на правата на човека в съответствие с ангажиментите на заместник-председателя Federica Mogherini, които тя пое пред гражданското общество на 28 май 2015 г. ⁽³⁾

⁽¹⁾ Комисар Neven Mimica, 508-а пленарна сесия на ЕИСК, 28 май 2015 г.

⁽²⁾ <http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/home>

⁽³⁾ http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/150528_01_en.htm

2. Въведение

2.1. Европейският и световният дневен ред през следващите години ще бъде белязан от дебата относно целите за устойчиво развитие (ЦУР) за периода след 2015 г. Евро-Средиземноморският регион показва някои общи характеристики, поради които е необходимо да се обсъди по какъв начин целите за устойчиво развитие да бъдат включени в европейската политика за съседство и политиките на страните от Южното Средиземноморие. Продоволствената сигурност, бедността и социалното изключване, ограниченият достъп до вода, специфичното положение на държавите в демократичен и икономически преход в региона, нуждата от възстановяване на мира и сигурността налагат необходимостта от становище на ЕИСК, чиято цел ще бъде да определи насоки за ефективното прилагане и мониторинг на програмата за периода след 2015 г. в Средиземноморието.

2.2. Като улеснява определянето на конкретните предизвикателства и разработва предложения за Евро-Средиземноморския регион с гражданското общество, ЕИСК може успешно да съветва правителствата от този засегнат регион и европейските институции.

2.3. Целта на становището е ЕИСК да продължи работата по целите за устойчиво развитие като цяло, като се съсредоточи върху този точно определен географски регион — крайбрежието на Средиземно море.

2.4. Генералният секретар на ООН представи доклад, който обобщава получените отговори от отворената работна група, натоварена със задачата да проучи всеобщите цели за устойчиво развитие за периода след 2015 г. Въз основа на това след конференцията „Рио + 20“ беше приета правителствената декларация „Какво бъдеще желаем?“ и се наложи решението целите на хилядолетието, предназначени за развиващите се страни, да се превърнат в универсални цели (макар и диференцирани), които се отнасят за цялото човечество, както в индустриализираните държави и страните с бързо развиваща се икономика, така и в развиващите се или най-слабо развитите страни. Бяха проведени широки консултации на различни регионални и поднационални равнища и основните групи на организираното гражданско общество, представени в рамките на Организацията на обединените нации, имаха възможността да участват и да защитят своите интереси. Бяха определени 17 цели и 169 задачи във връзка с начините на прилагане и глобалното партньорство за устойчиво развитие.

2.5. През 2015 г. трябва да се проведат две важни събития, неразривно свързани с целите за устойчиво развитие след 2015 г.: международната конференция относно финансирането на развитието — през юли 2015 г. в Адис Абеба, и 21-вата Конференция на страните по Рамковата конвенцията относно борбата с изменението на климата — до края на 2015 г. в Париж.

2.6. Програмата за устойчиво развитие за периода след 2015 г. има за цел установяването на рамка за бъдещи действия на ООН на място, с нова насоченост към равенството, социалното приобщаване и достойния труд, като едновременно с това се гарантират устойчиви източници на доходи за работещите, опазването на околната среда и темпът на обновяване на биологичните и природните ресурси. Въпреки това тази програма изхожда от констатацията, че икономическият модел, който направлява нашите общества, не е устойчив. Това означава, че световните лидери трябва да поддържат високи амбициите си. Икономическата, социалната, екологичната и в крайна сметка политическата ситуация определено не е устойчива в много части на света, и такъв е по-специално случаят в Евро-Средиземноморския регион. За да се постигнат целите за устойчиво развитие, мнозина твърдят, че най-малкото би трябвало да се променят икономическите и финансовите принципи, които понастоящем движат икономическите системи, за да се промени статуквото.

2.7. Страните от Южна Европа са изправени пред социални и икономически ситуации, които вече не се приемат от гражданите и не позволяват да се отвърне на предизвикателствата във връзка с климата и околната среда, а на европейските граждани да бъдат предложени перспективи за изграждане на нова екологична, икономическа и социална среда. Младите хора, въпреки инвестициите в тяхното образование от съответната национална или европейска система, не разполагат с възможности да се развиват и да допринасят за укрепване на икономическата, социалната и екологичната конкурентоспособност на ЕС.

2.8. От 2008 г. насам се създават малко работни места. Вместо да бъдат създавани нови, бяха унищожени редица работни места, а ритмът на създаването им не следва демографското развитие, нито притока на висшисти на пазара на труда, което води до отхвърляне на политиките на ограничения без перспективи. Публичните политики и услуги в областта на образованието, здравеопазването, транспорта и жилищното настаняване са подложени на строги ограничения, като същевременно постигането на целите за устойчиво развитие изисква укрепването на тези услуги. Броят на бездомните и хората, които живеят при лоши битови условия, не спира да расте в ЕС-28, а повечето създадени работни места са изключително гъвкави, несигурни, без бъдеще. Броят на ниско или лошо платените стажанти нараства драстично, наблюдава се радикализация на европейското общество, нетърпимост, отхвърляне на другите, неразбирателство, различията между поколенията се задълбочават, индивидуализмът и оцеляването увеличават пропастта между класата на професионалните политици и разочарованите граждани.

2.9. В Южното Средиземноморие се наблюдава свалянето на диктатори, които са си присвоили икономически печалби, премахнали са свободата на изразяване, равенството между гражданите. Редица държави промениха начина си на преход от стремеж за демократизиране чрез национален консенсус към авторитарно поемане на властта от всесилна военна класа. В същото време радикализирани групи се възползваха от това, за да извършат въоръжена окупация или за да установят незаконни режими. Част от Африка е изправена пред тази постоянна заплаха, в Близкия изток се наблюдават както най-голямото изселване на населението, така и промени във военните и политическите сфери на влияние, накратко — цивилното население не може вече да си поеме въздух.

2.10. При тези обстоятелства вероятно нито една цел за устойчиво развитие не може да се окаже надеждна за възстановяване на мира, за постигане на материално благосъстояние и икономическо развитие в региона. Никакви инвестиции не могат да бъдат привлечени трайно и да бъдат запазени и успешни в нестабилни в демократичен, социален и екологичен план региони. Освен това, тъй като от икономическото развитие в продължение на много десетилетия се възползват само няколко семейства, лица или диктатори, институциите, които могат да функционират справедливо, прозрачно и демократично, са опорочени.

3. Околна среда

3.1. Фактите показват, че Евро-Средиземноморският регион е по-уязвим спрямо екологични бедствия както на сушата, така и в морето. Според доклад от 2013 г. средиземноморската крайбрежна среда осигурява препитание на най-малко 150 милиона души. В същия доклад се цитира програмата на ООН за околната среда, според която по средиземноморското крайбрежие има 13 завода за преработка на газ, 55 рафинерии, 180 електроцентрали, 750 яхтени пристанища, 286 търговски пристанища, 112 летища и 238 инсталации за обезсоляване, повечето от които са потенциални източници на природни бедствия. В доклада се посочва също така, че определянето на подходящи мерки за смекчаване на въздействието в случай на природни или предизвикани от човека бедствия е основен приоритет за целия регион ⁽⁴⁾.

4. Заетост

4.1. В речта си от 28 май комисарят Johannes Hahn подчерта необходимостта от създаване на 5 милиона нови работни места *всяка година*, за да се осигури работа на нарастващата работна сила и да се гарантира социалното приобщаване. Той припомни също, че за постигането на тази цел регионът трябва да осигури икономически растеж в размер на над 6 %.

4.2. Насърчаването на достойната заетост (цел 8) трябва да бъде ключът, тъй като нискокачествената заетост (несигурна, нископлатена, без устойчива и универсална социална защита) е коренът на бедността. Следователно вниманието трябва отново да се съсредоточи върху качеството на растежа, на условията на заетостта и сигурните и здравословни условия на труд, социалната закрила за работниците и техните семейства като основен инструмент за борба с бедността и социалното изключване.

5. Частни източници на финансиране

5.1. За да бъде продуктивен и ефективен приносът на частния сектор за бизнес партньорствата в областта на промишленото развитие, е необходима програма за достоен труд, която да отстоява по-безкомпромисно удовлетворението от условията на труд. Създадените работни места трябва да бъдат повече от всякога висококачествени, добре платени, зачитащи околната среда и човешкото здраве, и да бъдат гарантирани от ефикасна система за социална закрила ⁽⁵⁾. Това е особено важно за региона на Близкия изток и Северна Африка, където младежката безработица е сред най-високите в света и непрекъснато нараства, и следователно е налице значителен дял на млади хора в активна възраст, които не работят, не учат и не се обучават (NEET). Гарантирането на сигурен минимален доход за хората в неформалния сектор е от съществено значение за социалната и политическата стабилност и за предотвратяването на конфликти, тъй като така се ограничават радикализмът и екстремизмът, което на свой ред допринася за политическата стабилност и сигурността ⁽⁶⁾. Първоначалното образование и непрекъснатото обучение, равенството, участието на младите хора и жените в пазара на труда, желанието на гражданите да бъдат зачитани, правото на изразяване, достойното заплащане, сигурността, опазването на околната среда и общественото здраве, образованието на малките деца и солидарността между поколенията са общи цели от двете страни на крайбрежието. Тези цели трябва да бъдат гарантирани от правителствата без заплаха от наднационален арбитраж, защитаващ едностранно конкретни интереси, като се отчита изцяло значението, което би могло да се отдаде на международната търговия за финансиране на универсалните цели ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ <http://www.preventionweb.net> — Програма за Евро-Средиземноморско партньорство (PPRD South), февруари 2013 г.

⁽⁵⁾ Вж. становището на ЕИСК относно „Социалната закрила в политиката на Европейския съюз за сътрудничество за развитие“ (ОВ С 161, 6.6.2013 г., стр. 82).

⁽⁶⁾ „Целите за периода след 2015 г. в Евро-Средиземноморския регион“, изслушване на ЕИСК, 22 май 2015 г., Солидарна визия за целите след 2015 г.

⁽⁷⁾ Становище на ЕИСК REX/441 (вж. страница 49 от настоящия брой на Официален вестник).

6. Средства за изпълнение и наблюдение на целите

6.1. Многостранныте преговори в рамките на СТО поставят на преден план търговията като средство за осъществяване на благоприятно устойчиво развитие. Въпреки това много текущи преговори показват липсата на съгласуваност между някои цели на свободната търговия и осъществяването на целите за устойчиво развитие: споразумения относно услугите, които предвиждат либерализирането или приватизирането на редица публични услуги, които са достъпни за по-голям брой граждани и необходими за осъществяването на целите; споразумение за екологичните блага, трансфер на технологии, права на интелектуална собственост, споразумение относно новите информационни технологии, добивните сектори и използване на геоложката основа, процедурата за уреждане на спорове между многонационални дружества и държавата — многобройни са областите, в които положителните цели се компрометирани от преговорите между търговски и държавни сили.

6.2. Търговската политика следва да позволява на развиващите се страни политическо пространство — включително способност за съсредоточаване върху последиците от гледна точка на безработицата, уязвимите хора, равенството между половете и устойчивото развитие, а не да насърчава либерализацията като самоцел. За тази цел препоръчваме цялостен преглед на всички търговски споразумения и инвестиционни договори, за да се идентифицират всички области, в които те могат да ограничат способността на развиващите се страни да предотвратяват и да управляват кризи, да регулират капиталовите потоци, да защитават правото на прехрана и достойни работни места, да налагат справедливо данъчно облагане, да предоставят основни публични услуги и осигуряват устойчиво развитие.

6.3. Правителствата следва да предприемат задължителни оценки на въздействието във връзка с правата на човека на многостранните, неколкостранните и двустранните търговски и инвестиционни споразумения, като поставят специален акцент върху правата на развитие и специфичните права на храна, здраве и прехрана, вземайки предвид въздействието върху маргинализираните групи. Това ще включва прилагането на проекта за резолюция, приета от Съвета по правата на човека в Женева през юни 2014 г., като се създаде работна група, която да изготви инструмент за налагане на транснационалните корпорации на международните правни задължения във връзка с правата на човека.

6.4. За определен период, по време на който може да се счита, че светът се възстановява от кризата през 2008 г. (финансова) и 2011 г. (на демокрацията), инвестициите в работни места и околна среда и отнасящи се до целите за развитие след 2015 г. следва да бъдат изключени от изчисляването на публичните дефицити, да бъдат считани за всеобщи и устойчиви инвестиции от общ интерес, да бъдат финансирани при нулева ставка и да бъдат забранени за хедж фондовете.

6.5. Борбата с укриването и избягването на данъци, незаконните финансови потоци, предназначени за изпиране на пари, получени от незаконни дейности, включително от неформалния труд, трафика на мигранти, износа на отпадъци, които не подлежат на рециклиране, трябва да позволи да се набавят необходимите допълнителни средства за изпълнението на ЦУР ⁽⁸⁾.

6.6. Накрая, следва да се приеме, че съществуващите международни правни инструменти също са средства за изпълнение. Когато някои конвенции — например основните на МОТ, свързани с труда, Конвенцията на Организацията на обединените нации от 18 декември 1979 г. относно премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, Конвенцията за защита на работниците мигранти и техните семейства, Конвенция С 189 за защита на домашните работници и работнички, Конвенция С 184 относно сигурността и здравето в земеделието, Международният пакт за икономически, социални и културни права и факултативният протокол към него — бъдат ратифицирани и транспонирани в националното право на всички държави — членки на Съюза за Средиземноморието, те ще представляват първостепенни нефинансови средства за изпълнение, които сами по себе си вече осигуряват защита на правото на лицата (*de jure*), което е важно и необходимо за постигането (*de facto*) на редица цели за устойчиво развитие:

Цели за устойчиво развитие ⁽⁹⁾

Цел 1. Премахване на бедността във всичките ѝ форми навсякъде

Цел 2. Премахване на глада, постигане на продоволствена сигурност и подобряване на храненето, както и насърчаване на устойчивото селско стопанство

⁽⁸⁾ Най-малко 1 000 милиарда щатски долара според източниците — Световната банка, МВФ, transparency.org и др.

⁽⁹⁾ Съгласно проекта на заключителния документ („нулевия“ проект) на срещата на високо равнище на ООН за приемане на програмата за развитие за периода след 2015 г., редакция от януари 2015 г.

Цел 3. Осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието за всички хора от всички възрастови групи

Цел 4. Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички

Цел 5. Постигане на равенство между половете и предоставяне на повече права на всички жени и момичета

Цел 6. Осигуряване на наличност и устойчиво управление на водите и канализация за всички

Цел 7. Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и модерна енергетика за всички

Цел 8. Насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички

Цел 9. Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите

Цел 10. Намаляване на различията в държавите и между тях

Цел 11. Градовете и населените места да станат приобщаващи, сигурни, издръжливи и устойчиви

Цел 12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство

Цел 13. Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и въздействието от него ⁽¹⁰⁾

Цел 14. Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие

Цел 15. Защита, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и постигане на обрат в процеса на увреждане на почвата и преустановяване на загубата на биологично разнообразие

Цел 16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, предоставяне на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища

Цел 17. Укрепване на средствата за прилагане и възобновяване на световното партньорства за устойчиво развитие.

6.7. На 28 май 2015 г. Комитетът на регионите и Европейският икономически и социален комитет организираха съвместно с Европейската комисия форум на гражданското общество в Евро-Средиземноморския регион, по време на който се изказаха комисарят Johannes Hahn и заместник-председателят на Комисията Federica Mogherini, както и председателят на Европейския парламент.

6.8. По време на този форум, който имаше за цел обсъждане на новите насоки на политиката на съседство на ЕС, комисарят Johannes Hahn припомни различните фондове, които са били пряко предоставени при хуманитарната криза в Сирия и съседните страни — съответно 52 млн. евро в рамките на Механизма за подкрепа на гражданското общество в съседните държави (Neighbourhood Civil Society Facility) — и описа предприетите действия, към които следва да се прибавят 40 милиона в рамките на регионалния доверителен фонд на ЕС.

6.9. Накрая, трябва да се спомене европейската програма в областта на миграцията, която беше публикувана от Европейската комисия две седмици след срещата на държавните и правителствените ръководители, и която предлага конкретно разпределяне на дейностите по презаселване и прием на бежанци съгласно член 78, параграф 3 от ДФЕС ⁽¹¹⁾.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

⁽¹⁰⁾ Като признава, че Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата е основният международен междуправителствен форум за договаряне на световно решение във връзка с изменението на климата.

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/2015/20150527_02_en.htm

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Финансиране на развитието — позицията на гражданското общество“

(становище по собствена инициатива)

(2015/C 383/08)

Докладчик: г-н Ivan VOLEŠ

На 18 февруари 2015 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„Финансиране на развитието — позицията на гражданското общество“.

Специализирана секция „Външни отношения“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 2 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 142 гласа „за“, 0 гласа „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК отправя искане новата програма за развитие да придобие световно измерение и да има за цел подобряване на качеството на живот на жените и мъжете. Тази програма трябва да се основава на зачитането на правата на човека, предотвратяването на конфликтите и мирното им разрешаване, доброто управление на обществените дела, засилването на ролята на жените и участието на всички, които се чувстват отговорни за развитието на света и за запазването му за бъдещите поколения.

1.2. ЕИСК приветства приемането на предложените цели за устойчиво развитие и отправя искане всички налични финансови ресурси да бъдат мобилизирани и използвани прозрачно и ефективно с цел балансирано включване на икономическото, социалното и екологичното измерение на устойчивото развитие. Необходимо е да се води борба с прехосването на ресурси във въоръжени конфликти, с тяхното незаконно прехвърляне и потъване в сивата икономика.

1.3. ЕИСК би желал насърчаването на социалния диалог да се включи в приоритетите за развитие, тъй като това е важен инструмент за балансирано отчитане на интересите на социалните партньори и, по този начин, за поддържане на социалния мир, необходим за прилагането на целите на устойчивото развитие (ЦУР).

1.4. Официалната помощ за развитие (ОПР) трябва да бъде насочена по-специално към най-слабо развитите и към уязвимите страни. ЕС трябва да препотвърди ангажимента си да предостави обща ОПР в размер от 0,7 % от своя БНД и да отдели от 0,15 до 0,20 % за най-слабо развитите страни. Този ангажимент трябва да бъде свързан с изискването за законосъобразност и рационалност на използването на всички източници на финансиране на помощта за развитие в съответствие с принципите, приети в Monterrey, Doha и Busan.

1.5. ОПР не трябва да се оценява единствено в зависимост от размера ѝ, необходимо е също така да се отчитат качеството и приносът за устойчивото развитие. За тази цел трябва да се разработят нови показатели, с които да се оцени ефективността ѝ.

1.6. За да се повиши ефективността на бюджетната подкрепа на ЕС за развиващите се страни, ЕИСК препоръчва да се извлече поука от опита в областта на прилагането на политиката на сближаване на ЕС и нейните инструменти, като структурните фондове и Кохезионния фонд, с цел тези ресурси целенасочено да се използват за постигане на ЦУР.

1.7. С цел подобряване използването на националните ресурси, които ще придобиват все по-голямо значение, независимо дали са публични или частни, е необходимо извършване на радикална реформа на данъчната система, въвеждане на добро данъчно управление, интегриране на сивата икономика в официалната икономика и решителна борба за справяне с корупцията и за нейното предотвратяване. Тези действия биха могли да бъдат благоприятствани от сключването на международни споразумения в сферата на борбата срещу укриването на данъци, данъчните убежища и незаконните финансови потоци, както и от подобряване на сътрудничеството с ОИСР и с Комитета на експертите за международно сътрудничество в данъчната област на ООН.

1.8. ЕИСК приветства участието на частния сектор в осъществяването на проекти, които не са (напълно или частично) осъществими от търговска гледна точка чрез публично-частни партньорства и финансиране на проекти на ПЧП чрез смесено финансиране (блендинг). Успешното им изпълнение се основава на предварителна оценка на устойчивия им характер, спазването на принципите на прозрачност, включително по отношение на изготвянето на докладите, на споделена отговорност и обвързващи ангажименти.

1.9. ЕИСК признава, че преките чуждестранни инвестиции могат да имат принос за развитието, при условие че са насочени към постигането на ЦУР. Приходите от преките чуждестранни инвестиции следва да се реинвестират с предимство в развиващите се страни, в които са били генерирани. Страните бенефициери би трябвало да разполагат с ясна инвестиционна стратегия. Новите държави инвеститори като Китай, Бразилия, Индия и други страни би трябвало да вземат под внимание принципите на устойчивото развитие, когато инвестират в развиващите се страни.

1.10. ЕИСК подкрепя новаторските и допълнителните източници на финансиране за развитие, като например груповото финансиране, дейностите на международните благотворителни фондове, прехвърлянето на спестявания на диаспорите към техните държави на произход. Той приветства някои предложения на водещата група за иновативно финансиране за развитие, което може да се превърне във важен ресурс, при условие че се прилага в световен мащаб и не налага прекомерна тежест за съответния сектор.

1.11. Гражданското общество, в което участват и социалните партньори и НПО, трябва да участва доста по-ефективно и структурирано в изготвянето на програмите за развитие, в проследяването на тяхното изпълнение и в оценката на техните резултати и последици. Ето защо както в развиващите се, така и в развитите страни следва да се създава и систематично да се подобрява система за мониторинг на процеса на помощта за развитие с участието на съответните организации на гражданското общество. За тази цел ЕИСК предоставя своя богат опит в сътрудничеството с партньорите от АКТЬ, Латинска Америка, Азия и Източното партньорство, Евро-Средиземноморския регион и други.

1.12. За да може гражданското общество да изпълнява тази задача, следва да бъде подкрепено чрез помощни програми за засилване капацитета на институциите на гражданското общество в страните партньори.

2. Основни позиции на ЕИСК относно програмата за развитие за периода след 2015 г.

2.1. 2015 г. е от решаващо значение за определянето на нов глобален подход към развитието. Целите на хилядолетието за развитие само частично са изпълнили своите основни задачи, а именно намаляване на бедността. Новите цели за устойчиво развитие (ЦУР) ⁽¹⁾ би трябвало да внесат основни промени, за които ЕИСК отдавна настоява. Комитетът приветства включването в ЦУР на редица свои препоръки.

2.2. В неотдашните си становища ЕИСК поиска новите цели за развитието да се превърнат в неразделна част от устойчивото развитие в световен мащаб ⁽²⁾; той изтъкна незаменимата роля на гражданското общество в политиката за развитие ⁽³⁾; подчерта необходимостта от включване на социалната защита в политиката за развитие на ЕС ⁽⁴⁾ и изложи редица предложения за участие на частния сектор в развитието след 2015 г. ⁽⁵⁾, за включване на целите на устойчиво развитие и ролята на гражданското общество в споразумения за инвестиции на ЕС ⁽⁶⁾, за приноса на търговията за растежа и развитието ⁽⁷⁾ и за целите в Евро-Средиземноморския регион за периода след 2015 г. ⁽⁸⁾ На своето извънредно заседание от 20 октомври 2014 г. специализираната секция REX и Обсерваторията на устойчивото развитие на ЕИСК приеха препоръки относно програмата за устойчиво развитие за периода след 2015 г., валидни за предстоящите преговори за ЦУР и финансирането им.

⁽¹⁾ На срещата на високо равнище на ООН, която ще се проведе в Ню Йорк през септември.

⁽²⁾ Становище на ЕИСК относно „Достоеен живот за всички: претягване на бедността и осигуряване на устойчиво бъдеще за света“ (ОВ С 271, 19.9.2013 г., стр. 144).

⁽³⁾ Становище на ЕИСК относно „Участие на гражданското общество в политиките на ЕС за развитие и сътрудничество за развитие“ (ОВ С 181, 21.6.2012 г., стр. 28).

⁽⁴⁾ Становище на ЕИСК относно „Съобщение от Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на региони – Социалната закрила в политиката на Европейския съюз за сътрудничество за развитие“ (ОВ С 161, 6.6.2013 г., стр. 82).

⁽⁵⁾ Становище на ЕИСК относно „Участие на частния сектор в ратката за развитие за периода след 2015 г.“ (ОВ С 67, 6.3.2014 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Становище относно „Ролята на устойчивото развитие и участието на гражданското общество в самостоятелните споразумения за инвестиции на ЕС с трети страни“ (ОВ С 268, 14.8.2015 г., стр. 19).

⁽⁷⁾ Становище относно „Търговия, растеж и развитие — Адаптиране на търговската и инвестиционната политика към най-нуждаещите се страни“ (ОВ С 351, 15.11.2012 г., стр. 77).

⁽⁸⁾ Становище относно „Цели за периода след 2015 г. в Евро-Средиземноморския регион“, параграф 6.4, вж. страница 47 от настоящия брой на Официален вестник.

2.3. Социалният диалог трябва да се превърне във важен елемент от програмата за развитие за периода след 2015 г., тъй като става въпрос за инструмент, който позволява регулиране на отношенията между работодателите и работниците в колективните трудови договори и запазване, благодарение на балансирано отчитане на интересите на социалните партньори, на социалния мир, необходим за по-нататъшното развитие на дадено дружество.

2.4. ЕИСК подчертава необходимостта от съгласуваност между целите на свободната търговия и целите на устойчивото развитие в текущите преговори в рамките на СТО или тези, които са предприети в момента от ЕС относно услугите, екологичните стоки и прилагането на съществуващите споразумения на СТО.

2.5. Всички търговски и инвестиционни споразумения би трябвало да са съобразени с критериите за устойчиво развитие, включително с тяхното въздействие върху заетостта, уязвимите лица и равенството между половете. Те не бива да пречат на развиващите се страни да управляват кризите, да регулират капиталовите потоци, да прилагат справедливо данъчно облагане и да предоставят основните публични услуги. ЕС следва да извършва пълни оценки на въздействието върху устойчивостта, по-специално на споразуменията за икономическо партньорство (СИП), като обръща особено внимание на правата за развитие и на конкретните права на прехрана, здравеопазване и справедливо заплащане и отчита и въздействието върху уязвимите групи.

2.6. Световният консенсус в полза на устойчивото развитие трябва да зачита основните права на човека и да търси начини за предотвратяване на конфликти и изграждане на мира, за премахване на неравенствата в социалната сфера, гарантиране на доброто управление, подкрепа на местните демократични власти, засилване на ролята на жените и участие на частния сектор в развитието. За да се постигне тази цел, международните правни инструменти, конвенции, споразумения и регламенти трябва да бъдат приети, популяризирани и ратифицирани от държавите — членки на ООН⁽⁹⁾. Считаме, че съобщението на Европейската комисия относно „Глобалното партньорство по въпросите на изкореняването на бедността и на устойчивото развитие след 2015 г.“⁽¹⁰⁾ представлява подходяща основа за предстоящите преговори, в които призоваваме ЕС да играе водеща роля.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК подчертава необходимостта от глобален подход към устойчивото развитие. Всяка отделна държава носи отговорността за собственото си развитие, а международната общност трябва да създаде благоприятна международна среда, която да насърчава устойчивото развитие във всички страни, да обхваща зачитането на световните обществени блага, запазването на природните ресурси, на стабилните финансови пазари, свободна международна търговия, миграция, целенасочена подкрепа за развитието на технологиите в услуга на устойчивото развитие.

3.2. Мобилизацията на всички налични финансови ресурси е предпоставка за постигане на целите за устойчиво развитие. Според оценките на UNCTAD⁽¹¹⁾ годишните нужди от инвестиции в развиващите се страни за постигане на целите на устойчивото развитие през периода 2015 — 2030 г. възлизат на 3 900 милиарда щатски долара (USD), от които 2 500 милиарда не са осигурени.

3.3. ЕИСК споделя мнението, че в световен мащаб съществуват достатъчно източници на финансиране. Освен официалните ресурси⁽¹²⁾ съществуват скрити ресурси, като финансирането на войни и въоръжени конфликти по света. Наличието на ресурси се намалява от укриването на данъци, сивата икономика и незаконните финансови трансфери, с които системно трябва да се води борба.

⁽⁹⁾ Конвенцията на Организацията на обединените нации от 18 декември 1979 г. относно премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, Конвенцията за защита на работниците мигранти и техните семейства, Конвенция С 189 за защита на домашни работници и работнички, Конвенция С 184 относно сигурността и здравето в земеделието, Международният пакт за икономически, социални и културни права и факултативният протокол към него и др.

⁽¹⁰⁾ Вж. Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Глобално партньорство за изкореняване на бедността и устойчиво развитие след 2015 г.“, COM(2015) 44 final, 5 февруари 2015 г.

⁽¹¹⁾ Вж. *The Global Development Financing Landscape — Who can contribute what?* („Финансирането за развитие в глобален мащаб — кой с какво може да допринесе?“) от James Zhan, директор на UNCTAD, ръководител на групата за инвестиции и бизнес, Световен доклад за инвестициите на Конференцията на ООН за търговия и развитие, представен на публично изслушване в Европейския парламент на 24 февруари 2015 г.

⁽¹²⁾ Изчислено е, че банките държат активи в размер на 121 000 милиарда щатски долара, пенсионните фондове — 34 000 милиарда, застрахователните дружества — 28 000 милиарда, мултинационалните компании — 25 000 милиарда, и държавни фондове — 6 500 милиарда.

3.4. Не е възможно изследователските дейности да се отделят от мобилизирането на ресурси и задължението за добро използване. Целесъобразно е да продължим да се опираме на принципите на ефективност и ефикасност на помощта за развитие, приети в Monterrey, Doha и Busan, и да водим решителна борба срещу разхищаващото и неразумното използване на всички форми на ресурсите за развитие, независимо дали са финансови или не.

3.5. Целесъобразно е да се извърши оценка на помощта за развитието не само в зависимост от размера ѝ, но също и да се оценяват качеството и приносът за постигането на целите за устойчиво развитие и подобряването на живота на жените и мъжете. За тази цел е необходимо да се създадат нови показатели, включващи критериите за оценка, и да се укрепят статистическите агенции в развиващите се държави, включително трансферът на експертен опит и взаимният обмен на информация.

3.6. Разширяването на сътрудничеството със сектора на организациите с нестопанска цел при разработването на целите и националните планове за развитие ще допринесе за съчетаване на интересите на частния сектор и обществените цели. Тези сектори имат общ интерес, а именно да насърчават принципите на прозрачност, достъп до обществени поръчки, ефективност и рационализация на ресурсите и отговорност на държавните служители за изпълнението на приетата стратегия за развитие.

3.7. За да може да изпълни задачите си по отношение на развитието, частният сектор се нуждае от благоприятен климат за предприемачеството, който да зачита общопризнатите демократични принципи за правова държава, да улеснява създаването и растежа на предприятията, да намалява административната тежест, да повишава прозрачността, да спира ширещата се корупция и да насърчава инвестициите. Необходимо е частният сектор да работи в съответствие с приетите в международен план принципи в областта на корпоративната социална отговорност, да зачита основните социални и икономически права и изискванията в областта на устойчивото развитие и да създава нови работни места в съответствие с програмата за достоен труд на МОТ.

3.8. ЕИСК призовава за допълнително укрепване на координацията и последователността на политиките на ЕС, свързани с устойчивото развитие⁽¹³⁾, за да се избегне възможно дублиране, разпокъсаност, припокриване или дори противоречиви подходи, както и да се задълбочи систематичната координация на двустранната помощ за развитие, отпускана от държавите членки с оглед постигане на ЦУР.

4. Специфични бележки

4.1. Официална помощ за развитие (ОПР)

4.1.1. Въпреки че ОПР не може да отговори на всички нужди от помощ за развитие, тя продължава да бъде абсолютно необходима за жителите на най-слабо развитите страни, страните, участващи във въоръжени конфликти, застрашени от природни бедствия или епидемии, и за живущите на изолирани острови и в държави без излаз на море.

4.1.2. Уместно е да се даде приоритет на използването на ресурси на ОПР за изкореняването на бедността в бедните и уязвими страни. ЕИСК отбелязва, че бедността се е увеличила в страни със средни доходи поради неравномерно разпределение на богатството. Целесъобразно е да се използва ефектът на лоста на ОПР за мобилизиране на всички източници на помощ, включително частните инвестиции, за да се изкорени бедността.

4.1.3. ЕИСК призовава Комисията и Съвета да се споразумеят за ясна обща европейска позиция относно официалната помощ за развитие с оглед на преговорите в рамките на конференцията в Адис Абеба. ЕС трябва да препотвърди ангажимента си да предоставя ОПР в общ размер на 0,7 % от БНД и да отделя от 0,15 до 0,20 % от БНД за ОПР за най-слаборазвитите страни. ЕИСК обръща внимание на факта, че за мерките за борба срещу изменението на климата, които ще бъдат предмет на преговорите на конференцията в Париж през декември 2015 г., ще бъдат необходими допълнителни ресурси.

4.1.4. Сами по себе си статистическите данни за обема на официалната помощ за развитие (ОПР) не посочват нито резултатите от отпуснатите помощи, нито тяхното реално отражение върху развитието на страната бенефициер. ЕИСК одобрява предложението на Комитета за подпомагане на развитието (CAD) на ОИСР освен за ОПР да следи и помощите и подкрепата за устойчивото развитие, предоставени извън рамките на ОПР⁽¹⁴⁾. Нефинансовата помощ (например образование, трансфер на технологии и ноу-хау, научно и технологично сътрудничество) често оказва много по-голямо въздействие върху развитието на дадена държава, отколкото финансовата помощ.

⁽¹³⁾ Става въпрос по-специално за търговията, селското стопанство, създаването на работни места, социалната закрила, изменението на климата, енергетиката, защитата на околната среда и биологичното разнообразие, транспорта, здравеопазването, политиката за продуктите и потребителите, регионалното и градското развитие, миграцията и борбата с корупцията и прането на пари.

⁽¹⁴⁾ Обща публична подкрепа за устойчивото развитие.

4.1.5. Бюджетната помощ за развиващите се страни следва винаги да разполага с точни бюджетни средства и да възлага съвместна отговорност на донора и бенефициера във връзка с използването на тази форма на помощ за постигане на ЦУР в съответствие с международно признати правила относно финансовото управление и контрол, включително надеждни условни разпоредби и мерки за противодействие и предотвратяване на корупцията. Самото финансиране от ЕС би трябвало да бъде надеждно защитено от корупция. Комитетът препоръчва да се използва опитът от прилагането на европейската политика на сближаване дори в развиващите се страни, с цел подобряване и по-ефективно предоставяне на кредити за развитие на ЦУР, и да се контролира по-строго тяхното използване и оценката на получените резултати.

4.2. *Националните ресурси*

4.2.1. ЕИСК смята, че важноста на националните ресурси, както публични, така и частни, ще нарасне значително през следващия период.

4.2.2. За да се повишат обемът и ефективното използване на националните ресурси, е необходимо да се води последователна борба срещу изпирането на пари от незаконни дейности, включително недеklarиран труд, трафика на мигранти и износа на отпадъци, които не подлежат на рециклиране, да се подобри данъчната събираемост, да се води борба срещу корупцията и престъпните дейности, а големият дял на сивата икономика да се интегрира в официалната икономика. Необходимо е да се оказва помощ на развиващите се страни да реформират своите системи за данъчно облагане и за подобряване на доброто управление в областта на данъчното облагане. ЕИСК настоява ЕС да се стреми по-активно да постигне сключването на международни споразумения в сферата на борбата срещу укриването на данъци, данъчните убежища и незаконните финансови потоци, както и да подобрява сътрудничеството с Центъра за данъчна политика и администрация към ОИСР и с Комитета на експертите за международно сътрудничество в данъчната област на ООН.

4.2.3. Днес обемът на националните частни инвестиции, независимо дали са извършени пряко, или посредством портфейл, е няколко пъти по-висок от тази на чуждестранните инвестиции. Необходимо е те да бъдат насочени за постигане на целите на развитието, например чрез подходящи стимулиращи мерки или чрез добре подготвени и осигурени проекти на ПЧП, за да могат да се превърнат във важен инструмент за постигане на целите на устойчивото развитие.

4.2.4. По-специално развиващите се страни с минерални богатства притежават неизползван потенциал от националните ресурси, но въпреки относително високите държавни приходи по-голямата част от тяхното население живее в мизерия. Тези държави не изпълняват задълженията си да изградят собствена икономика, инфраструктура и социални услуги. Гражданското общество съвсем основателно критикува методите на някои чуждестранни инвеститори в минната промишленост в развиващите се страни, като настоява за спазване на основните стандарти за опазване на околната среда, социална защита на работниците, прозрачност на заплащането на данъци и трансфери на печалби в чужбина, както и изготвянето на доклади на вниманието на мултинационалните предприятия, по силата на ръководните принципи на ОИСР⁽¹⁵⁾. ЕИСК приветства извършените действия за преодоляване на тази ситуация, като например инициативата за прозрачност в добивната промишленост⁽¹⁶⁾.

4.3. *Смесеното финансиране („blending“) и публично-частните партньорства (ПЧП)*

4.3.1. ЕИСК е убеден, че навсякъде, където правителствата не са в състояние да осъществят необходимите инвестиции с техните собствени публични средства и където последните, по-специално в областта на инфраструктурите, но и на публичните услуги, не са осъществими от търговска гледна точка, е необходимо да се използват ПЧП и да се финансират проектите на ПЧП чрез смесено финансиране съгласно препоръките на ОИСР⁽¹⁷⁾.

4.3.2. Тези проекти на ПЧП трябва да бъдат разработени в съответствие със стратегията за развитие на съответната държава, да се основават на проучвания за осъществимост, предварително да отчитат факторите за устойчивост и да спазват принципите на прозрачност, споделена отговорност и обвързващи ангажименти. Целесъобразно е социалните партньори и други представители на гражданското общество да се включат в оценката на приноса на тези проекти в областта на устойчивото развитие и да им се възлага да следят за спазването на действащите конвенции на МОТ.

4.3.3. Би било целесъобразно също да се прибегне до смесено финансиране в рамките на социалната икономика и на устойчивите проекти за интегриране на уязвимите социални групи в икономическата среда.

⁽¹⁵⁾ Вж: <http://www.oecd.org/fr/daf/inv/mne/48004355.pdf>

⁽¹⁶⁾ Вж.: <https://eiti.org/fr>

⁽¹⁷⁾ Вж: <http://www.oecd.org/governance/budgeting/PPP-Recommendation.pdf>

4.4. Чуждестранните инвестиции

4.4.1. През 2013 г. притокът на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) към развиващите се страни достигна 778 милиарда USD; въпреки това техният принос за устойчивото развитие продължава често да бъде предмет на спорове. Само 2 % от всички ПЧИ в развиващите се страни се насочват към най-слаборазвитите държави. В Африка на юг от Сахара ПЧИ се насочват приоритетно към добивната промишленост и нищо не се предоставя на останалата част на икономиката. Новите държави инвеститори, като Китай, Бразилия, Индия и други страни, би трябвало да вземат под внимание принципите на устойчивото развитие, когато инвестират в развиващите се страни.

4.4.2. Според проучване на неправителствената организация EURODAD относно финансите на развиващите се страни през 2014 г. потоците от финансови ресурси извън тези страни са два пъти по-големи от тези, които идват от чужбина, като се отчитат ОПР, преките чуждестранни инвестиции, даренията с благотворителна цел, прехвърлянията на печалби, спестяванията и други източници⁽¹⁸⁾. Следва да се гарантира, че тези финансови ресурси, доколкото е възможно, се реинвестират в устойчивото развитие в страните бенефициери.

4.4.3. В националните стратегии за развитие следва да се предвиди и подкрепа за инвестициите. За получаване на ПЧИ и насочването им към ЦУР е необходимо да се създадат подходящи условия, като мир, стабилност, добра администрация. Развиващите се държави би трябвало да включват ЦУР в новите си инвестиционни споразумения и да предоставят съответните гаранции за тях. ЕИСК препоръчва агенциите и финансовите институции за насърчаване на инвестициите в страните на произход и тези на приемащите страни да установяват пряко техническо сътрудничество, свързано с националната стратегия за устойчиво развитие.

4.4.4. Необходимо е да се насърчават „инвестиции, насочени към въздействие“, които гарантират известна рентабилност в краткосрочен план, но предлагат перспективи за дългосрочна рентабилност благодарение на своите социални последици, като изграждане на капацитет или среда, благоприятна за устойчивото развитие.

4.5. Новаторски и допълнителни форти на финансиране

4.5.1. Груповото финансиране и груповото инвестиране⁽¹⁹⁾ са инструмент, който предоставя големи възможности за финансиране на малки проекти за развитие. ЕИСК обръща внимание върху необходимостта да се определят много бързо тези инструменти и да се изготви и одобри оная подходяща регулаторна рамка, с която те трябва да разполагат, както се препоръчва в становището по този въпрос⁽²⁰⁾.

4.5.2. ЕИСК приветства нарастващия брой на благотворителните фондове, фондации и международни програми за устойчиво развитие, като Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария, Световното партньорство за образование, алиансът GAVI за имунизация на деца в най-слаборазвитите държави и др. Тези фондове и фондации, при които обществените институции си сътрудничат с частни донори и неправителствени организации, следва да подобрят координацията на своите дейности и да ги насочат към Обсерваторията на устойчивото развитие (ОУР).

4.5.3. Когато не са временно отпуснати за проекти за развитие, бюджетните кредити за ОПР биха могли да бъдат вложени в инвестиционни фондове за развитие и в обезпечени облигации с цел да се генерират приходи в краткосрочен план и да се допринесе за създаването на повече ресурси⁽²¹⁾. Това ще спомогне в дългосрочен план за повишаване на обема на необходимите средства за помощта за развитие⁽²²⁾.

4.5.4. ЕИСК приветства някои предложения на водещата група за иновативно финансиране за развитие⁽²³⁾ и подкрепя положените усилия за създаване на нови ресурси за финансиране на ЦУР. Необходимо е обаче тези нови ресурси да се прилагат последователно в целия свят, да не влияят отрицателно на конкурентоспособността на даден сектор и използването им за ЦУР да бъде прозрачно. ЕИСК би приветствал банковият сектор за доброволното подемане в световен мащаб на инициатива за предоставяне на принос за финансирането на съществуващото разстояние между нуждите и наличните ресурси, с оглед изпълнението на целите за устойчиво развитие.

⁽¹⁸⁾ Вж.: <http://www.eurodad.org/Entries/view/1546315/2014/12/15/The-State-of-Finance-for-Developing-Countries-2014> (на английски език).

⁽¹⁹⁾ Вж. Infodev, Crowdfunding's Potential for the Developing World („Потенциалът на колективното финансиране за развиващите се страни“), 2013 г., Световна банка, Департамент по финанси и развитие на частния сектор.

⁽²⁰⁾ Становище на ЕИСК относно „Разгръщане на потенциала на колективното финансиране в Европейския съюз“, Брюксел (ОВ С 451, 16.12.2014 г., стр. 69).

⁽²¹⁾ Годишните бюджетни кредити, отпуснати за ОПР, напълно изключват тези възможности.

⁽²²⁾ Белгийското инвестиционно дружество (BIO), основано от правителството за подпомагане на стопанския сектор в африканските държави, е прехвърлило част от своите финансови средства, предназначени за заеми на предприемачите, към други инвестиционни фондове и постепенно си ги е възстановило съгласно своите нужди.

⁽²³⁾ Вж.: <http://www.leadinggroup.org/rubrique69.html>

4.5.5. Сред слабо използваните ресурси фигурират финансовите средства от диаспората, т.е. прехвърлянето на спестявания към държавата по произход, от които би било възможно да се извлече полза за постигане на ЦУР. Целесъобразно е да се предвиди намаляване на разходите за тези преводи на спестяванията. Целесъобразно е на членове на диаспората да се предложат образователни и стимулиращи програми, които да насърчават склонността им да инвестират в проекти, свързани с развитието, които биха позволили оползотворяване на спестяванията им и същевременно биха допринесли за осъществяване на ЦУР.

4.6. *Финансирането на малките и средните предприятия*

4.6.1. Микро-, малките и средните предприятия, които представляват основния потенциал за растеж и за създаване на нови работни места, изпитват затруднения с достъпа до финансиране в достатъчна степен. Този проблем е сериозен по-конкретно в по-слаборазвитите страни. Затова е необходимо да се търсят инструменти за улесняване на достъпа на микро-, малките и средните предприятия до финансовите ресурси. За тази цел е необходимо да се зачитат разликите във формата на предприятие в развиващите се страни, в която преобладават микропредприятията, малките търговци, а в земеделието — малките семейни стопанства.

4.6.2. Съществува голямо разнообразие от системи за микрокредитиране на малки и средни предприятия. Комитетът счита, че системите, използващи приложения за мобилни телефони, са по-ефикасни. Той изразява задоволството си, че микрокредитирането се използва за финансиране на проекти в областта на зелената енергия и приветства инициативите за предоставяне на безлихвени микрокредити. Липсват кредити за малките и средните предприятия (между 10 и 200 000 USD) и те биха могли да бъдат заменени от лизинг и други инструменти на собствени капитали. За тази цел е необходимо да се подкрепи развитието на местните финансови пазари и банки, включително местните оператори.

4.6.3. Един от аспектите на помощта, предоставяна от развитите страни за малките и средните предприятия, би трябвало да се изразява в предоставяне на опита, знанията в сферата на управлението и техническото ноу-хау, обучение по финансово управление и по отношение на финансовата грамотност, както и в подкрепа на включването им във вериги за създаване на стойност и доставка. ЕС би трябвало да препоръча използването на принципите, определени от неговата директива за забавените плащания, с цел подобряване на финансирането на малките и средните предприятия.

4.6.4. Необходимо е да се защитят действащите в сектора на селското стопанство микропредприятия, малки и средни предприятия срещу инвестиционни практики, насочени към „заграбване на земи“, които водят до тяхното закриване. Създаването на застрахователни инструменти за противодействие на последиците от изменението на климата също би дало възможност да им се помогне. В рамките на плановете за развитие не бива да се пропуска подкрепата за предприятията на социалната икономика, които могат да играят важна роля в постигането на ЦУР.

4.6.5. За икономическото и социалното развитие е важно да се направи така, че най-широките слоеве от населението в развиващите се страни да имат достъп до финансовите инструменти, като базова банкова сметка или финансови приложения за мобилни телефони.

4.7. *Участието на гражданското общество в помощта за развитие*

4.7.1. Гражданското общество в развитите страни, включително социалните партньори и неправителствените организации, допринася пряко за развитието и също така играе ключова роля в насочването на сътрудничеството за развитие и в наблюдението на ефективността му⁽²⁴⁾.

4.7.2. Следва да се подкрепя систематично създаването на система за мониторинг на процесите и резултатите от помощта за развитие в различните страни, или нейното подобряване, с прякото участие на съответните организации на гражданското общество, което ще даде възможност да се установят и отстранят пречките пред постигането на ЦУР. В тази област ЕИСК разполага с дълъг положителен опит от дейностите на комитетите, платформите и смесените консултативни органи, като Комитета за наблюдение на АКТЬ-ЕС, срещите на гражданското общество ЕС-Латинска Америка-Кариби и други.

⁽²⁴⁾ Вж.: Форум на политиката за развитие (www.friendsofeurope.org/policy-area/global-europe/, на английски език) и Политически форум за развитието (<http://www.uclg.org/fr>).

4.7.3. Сред преките доставчици на помощ за развитието са и социалните партньори. Профсъюзите в развитите страни изпълняват социални проекти за развитие и подпомагане на институционалното развитие на профсъюзните организации партньори. Работодателските организации, търговските палати, сдруженията на МСП и отрасловите сдружения осъществяват проекти заедно с организациите на предприятия в развиващите се страни, с които са партньори, и им предават своя опит.

4.7.4. Неправителствените организации играят незаменима роля в областта на помощта за развитие както в развитите, така и в развиващите се страни. Те се намесват, по-конкретно, когато се касае за преодоляване на последиците от природни и хуманитарни бедствия, както и в социалната област, здравеопазването, равенството между половете, образованието и др. Те мобилизират също обществени средства, организират събиране на средства, образователни кампании и др. Интересен пример е и финансирането за образование чрез „осиновяване от разстояние“, което позволява да бъдат установени междуличностни връзки между обикновените граждани.

4.7.5. ЕИСК призовава Европейската комисия да подкрепи дейностите на организациите на гражданското общество на ЕС, предназначени за постигане на целите за устойчиво развитие, чрез финансиране на програми, насочени към изграждане на институциите на гражданското общество в страните партньори. Понастоящем ЕИСК изготвя информационен доклад, който ще препоръча начини за ефективното включване на гражданското общество в изпълнението и наблюдението на програмата за развитие за периода след 2015 г. и ще допълни настоящото становище.

Брюксел, 12 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Оценка на консултацията със заинтересованите страни от Европейската комисия“

(становище по собствена инициатива)

(2015/C 383/09)

Докладчик: Ronny LANNOO

На 20 януари 2015 г. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Оценка на консултацията със заинтересованите страни от Европейската комисия“.

Подкомитет „Оценка на консултацията със заинтересованите страни от Европейската комисия“, на който беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 9 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 2 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 179 гласа „за“, 1 глас „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

Предварителна бележка

Целта на настоящото становище по собствена инициатива е да се анализират използваните понастоящем методи за консултация със заинтересованите страни от Европейската комисия съгласно член 11, параграф 3 от Договора. Въз основа на този анализ в становището се формулират предложения със стремеж да бъдат конструктивни и реалистични, с оглед структурирано да се оптимизира процесът на консултация и да се осигурят последващите действия към него в интерес на всички участници.

1. Заключение и препоръки

1.1. В настоящото становище ЕИСК формулира препоръки относно предвидената от Договора консултация със заинтересованите страни с цел да се повиши качеството на тези консултации и да се намали пропастта между гражданите и Европа. Това бе направено също и от Европейската комисия под формата на широка консултация със заинтересованите страни относно процедурите на консултации, като резултатите бяха включени в пакета „По-добро регулиране“ на заместник-председателя на ЕК Timmermans. ЕИСК допълнително ще изготви по искане на Комисията становище относно целия пакет „По-добро законотворчество“.

1.2. ЕИСК е загрижен от начина, по който протича консултацията със заинтересованите страни, а вследствие на това — и от качеството на нейните резултати. Ето защо Комитетът отправя искане за провеждане на стабилни и представителни консултации, които осигуряват добавена стойност за съответните организации и групи по интереси.

1.3. Проучването на извадка от консултациите, извършено от ЕИСК през първото полугодие на 2014 г., доведе до извода, че: качественият подход варира в зависимост от съответната генерална дирекция; броят на отговорите е недостатъчен, което намалява представителността; езикът и терминологията не са пригодени към визираните целеви групи; липсват доклади за резултатите и последващите действия. Следователно като цяло може да се каже, че действащите до момента насоки в тази област не се прилагат в достатъчна степен.

1.4. Съзнавайки трудността да се провежда адекватна консултация с толкова разнообразните групи граждани и организации в държавите — членки на Европейския съюз, Европейският икономически и социален комитет представя по-долу редица конкретни и реалистични структурни предложения и приканва Европейската комисия да сътрудничи конструктивно в разработването и прилагането на нови мерки.

1.5. ЕИСК призовава Комисията да направи задължителни за всички нейни генерални дирекции насоките и стандартите за качество, имащи отношение към консултацията със заинтересованите страни. За да се гарантира прилагането на основните насоки, ЕИСК предлага на равнище Генерален секретариат да се създаде координационно звено, което би могло да оказва съдействие на генералните дирекции в рамките на координацията със заинтересованите страни.

1.6. Един по-стратегически подход в процеса на консултация — от подготовката до оценката, предвиждащ системно участие на заинтересованите структури (представителни организации на визираните обществени групи и консултативни и координационни органи) би гарантирал по-високо качество и по-голям брой на отговорите. По-доброто планиране на консултациите и предоставянето на информация за тяхната цел би насърчило участието на заинтересованите страни.

1.7. Комитетът подчертава, че подходящото „картографиране“ на участващите страни е от съществено значение за една висококачествена процедура на консултация. Ето защо ЕИСК препоръчва на Комисията да използва за тази цел съществуващите структури, като например Комитета и представителните организации, и да се опре на регистъра за прозрачност. Поради тази причина не е необходимо да се създават нови структури.

1.8. ЕИСК смята, че е необходимо отново да се рационализират методите и инструментите, използвани за консултацията със заинтересованите страни. Съществуват основно два възможни метода на консултация: писмена/онлайн или устна/интерактивни дебати. Подходящите методи и инструменти следва да бъдат избрани в зависимост от преследваната цел, целевата група и др., като това се прави в рамките на общия стратегически подход на процеса на консултация. Освен това е необходимо по ефикасен начин да се въведат новите технологии, най-вече с оглед достигането до определени целеви групи, като например младите хора.

1.9. При този подход следва да се прави разграничение между консултациите с организации на гражданското общество и консултациите с широката общественост. Двете се различават не само по методите, но и по целите си, тъй като при първия вид става дума да се осигури представителност, докато вторият вид консултации целят насърчаване на приобщаването и участието.

1.10. При варианта с писмен въпросник ЕИСК е на мнение, че той следва да бъде предоставен на всички официални езици на ЕС. Освен това ЕИСК препоръчва въпросникът да бъде предварително изпратен на представителните организации на съответните групи от обществото, за да не се допусне той да се окаже трудно разбираем за целевите групи поради употребата на твърде специализирана терминология.

1.11. Комитетът изтъква, че е важно при обработването на резултатите да се отдава различна в количествено и качествено отношение тежест на отговорите според това дали са дадени от индивидуален респондент, или от представителна организация на гражданското общество, както и според представителността и участието на тази организация. В този случай отговорът, даден от представителна организация, би имал по-голяма тежест.

1.12. С цел повишаване на участието в консултациите ЕИСК подчертава, че е много важно към всяка консултация да бъде изготвян обобщаващ доклад за получените отговори и в него да се посочва също така защо дадени отговори са били взети предвид в рамките на по-нататъшното изготвяне на предложението, а други — не.

1.13. Имайки предвид функцията, определена му от Договорите, Комитетът предлага да играе ролята на посредник, за да спомага за успеха на консултацията със заинтересованите страни. Той може да участва и да сътрудничи във всички важни етапи от процеса (идентификация на заинтересованите страни, изготвяне на въпросниците, преглед и проследяване на резултатите). За да се придаде структурираност, стабилност и представителност на процеса, Комитетът може, както в миналото, да организира изслушвания и конференции, както и да създаде платформи и форуми за диалог.

1.14. В рамките на консултацията със заинтересованите страни Европейската комисия би следвало да използва в по-голяма степен потенциала, който предлага засиленото сътрудничество с Комитета, както се препоръчва в протокола за сътрудничество, подписан от Комитета и Комисията на 22 февруари 2012 г.⁽¹⁾. Това би позволило, в стремеж към оптимизиране на ресурсите и в духа на междуинституционалното сътрудничество, да се извлече максимална полза от специфичните знания и умения на заинтересованите страни и от експертните познания, опита и компетентността на Комитета в практиките на консултации.

1.15. Що се отнася до интерактивните срещи, ЕИСК може, в сътрудничество с Комисията, да действа като организатор, както вече го прави редовно в рамките на платформите за структуриран диалог (например относно имиграцията, потреблението и др.).

⁽¹⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eu-cooperation.22469>

1.16. Накрая, ЕИСК се застъпва за постоянна информационна кампания относно процеса на консултация и относно консултациите. Комитетът би желал активно да участва в тази кампания с организациите, които представлява.

1.17. Освен това ЕИСК, чиято дейност спомага за структурирания граждански диалог като основен инструмент на демокрацията на участието, насърчава Комисията към по-широко използване на платформите за структуриран диалог. Това, от една страна, би дало възможност на заинтересованите да участват последователно във всички фази на политическия процес и, от друга страна, би имало положително въздействие по отношение на разходите и времето.

2. Актуално състояние на консултацията със заинтересованите страни

2.1. Разпоредби

2.1.1. В съответствие с член 11, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, „с цел да осигури съгласуваност и прозрачност на дейността на Съюза, Европейската комисия провежда широки консултации със заинтересованите страни“.

Такива консултации и обсъждания имат за цел да се осигури активното участие на заинтересованите страни от организираното гражданско общество и на гражданите в търсенето на европейския общ интерес при изготвянето на политиките, за да се гарантира тяхната демократична адекватност и възможно най-широка обществена подкрепа за тях.

2.1.2. Консултацията е процес, чрез който Комисията събира становища и виждания на гражданите и заинтересованите страни. Този допълнителен процес протича, без да се засяга структурираният граждански диалог (член 11, параграф 2 от ДФЕС) или консултациите, провеждани в конкретни рамки, като например консултациите между социалните партньори (работодателски и синдикални организации) в рамките на социалния диалог (член 154 от ДФЕС) или консултацията с консултативни органи, като Европейския икономически и социален комитет (член 304 от ДФЕС) ⁽²⁾, които той в никакъв случай не може да замени.

2.1.3. Освен в консултацията, провеждана в съответствие с член 154 от ДФЕС, социалните партньори (работодателски и синдикални организации) участват пълноценно в консултацията, посочена в параграфи 2.1.1 и 2.1.2, по-специално по въпроси в областта на защитата на потребителите, екологичното право, търговската политика и т.н.

Договорите отреждат на Европейския икономически и социален комитет консултативна функция към Европейския парламент, Съвета и Комисията. Освен това Протокол за сътрудничество ⁽³⁾ определя конкретно условията за сътрудничество между Комитета и Комисията.

2.2. Насоки за консултация със заинтересованите страни

2.2.1. Европейската комисия беше определила през 2002 г. минимални стандарти ⁽⁴⁾, които да се прилагат задължително за консултациите, провеждани със заинтересованите страни относно всяко предложение от законодателен или незаконодателен характер. Комисията също така беше обявила в рамките на REFIT, че ще се проведат консултации за оценките, проверките за пригодност и изработването на делегирани актове и на актове за изпълнение ⁽⁵⁾.

2.2.2. В своите насоки от 2002 г., предназначени за генералните дирекции за осъществяването на консултации, Европейската комисия предвижда, наред с другото, публикуването на обяснителни бележки относно съответната тема, съдържанието и целта на консултацията. Освен това се предвижда след приключването на консултацията да бъдат публикувани броят на получените отговори, типът на респондентите и обобщение на резултатите по същество.

⁽²⁾ Договор за функционирането на Европейския съюз, член 304.

Европейският парламент, Съветът или Комисията се консултират с Комитета, когато Договорите предвиждат това. Те могат да се консултират с Комитета във всички случаи, когато смятат това за подходящо. Комитетът може да поеме инициатива за предоставянето на становище във всички случаи, когато счита за подходящо.

Европейският парламент, Съветът или Комисията, ако считат, че е необходимо, определят на Комитета срок за въвеждане на неговото становище, който не може да бъде по-малък от един месец от датата, на която председателят получи уведомлението за това искане. След изтичането на срока отсъствието на становище не е пречка за предприемане на по-нататъшно действие.

Становището на Комитета, заедно с протокола от заседанията, се изпраща на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията.

⁽³⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.eu-cooperation.22469>

⁽⁴⁾ COM(2002) 704, допълнено и изменено с COM(2012) 746 и SWD(2012) 422.

⁽⁵⁾ COM(2014) 368.

2.2.3. По отношение на многоезичието в момента няма действащо официално правило.

2.2.4. Насоките и минималните стандарти от 2002 г., които следва да се спазват при консултацията със заинтересованите страни, определят десет стъпки в процеса на консултация, разпределени в три етапа: изготвянето на стратегия⁽⁶⁾, провеждането на консултацията⁽⁷⁾, анализирането на резултатите⁽⁸⁾.

2.2.5. Европейската комисия предвиждаше 12 различни метода за своите подготвителни консултации в зависимост от поставените цели и визираната целева група. Тези 12 метода са: открита обществена консултация онлайн; проучвания; Евробарометър; конференции, публични изслушвания, срещи със заинтересованите страни; събрания, работни срещи, семинари с пряко заинтересованите лица; фокус групи; личен разговор; група експерти от Европейската комисия; МСП панели; консултация с местните и регионалните власти; въпросници; дискуссионни форуми онлайн.

2.3. Прилагане на насоките в практиката

2.3.1. Въпреки тези насоки и големия брой възможни методи и инструменти много от заинтересованите страни се изказват критично относно ефективността на сегашната система на консултация. Сред специфичните трудности са трудността да се получи информация за консултацията (възможност за лесно намиране на информация на уебсайтове на ЕС и на обяви за консултацията), езикът и терминологията, информацията за резултатите и, накрая, последващите действия.

2.3.2. Освен това качеството и подходът на консултациите варират значително в зависимост от компетентната ГД и се забелязва, че липсва координация, както и качествен подход и стратегия, които да са цялостни и гарантирани.

2.3.3. ЕИСК проучи на базата на случайна извадка прилагането на насоките при първите 25 консултации, проведени през 2014 г. Въз основа на тази извадка могат да бъдат направени следните констатации:

— **участието в консултациите онлайн** е крайно неравномерно⁽⁹⁾,

— при малък брой респонденти **представителността** е де факто слаба — както в географски план, така и що се отнася до категорията респонденти. В случай на по-голям брой отговори географската представителност изглежда по-добра, но често остава небалансирана, що се отнася до качеството на отговорите. Във всеки случай се наблюдава ясна тенденция към преобладаващо присъствие на респонденти от „големите“ държави членки. Впрочем отговорите от организации със седалище в Брюксел са отчетени като идващи от Белгия, въпреки че в много случаи става дума за европейски федерации или организации, които нямат връзка с Белгия като държава членка,

— що се отнася до **прозрачността и обратната информация за резултатите**, извадката с 25-те консултации показва, че само за шест, т.е. за по-малко от една четвърт от тях е публикувано обобщение на резултатите. В по-малко от половината от обществените консултации са публикувани и реакциите. В нито един от случаите не е представена допълнителна информация за последващите действия по досието.

В заключение, като цяло се констатира липса на представителност, на качество и на информация за резултатите и последващите действия.

⁽⁶⁾ 1. формулиране на целта на консултацията; 2. „картографиране“ на заинтересованите страни; 3. определяне на методологията и инструментите; 4. определяне на графика и продължителността.

⁽⁷⁾ 1. подготовка на уебстраница; 2. публикуване на консултацията; 3. признаване на получените мнения.

⁽⁸⁾ 1. анализиране на резултатите; 2. изготвяне на доклад и осъществяване на обратна връзка; 3. оценка на консултацията.

⁽⁹⁾ Броят на участниците се съобщава само за 13 от 25-те консултации. Броят на респондентите варира от 14 до 1 114. В половината от консултациите са дадени по-малко от 100 отговора.

3. Настоящата Комисия: нови методи на работа и перспективи

3.1. В политическите насоки на новата Европейска комисия постигането на повече демокрация в Европейския съюз е един от 10-те приоритета на ЕС. В сърцевината на този приоритет е създаването на задължителен регистър за всички организации и лица, извършващи лобистка дейност към Европейската комисия и Европейския парламент.

3.2. На 19 май 2015 г. Комисията публикува пакет от мерки за по-добро законотворчество, пакетът „По-добро законотворчество“⁽¹⁰⁾, по който Комитетът ще се произнесе, по искане на Комисията. Предвидените мерки са структурирани в четири направления: подход, основан на прозрачност и консултация, постоянен преглед на съществуващото законодателство, по-добри анализи на въздействието и на контрола на качеството, ново междуинституционалното споразумение.

3.3. В тези рамки се предлагат също и преразгледаните насоки за консултация със заинтересованите страни. В процеса на подготовка за тяхното изготвяне беше организирана консултация⁽¹¹⁾ относно „Насоки за консултации със заинтересованите лица“. Резултатите⁽¹²⁾ от тази консултация са взети предвид в настоящото становище.

4. Подобряване на ефективността на консултациите: препоръки

ЕИСК разглежда консултациите като едно от средствата за преодоляване на пропастта, разделяща ЕС от европейските граждани, при условие че процедурите са структурирани, непрекъснати и гарантират добра представителност на заинтересованите страни. Само по този начин консултациите биха допринесли за ефективното включване на гражданите и гражданското общество в европейския проект.

ЕИСК вече отправи за тази цел конкретни предложения, по-специално в становищата си относно консултацията в рамките на програмата „По-добро регулиране“ във връзка с член 11 от ДФЕС и на програмата REFIT⁽¹³⁾.

4.1. Основни елементи на процеса на консултация

4.1.1. ЕИСК призовава Европейската комисия да направи съществуващите вътрешни насоки задължителни за генералните дирекции и да налага санкции в случай на неспазването им (например в случай на липса на прозрачност на отговорите или на доклад за анализа), така както незадоволителното качество на оценка на въздействието се санкционира от Комитета по оценка на въздействието.

4.1.2. С тази цел ЕИСК препоръчва да се създаде координационно звено към Генералния секретариат на Комисията под прякото ръководство на компетентния заместник-председател на Комисията. Това звено в същото време е в помощ на всички генерални дирекции, що се отнася до цялостния подход и стратегията на консултациите, разработването и изпълнението на изисквания за качество и на процедури, наблюдението на качеството, информацията и последващите действия.

4.1.3. Координационното звено може да се подпомага от група експерти, към която да се присъединят представители на целевите групи, към които е насочено допитването. ЕИСК призовава Комисията в дейността на звеното да ползва опита на Комитета, по-специално при избора на целеви групи, валидирането на въпросниците, обобщаването и проследяването на резултатите.

4.1.4. Един по-систематичен подход към консултациите, с точен график и предварително обявен, би улеснил заинтересованите страни в подготовката на тяхното участие. В това отношение е абсолютно необходим прогнозен график на консултациите, който да бъде надежден и редовно да се актуализира. В по-общ план ЕИСК предлага на Комисията консултациите да се структурират по-добре на институционална и представителна основа, чрез използване на ресурсите на консултативните органи или на сходните им структури на равнището на държавите членки, на регионално и местно равнище.

4.1.5. ЕИСК призовава Комисията да публикува всяка година оценка на своя подход към консултации и на резултатите от тях.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/smart-regulation/index_en.htm

⁽¹¹⁾ Обществена консултация относно насоките на Комисията за консултации със заинтересованите лица от 30.6.2014 г. до 30.9.2014 г.: http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/consultation_2014/stakeholder-consultation/index_en.htm

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/docs/contributions/summary_responses_stakeholder_consultation_guidelines_public_consultation_en.pdf

⁽¹³⁾ Становище INT/489: „По-добро регулиране“, ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 107.

Становище SOC/423 (2012): „Принципи, процедури и действия за прилагане на член 11, параграф 1 и параграф 2 от Договора от Лисабон“, ОВ С 11, 15.1.2013 г., стр. 8.

Становище INT/750: „Програма за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT): настояща ситуация и перспективи“, ОВ С 230, 14.7.2015 г., стр. 66.

ЕИСК препоръчва на Комисията да изготви каталог на добрите практики в държавите членки, който да служи като източник на идеи. За целта много полезни могат да бъдат проучванията на ОИСР по тази тема ⁽¹⁴⁾. Освен това Комитетът препоръчва да се насърчават и всички други форми на гражданско участие и ангажимент. „Кодексът на добрите практики за гражданското участие в процеса на вземане на решения“ на Съвета на Европа може да бъде добър пример ⁽¹⁵⁾.

4.2. „Картографиране“ на заинтересованите страни

4.2.1. Точното определяне на целевите групи на консултацията е от съществено значение, за да се получи необходимата информация. Нужни са доказано надеждни професионални инструменти. Необходимо е също така да се осигури ефикасно сътрудничество със съществуващите структури, Комитета и представителните и легитимни организации на гражданското общество. ЕИСК може да участва в рамките на своята компетентност и в добро сътрудничество със заинтересованите организации и с Комисията в установяването на представителните организации в рамките на определените целеви групи.

4.2.2. Работата, извършена от ЕИСК ⁽¹⁶⁾ за определянето на критерии за представителност на организациите на организираното гражданско общество, би могла да послужи като референтна основа в рамките на посочения по-горе процес на установяване на представителните организации. ЕИСК желае по този начин да се засилят още повече въздействието и сътрудничеството с тези организации по време на консултацията.

4.2.3. Доброто разпределение по географски признак и по целеви групи следва систематично да бъде в центъра на вниманието. При това е необходимо да се отделя допълнително внимание на групите, които са по-слабо представени или разполагат с по-малко ресурси на „картата на заинтересованите страни“.

4.2.4. ЕИСК подчертава, че е много важно в анализа на отговорите на консултацията да се въведе механизъм за мотивирано определяне на тежестта на отговорите, така че да се даде предимство на представителните и пряко засегнати организации.

4.2.5. За засилване на участието на заинтересованите страни в консултацията е много важно съдържанието на обратната връзка след приключването им. Заинтересованите страни трябва да могат да видят резултата от своето участие и следователно да почувстват, че са оказали реално влияние върху представените предложения за политики или пък да получат мотивирано обяснение защо някои елементи не са били взети под внимание.

4.3. Методология и инструменти

4.3.1. ЕИСК може да действа като „мрежа от мрежи“, която да разпространи писмено (онлайн) допитване до различните заинтересовани страни (както прави Комитетът на регионите по отношение на регионалните власти). Що се отнася до интерактивните сесии, ЕИСК би могъл да действа като организатор благодарение на своите връзки и на експертния си опит в тази област.

4.3.2. Въпросникът за (онлайн) допитване следва да бъде представен за коментари на организациите на гражданските организации на заинтересованата(ите) група(и), и на езика на целевата аудитория. Освен това е уместно въпросникът да се тества предварително от група заинтересовани лица. За тази цел предварителното картографиране на заинтересованите лица, както и регистърът за прозрачност биха могли да се използват като инструменти за определяне на тези организации като целеви (вж. параграф 4.2). В това отношение ЕИСК може да играе ролята на посредник.

4.4. Определяне на графика и продължителността

4.4.1. Според насоките за онлайн допитване следва да се предвиди период от най-малко 12 седмици, а за интерактивна сесия — от 20 работни дни. ЕИСК препоръчва моментът на започване на консултацията да не бъде през ваканционни периоди. Освен това прогнозният график (вж. параграф 4.1.4) следва да се спазва във възможно най-висока степен.

За да се даде възможност на заинтересованите страни да се подготвят за участието в консултацията, ЕИСК счита, че е целесъобразно на заинтересованите страни да се предоставя достатъчна информация през целия процес на подготовка и планиране на (различните) консултации. Трябва да бъдат използвани всички ефективни средства за насърчаване на участието на заинтересованите страни.

4.5. Публикуване на консултацията: достъпност и видимост

4.5.1. ЕИСК призовава Комисията, включително и нейните делегации в държавите членки, да организират ефективна и постоянна информационна кампания с оглед оповестяване на консултацията и насърчаване на участието на заинтересованите страни. Комитетът може със сигурност да играе роля и в това отношение и да прикани членовете си да разпространяват информация в своите мрежи.

⁽¹⁴⁾ <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/governance-regulators.htm>

⁽¹⁵⁾ http://www.coe.int/t/ngo/code_good_prac_en.asp.

⁽¹⁶⁾ Становище на CES, ОВ С 88, 11.4.2006 г., стр. 41.

4.5.2. Всяка консултация се обявява по подходящ начин, ясно и своевременно в медиите на Комисията, държавите членки и сред заинтересованите организации на гражданското общество. В този цялостен подход следва да се включат също и представителите на Комисията в държавите членки.

4.6. Анализ на резултатите

4.6.1. ЕИСК подчертава, че е важно Комисията да взема под внимание гледните точки, изразени по време на консултациите, и да обосновава в каква степен ги е взела предвид.

4.6.2. При обосноваването определяне на тежестта при обработването на резултатите (вж. параграф 4.2.3) участниците от организираното гражданско общество следва да имат пропорционално най-голяма представителност.

4.7. Изготвяне на доклад и обратна връзка

4.7.1. ЕИСК подкрепя публикуването на обобщаващ доклад заедно с обобщение на всички получени отговори. По този начин ще се увеличи прозрачността.

4.7.2. Освен това ЕИСК препоръчва — особено на респондентите — да се предоставя информация относно по-нататъшната процедура, като например корекции на предложението, следващите стъпки в процеса на вземане на решения, и т.н.

5. Ролята на Европейския икономически и социален комитет

5.1. В рамките на процеса на консултация

5.1.1. В стремеж към оптимизиране на ресурсите и в духа на междуинституционално сътрудничество Комитетът би могъл да постави на разположение на процеса на вземане на решения едновременно своето познаване на заинтересованите страни в различните политики на ЕС и експертните си знания, опит и компетентност в практиките на консултация.

5.1.2. ЕИСК изразява желание, в зависимост от работните си приоритети и в сътрудничество с Комисията, да извърши проследяване и оценка на някои консултации, да изготви становище и евентуално да организира публично изслушване.

5.1.3. Комитетът желае — в добро сътрудничество със заинтересованите организации — да предостави своя принос и експертен опит на Комисията в основните етапи от процеса на консултация, по-специално що се отнася до подбора на целевата група, въпросника, обобщаването и мониторинга.

5.1.4. ЕИСК може освен това да действа като „мрежа от мрежи“ и като посредник, като разпространява консултациите писмено (онлайн) до различните заинтересовани страни (както прави Комитетът на регионите по отношение на регионалните власти).

5.1.5. Що се отнася до интерактивните сесии, ЕИСК може, в сътрудничество с Комисията, да действа като организатор, както вече го прави редовно в рамките на платформите за структуриран диалог (например относно имиграцията, потреблението и др.).

5.1.6. В контекста на ефективна и трайна информационна кампания Комитетът да даде своя принос, опирайки си на членовете си, които да разпространят информацията в своите мрежи.

5.2. В рамките на Протокола за сътрудничество между Европейската комисия и ЕИСК

5.2.1. ЕИСК може на различни етапи в подготовката, изпълнението и последващите действия да бъде канал за комуникация между Европейската комисия и организираното гражданско общество.

5.2.2. За някои дейности, като интерактивните сесии, могат да бъдат предприети съвместни действия от страна на Комисията и Комитета.

Брюксел, 2 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

III

(Подготвителни актове)

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

509-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА ЕИСК, 1 И 2 ЮЛИ 2015 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Зелена книга — Изграждане на съюз на капиталовите пазари“

[COM(2015) 63 final]

(2015/C 383/10)

Докладчик: г-н Juan MENDOZA CASTRO**Съдокладчик: г-жа Милена АНГЕЛОВА**

На 9 март 2015 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

Зелена книга „Изграждане на съюз на капиталовите пазари“

[COM(2015) 63 final].

Специализирана секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 18 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 100 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. Комитетът подкрепя Зелената книга относно съюза на капиталовите пазари, очаква предложенията на Комисията относно промените, които може да са необходими за постигане на посочените в документа цели, и изразява убеждението си, че предложените мерки ще се основават на балансирано отчитане на гледните точки, изразени от всички заинтересовани страни.

1.2. Целта на инициативата на Комисията следва да бъде създаването на условия за ефективен, модерен сектор на финансовите услуги с подходящо регулиране, който да позволява достъп до доставчици на капитал за дружествата, които имат нужда от инвестиции, по-специално МСП и дружествата с висок темп на растеж.

1.3. ЕИСК разглежда капиталовите пазари като „резервоари от ликвидност“, където дружествата могат да набират средства и да търгуват с финансови инструменти, и категорично подкрепя крайната цел на съюза на капиталовите пазари (СКП) — да се преодолее сегашната разпокъсаност на пазарите, като по този начин се даде възможност на всички видове дружества да се регистрират на борсата.

1.4. Тъй като СКП до голяма степен е реалност за големите дружества, ЕИСК изтъква, че са необходими мерки, които да позволят и на МСП да се облагодетелстват от него.

1.5. СКП следва да подобри финансирането на икономиката в дългосрочен план, разгръщайки потенциала за насърчаване на най-добрите практики в корпоративното управление и корпоративната социална отговорност, като се фокусира не само върху икономическите, но и върху екологичните и социалните цели.

1.6. Специфичните нужди на МСП следва да бъдат изрично взети под внимание при всички бъдещи решения, свързани със СКП. ЕИСК препоръчва категорично да се предприемат решителни и бързи действия в следните посоки:

- развиване на вторичен пазар;
- разработване на единен опростен стандарт за качествените и количествените изисквания за регистрирането на МСП на регулирани пазари за финансови инструменти;
- въвеждане на кредитни рейтинги в съответствие със стандартизирана опростена методология;
- приемане на опростени стандартизирани критерии (модел) за регистрация на регулирани пазари, включително подробен средносрочен бизнес план за инвестиции и бизнес развитие в допълнение към финансовата информация;
- създаване на повече „индивидуализирани“ инвестиционни продукти, тъй като те следва да съответстват в по-голяма степен на потребностите на предприятията;
- актуализиране и обединяване на определенията на микро-, малки и средни предприятия в различните актове на законодателството на ЕС, така че да бъде отразен в по-голяма степен широкият спектър от МСП и различията между държавите членки;
- установяване на определение на „предприятие с потенциал за развитие“ и „бързо развиващо се предприятие“ и отделяне на специално внимание на потребностите на тези дружества на капиталовия пазар;
- създаване на единен европейски модел на сегментиране на фондовата борса, в който да се прави разграничение между видовете МСП въз основа на техния вид в качеството им на емитенти, или създаване на специализирани сегменти на съответните национално регулирани пазари;
- насърчаване на укрепването на административния капацитет на националните органи за защита на потребителите и агенциите за финансово регулиране;
- осигуряване на условия за инвеститорите, които да са поне сравними, ако не и по-добри от тези на международните пазари.

1.7. ЕИСК е съгласен със съдържащото се в Зелената книга признание, че много малък процент от спестяванията на домакинствата се влагат в много по-продуктивни инвестиции от държавни облигации или банкови влогове, особено в настоящия период на финансова репресия за спестителите.

1.8. ЕИСК подчертава значението на традиционното банкиране за стабилността на финансовата система. ЕИСК признава значението на изграждането на европейския банков съюз.

1.9. Устойчивата висококачествена секюритизация изисква насърчаване на основните структури с къси посреднически вериги.

1.10. ЕИСК счита, че Зелената книга предоставя подробен преглед на актуалното състояние на капиталовите пазари в Европа, както и на мерките, необходими за изграждането на СКП.

2. Съдържание на Зелената книга

2.1. В сравнение с други юрисдикции, финансирането от капиталовите пазари в Европа е относително слабо развито. Европейските капиталови и дългови инструменти, както и другите пазари, играят по-малка роля при финансирането на растежа: европейските дружества продължават до голяма степен да разчитат на банките, което прави икономиките ни чувствителни към евентуално затягане на банковото кредитиране.

2.2. Също така е налице недостатъчно доверие на инвеститорите, а европейските спестявания не винаги се използват по най-ефективния начин.

2.3. Изграждането на СКП е ключова инициатива в работната програма на Комисията.

2.4. Чрез него ще се осигури по-диверсифицирано финансиране на икономиката и ще се намалят разходите за набиране на капитал, особено за МСП.

2.5. По-интегрираните капиталови пазари, особено тези на дялов капитал, ще повишат устойчивостта на европейската икономика на сътресения и ще осигурят възможности за повече инвестиции без увеличаване на задлъжнялостта.

2.6. Чрез ефикасна пазарна инфраструктура и посредници СКП следва да подобри потока на капитали от инвеститорите към европейските инвестиционни проекти, като подобри разпределянето на риска и капитала в ЕС и в крайна сметка направи Европа по-устойчива на бъдещи сътресения.

2.7. Основните принципи, които стоят в основата на СКП, са: максимално увеличаване на ползата от капиталовите пазари за икономиката, заетостта и растежа; създаване на единен пазар на капитали за всичките 28 държави членки; изграждане на финансовата стабилност върху солидни основи; осигуряване на ефективна защита на потребителите и инвеститорите; и спомагане за привличането на инвестиции от цял свят и за увеличаването на конкурентоспособността на ЕС.

3. Общи бележки

3.1. Комитетът напълно подкрепя инициативата на Комисията. Ако искаме всички държави членки в Европа да се радват на процъфтяваща, жизнена и основана на знанието икономика, изграждането на съюз на капиталовите пазари е необходима структурна реформа. Развитието в цяла Европа на редица иновативни финансови продукти трябва да бъде отблокирано, тъй като това възпрепятства конкурентоспособното финансиране на инвестициите, особено за малките и средните предприятия, новосъздадените дружества и дългосрочните инфраструктурни продукти.

3.2. Целта на инициативата на Комисията следва да бъде създаването на условия за ефективен, модерен сектор на финансовите услуги с подходящо, но не прекомерно регулиране, което да позволява много по-широк кръг от източници на инвестиционно финансиране като решение на проблема с обезпокоително ниското равнище на инвестициите.

3.3. ЕИСК гледа на капиталовите пазари като на „резервоари от ликвидност“, където дружествата могат да набират средства и да търгуват с финансови инструменти. Използвайки това като отправна точка, ЕИСК счита, че СКП вече е реалност за големите дружества и, в отговорите на формулираните в Зелената книга въпроси на Комисията, ще се фокусира предимно върху мерките, които ще позволят на МСП и на дружествата с бърз темп на растеж също да се облагодетелстват от такъв съюз.

3.4. СКП следва да подобри финансирането на икономиката в дългосрочен план, разгръщайки потенциала за насърчаване на най-добрите практики в корпоративното управление и корпоративната социална отговорност, като се фокусира не само върху икономическите, но и върху екологичните и социалните цели.

3.5. В Зелената книга МСП са набелязани като емитенти. Като такива, техните специфични нужди следва да бъдат изрично взети под внимание при всички бъдещи решения, що се отнася до облигации или други финансови инструменти с фиксиран доход, както следва:

— подходящ избор на падеж на финансирането;

— структура на финансирането и възвръщаемост;

— разходи за финансирането, включително за навлизането на съответния пазар;

— съдържание и структура на гаранциите и обезпеченията за подготвяне на съответния инвестиционен продукт.

За да се посрещнат адекватно всички тези нужди, е жизненоважно да се разработят опростени и стандартизирани продукти и процедури за участието на МСП на капиталовите пазари.

3.6. ЕИСК призовава Европейската комисия, европейските надзорни органи и държавите членки да действат внимателно при изготвянето и транспонирането на бъдещото законодателство, чиято цел е функциониращ съюз на капиталовите пазари, за да се гарантира, че европейският капиталов пазар предоставя на инвеститорите и емитентите условия, които са поне сравними, ако не и по-добри, от тези на международните пазари.

3.7. Съюзът на капиталовите пазари не може да бъде ефективен без да бъдат привлечени за участие гражданите на ЕС като индивидуални инвеститори. ЕИСК е съгласен със съдържашото се в Зелената книга признание, че много малък процент от спестяванията на домакинствата се влагат в много по-продуктивни инвестиции от държавни облигации или банкови депозити, особено в настоящия период на финансова репресия за спестителите.

3.8. Следва да се изтъкне значението на традиционното банкиране за стабилността на финансовата система.

3.9. Устойчивият висококачествен пазар на секюритизации — за какъвто се говори в Зелената книга, изисква насърчаване на основните структури с къси посреднически вериги за пряко свързване на кредитополучатели и спестители.

4. Отговори на въпросите, поставени в Зелената книга

4.1. Приоритети за непосредствени действия

1) *Освен посочените пет приоритетни области за непосредствени действия, какви други области трябва да се превърнат в приоритет?*

Голяма част от предложените мерки са съсредоточени върху първичните пазари. Предвид спецификите на МСП е необходимо да се проучат и възможностите за развитие на вторичния пазар.

По-конкретно, изключително важно е да се разработи единен опростен стандарт за качествените и количествените изисквания за регистрирането на МСП на регулирани пазари за финансови инструменти. Следва също така да бъде разработен механизъм за повишаване на привлекателността на регистрираните за търговия МСП за инвеститорите, като се вземат предвид ограничените финансови и административни ресурси на МСП.

При запазване на основните принципи, позволяващи да се вземат под внимание интересите на инвеститорите, е препоръчително да се започне с някои конкретни въпроси в Директивата за проспектите с цел облекчаване на административните и бюрократичните изисквания, където това е възможно, както и да се проучат възможностите за либерализиране на някои изисквания за оповестяване за МСП:

— съкращаване на сроковете за разглеждане на проспекта за емитентите на ценни книжа, които вече са допуснати до търгуване на регулиран пазар и са предложили публично ценни книжа, и са съответно публични дружества или регистрирани като емитенти. Сроковете може съответно да бъдат намалени на 7 дни. Трябва да се предвиди специална процедура за регистриране на МСП по опростен начин, особено ако те ще се търгуват на неофициалния пазар на фондовите борси. Директивата следва да позволява по-голяма свобода на преценка за националните регулатори за регулиране на регистрирането на МСП.

— Съгласно член 14, параграф 2 от Директива 2003/71/ЕО уведомлението за публично предлагане и началния и крайния срок на записването се публикува в един ежедневник. Изискванията за публикуване на съобщения/уведомления и самия проспект на хартиен носител и в ежедневниците следва все повече да се ограничават. Оповестяването на информация по интернет, най-вече чрез уебсайтовете на съответния регулиран пазар или на дружеството, следва да се превърнат в основните средства за комуникация между емитентите и инвеститорите. От друга страна може да има известно уеднаквяване на изискванията за оповестяване на информация посредством уебсайтове, чрез обединяване или специална страница за инвеститорите. С нейна помощ те биха могли по-бързо и по-лесно да получават информация за основните аспекти на публично предлаганите ценни книжа.

- 2) Какви допълнителни стъпки във връзка с наличността и стандартизацията на информацията за платежоспособността на МСП биха довели до по-развит пазар на финансиране на МСП и новосъздадените дружества, както и биха разширили кръга на инвеститорите?

Полезни мерки в това отношение биха били:

- въвеждането на кредитни рейтинги съгласно стандартизирана прозрачна методология;
- приемането на опростени стандартизирани критерии (модел) за регистрация на регулирани пазари, включително, освен финансовата информация, подробен средносрочен бизнес план за инвестиции и бизнес развитие.

- 3) Как би могло да се насърчи използването на Европейските фондове за дългосрочни инвестиции (ЕФДИ)?

Най-спешната мярка е да се преразгледа регулаторните изисквания за пенсионните фондове и застрахователните дружества в различните държави членки с цел либерализиране на техните портфейли, когато е необходимо, с оглед на възможността за инвестиране в ЕФДИ. Пенсионните фондове и застрахователните дружества ще бъдат заинтересовани от този вид актив и освен това разполагат с необходимите средства за капитализиране на ЕФДИ. За да се насърчи този процес, би било полезно да се разработи единен модел за оценка на рентабилността, който да обхваща цялата инвестиционна верига.

- 4) Нужно ли е действие на равнище ЕС в подкрепа на развитието на пазарите на частни емити на ценни книжа, освен подкрепата за усилията за договарянето на съобразени с пазара общи стандарти?

Не. Такова действие на ЕС би било нужно, ако тези ориентирани към пазара усилия не постигнат успех.

4.2. Мерки за развитие и интегриране на капиталовите пазари

- 5) Какви допълнителни мерки биха спомогнали за увеличаване на достъпа до финансиране и насочване на средствата към онези, които се нуждаят от тях?

Като цяло достъпът до финансиране би се подобрил, ако се създадат повече адаптирани инвестиционни продукти, тъй като те ще отговорят в по-голяма степен на нуждите на дружествата (например по отношение на падежа, обезпечението и структурата на плащанията).

Освен това регулаторните органи би следвало да допуснат възможността за емитиране на дългови инструменти, които, като вид договор с притежателите на облигации, следва да имат възможно най-голямо сходство с финансирането на проекта и корпоративното кредитиране от банките.

- 6) Нужно ли е да бъдат взети мерки за насърчаване на по-голямата ликвидност на пазарите на корпоративни облигации като например стандартизиране? Ако сте съгласни — какви мерки са необходими и могат ли да бъдат предприети самостоятелно от пазара или е нужно нормотворческо действие?

Да, стандартизирането ще подобри ликвидността на пазарите на корпоративни облигации. В този случай има смисъл да се предприемат регулаторните мерки, които бяха обсъдени и договорени с всички заинтересовани страни.

- 7) Освен да подпомага изготвянето на насоки от пазарните участници, нужно ли е ЕС да предприеме и действия за улесняване разгръщането на стандартизирани, прозрачни и отговорни инвестиции в опазването на околната среда, социалната сфера и сферата на управлението, включително „зелени облигации“?

Да, критериите за стандартизация следва да включват специфични принципи относно инвестициите в опазването на околната среда, социалната сфера и сферата на управлението. ЕИСК подкрепя насърчаването на „зелени облигации“, както и, наред с останалото, „зелените“ ипотeki, заемите за проекти за енергийна ефективност и за възобновяема енергия. Всички те следва да бъдат включени сред възможностите, с които разполагат инвеститорите. ЕИСК счита, че е необходимо да се разпространява информация и да се провеждат кампании за широко насърчаване на инвестициите в опазването на околната среда, социалната сфера и сферата на управлението, както и да се популяризират най-добрите практики в тази област, включително в тясно сътрудничество със и посредством мрежите от стопански и инвеститорски сдружения.

- 8) *Има ли списък да се разработи на равнище ЕС общ счетоводен стандарт за малките и средните предприятия, допуснати до многостранни търговски системи (МТС)? Нужно ли е такъв стандарт да стане постоянен елемент на подкрепящите МСП пазари? Ако сте съгласни — при какви условия да стане това?*

Настоящото европейско определение за МСП включва дружества с твърде различни размери и не позволява диференциация в зависимост от отрасъла. ЕИСК подкрепя приемането на стандартно европейско определение за микро-, малки и средни предприятия и призовава за актуализиране и интегриране на различните определения в отделните актове на законодателството на ЕС с цел по-добро отразяване на широкия спектър от МСП и различията между държавите членки ⁽¹⁾. Той предлага да се установи определение за „предприятие с потенциал за развитие“ и „бързо развиващо се предприятие“ и да се отдели специално внимание на потребностите на тези дружества на капиталовия пазар. Без такова определение многостранната търговска система (МТС) ще обхваща само ограничен брой държави, а подкрепящите МСП пазари няма да бъдат в състояние да привличат много трансгранични инвеститори. Съдържанието на този стандарт следва да бъде съобразено с ограничения финансов и административен капацитет на МСП.

- 9) *Има ли пречки пред развитието, включително в трансграничен план, на подходящо регламентирани платформи за кредитиране между физически лица или за колективно финансиране? Ако такива са налице, как следва да бъдат преодолените?*

Разликите между националните законодателства са основната причина за слабото развитие на перспективни форми на инвестиции като колективното финансиране. С оглед на това се препоръчва Комисията да насърчи хармонизирането на законодателствата.

4.3. **Разгръщане и диверсифициране на предлагането на финансиране**

- 10) *Какви мерки биха могли да стимулират институционалните инвеститори да набират и инвестират повече средства и в по-широк спектър от активи, в частност — дългосрочни проекти, МСП и иновационни и бързо развиващи се новосъздадени дружества?*

Преди всичко са необходими промени в нормативните уредби относно портфейлите на институционалните инвеститори, тъй като в много държави членки на тях изобщо не им е позволено да правят подобни инвестиции.

- 11) *Какви мерки биха могли да се предприемат за намаляване на разходите на управителите на фондове за създаването на фондове и предлагането им в ЕС? Какви са пречките, които затрудняват фондовете да се възползват от икономии от мащаба?*

Разходите и сега не са прекомерно високи и зависят преди всичко от начините за предлагане на пазара. Тези фондове, които се предлагат на пазара чрез клонове на банки или други финансови институции, обикновено нямат значителни разходи и могат безпрепятствено да се възползват от икономии от мащаба. Фондовете, които се предлагат на пазара отделно, имат по-високи разходи.

Проспектите за набиране на средства следва да бъдат опростени и уеднаквени, както и всички документи за регистрация на съответния регулиран пазар.

Необходим е единен европейски модел за сегментиране на фондовата борса, който да диференцира МСП в зависимост от техния вид като емитенти. Същият резултат може да бъде постигнат, като се създадат специализирани сегменти на съответните национални регулирани пазари.

- 12) *Дали работата върху адаптираното третиране на инфраструктурните инвестиции следва да визира някои ясно разграничени подкласове активи? Ако това е така, на кои от тях Комисията следва да даде приоритет в бъдещите преразглеждания на пруденциалните норми като ДКИV/РКИ и „Платежеспособност II“?*

За финансиране на инфраструктурни проекти ЕИСК предлага:

- да се разработи по-щателна процедура за публична проверка на инфраструктурата, за да се гарантира, че планирането е по-стратегически координирано;

⁽¹⁾ Като цяло общото определение за МСП е формулирано в Препоръка 2003/361 на ЕС, която е доста остаряла и не отразява нито разширяването на ЕС, нито икономическата реалност след кризата. За целите на Зелената книга, определението за МСП се съдържа в Директива 2014/65/ЕС от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти. Съществува и друго определение за МСП в Директива 2013/34/ЕС от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия.

- държавното и общоевропейското финансиране да бъде насочено в по-голяма степен към финансово нежизнеспособни, но социално значими проекти (евентуално чрез (частични) гаранции, които да ги направят жизнеспособни);
- да се изготви лесен за ползване наръчник за финансирането на инфраструктура чрез банките и капиталовите пазари;
- да се промени счетоводното и регулаторното третиране на инфраструктурните проекти, за да станат те по-привлекателни за инвеститорите;
- да се определят ясно разграничими подкласове инфраструктурни проекти, а третирането на инфраструктурните инвестиции да бъде съобразено с тях. Това включва оценка на различните рискове за всеки подклас; така ще се подобри предвидимостта и инвестициите ще станат по-привлекателни за институционалните инвеститори;
- да се увеличи използването на структури, които позволяват на индивидуалните инвеститори да участват по-активно в неликвидното финансиране;
- тъй като в настоящите капиталови изисквания на „Платежоспособност II“ не се прави разграничение между дългосрочни корпоративни дългове и инфраструктурни дългове, следва да се обмисли възможността това да бъде променено;
- да се подобрят прозрачността и демократичната отчетност на публично-частните партньорства чрез въвеждането на изискване за публичен достъп до пълните договори и редовен отчет пред обществеността във връзка със съотношението „качество-цена“.

13) *Ще засили ли единния пазар на пенсионно осигуряване въвеждането на стандартизиран продукт или премахването на съществуващите пречки пред трансграничния достъп?*

Да. Предвид факта, че пенсионното осигуряване и неговата концепция се различават съществено в отделните държави членки и обявената от Европейската комисия в Зелената книга цел за постигане на общоевропейско пенсионна схема.

14) *Дали промените в регламентите относно EuVECA и EuSEF ще улеснят дейността на лицата, управляващи по-големи фондове в ЕС? Какви други промени следва евентуално да се направят, за да се увеличи броят на тези видове фондове?*

Възможно е тези промени да повишат интереса към управлението на тези фондове. Това обаче може да доведе до прекомерна концентрация и конфликти на интереси. Затова преди да се предприеме такава мярка е препоръчително да се проучи внимателно дали това е основната пречка пред дейността на лицата, управляващи такива фондове.

15) *Как ЕС може допълнително да развие поетането на дялово участие и рисковия капитал като алтернативни източници на финансиране на икономиката? По-специално, какви мерки биха сплотили за увеличаване размера на фондовете за рисков капитал и биха разширили възможностите за изход за инвеститорите в рисков капитал?*

Размерът на фондовете за дялово участие и за рисков капитал може да се увеличи чрез подходящи мерки за смекчаване на ограниченията за портфейлите на институционалните инвеститори, като например пенсионни фондове, застрахователни дружества и предприятия за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК).

16) *Има ли пречки пред безопасното увеличаване на прякото банково и небанково кредитиране на дружествата, които се нуждаят от финансиране?*

В периода след финансовата криза банковото кредитиране се сблъсква с все повече ограничения вследствие на по-строгите изисквания за капиталовата адекватност и необходимостта да се намали излагането на риск. Небанковото пряко кредитиране не е разрешено от законодателството в много държави членки; в много случаи застрахователни дружества, пенсионни фондове и други финансови институции не могат да отпускат пряко кредити на нефинансови дружества.

17) *Как може да се повиши трансграничното участие на индивидуалните инвеститори в ПКППЦК?*

Трансграничните инвестиции изискват добре развита инвестиционна култура, съответните знания и владение на чужди езици. Затова увеличаване на трансграничното участие на индивидуални инвеститори може да се постигне единствено като се насърчи използването на специалисти по лично финансово планиране (консултанти), които биха могли да помогнат на индивидуалните инвеститори да вземат информирани решения в международен контекст.

18) *Как европейските надзорни органи (ЕНО) могат допълнително да подпомогнат осигуряването на потребителска и инвеститорска защита?*

В повечето държави членки националните органи за защита на потребителите обикновено имат относително ограничен капацитет в областта на финансовите услуги. В някои случаи дори не е ясно дали имат законови права в тази област и ако имат — какви са те. Затова би било полезно европейските надзорни органи да насърчат укрепването на административния капацитет на националните органи за защита на потребителите и агенциите за финансово регулиране в това отношение.

19) *Какви мерки биха довели до увеличаване на инвестициите от индивидуалните инвеститори? Какво още може да се направи за осигуряването на гражданите на ЕС на достъп до капиталовите пазари и същевременно — на защитата?*

Да се насърчат държавите членки да създадат благоприятни условия за брокерите и инвестиционните дружества да осигуряват средства за нови предприятия, които позволяват данъчни стимули (като отписване на инвестицията срещу данъка върху дохода при спестяванията на домакинствата). Наред с подобряването на институционалната защита на потребителите (както се предлага в отговора на предишния въпрос), увеличаването на индивидуалните инвестиции може да се стимулира и чрез въвеждането на различни форми на финансово образование, насочени към непрофесионални инвеститори и спестители, и чрез много добре регулирани консултантски услуги по финансово планиране за физически лица.

20) *Познавате ли национални най-добри практики в разработването на прости и прозрачни инвестиционни продукти за потребителите, които могат да бъдат споделени?*

Най-добри практики все още не са твърдо установени, те все още са в процес на формиране. Сред малкото на брой примери е процесът на акредитация на инвестиционните продукти от професионални сдружения в Обединеното кралство⁽²⁾. По принцип разработването на подобни продукти не е лесна задача, тъй като инвестиционните продукти могат да бъдат комплексни и защото емитентите се опитват да отговорят на различни нужди и да разграничат продуктите си от други подобни продукти. Друг проблем би могъл да бъде аргументът, че ако правителството се опита да наложи разработването на такива продукти, това би могло да се счита за намеса на пазара и за ограничаване на конкуренцията. Ето защо, вместо да се полагат усилия в това отношение, би било по-продуктивно да се насърчи развитието на финансово образование и финансови консултантски услуги за отделните лица.

21) *Какви евентуални допълнителни действия в областта на регламентирането на финансовите услуги биха могли да бъдат предприети, за да се осигури конкурентоспособността на ЕС в международен план и привлекателността му за инвеститорите?*

Конкурентоспособността следва да се разглежда в сравнителна перспектива. Затова капиталовите пазари в ЕС следва да предоставят на инвеститорите условия, които да са поне сравними, ако не и по-добри, с тези на международните пазари. Това ще изисква мерки за подобряване на защитата на инвеститорите и за адаптиране на данъчните структури (с по-щателен контрол на разходите и ползите от предложения данък върху финансовите сделки).

22) *Какви мерки могат да бъдат взети за улесняване достъпа на дружествата от ЕС до инвеститорите и капиталовите пазари в трети държави?*

Най-добрият начин е да се стимулира сътрудничеството с банките, които разполагат с добре развита мрежа от клонове в трети държави.

⁽²⁾ Асоциацията на британските застрахователи, Асоциацията на британските банкери и Асоциацията на строителните дружества се споразумяха с Британския институт за стандартизация за разработването на прости финансови продукти, съобразени с договорен набор от принципи, които са представени в доклада Sergeant (март 2013 г.).

4.4. Повишаване на пазарната ефективност — посредници, инфраструктура и обща нормативна уредба

23) *Има ли механизми за подобряване на функционирането и ефективността на пазарите, които не са обхванати в настоящия документ, по-специално по отношение на функционирането на пазара на акции и облигации и на ликвидността?*

Тези механизми могат да включват:

- гарантиране на дългосрочна минимална ликвидност на пазара за финансови инструменти, емитирани от МСП. Това би могло да се постигне чрез стимулиране на доставчиците на ликвидност или маркет-мейкърите, които определят цените на финансовите инструменти, емитирани от МСП;
- повишаване на доверието на инвеститорите в МСП чрез въвеждането на най-добри практики в корпоративното управление и включването на основни финансови инвеститори в тяхното управление;
- увеличаване на привлекателността на МСП, например посредством възможности за корпоративни гаранции (или гаранции от специализираните институции) за емисиите на МСП, които отговарят на определени критерии;
- въвеждане на стимули за МСП, които са регистрирани на регулирани пазари;
- въвеждане на стимули за инвестиращите в емисии на МСП, които са регистрирани на регулирани пазари.

24) *Има ли според вас области, в които единните норми са все още недостатъчно разгърнати?*

Подходът на единната нормативна уредба, разработен за банковия сектор чрез ДКИ IV, Директивата за схемите за гарантиране на депозитите и Директивата за възстановяване и преструктуриране на банките, създава условия на равнопоставеност и благоприятства осъществяването на единния пазар. Следователно прилагането на този подход спрямо небанковия финансов сектор би могло да бъде много полезно. Подход, подобен на този на Директивата за възстановяване и преструктуриране на банките, следва да се въведе също така и за централните контрагенти.

25) *Смятате ли, че правомощията на ЕНО за гарантиране на последователен надзор са достатъчни? Какви допълнителни мерки във връзка с надзора на равнище ЕС биха допринесли съществено за изграждането на съюз на капиталовите пазари?*

По въпроса за сближаването в областта на надзора ЕИСК:

- подкрепя необходимостта от коригиращи действия за подобряване на функционирането на Европейската система за финансов надзор (ЕСФН);
- призовава за насърчаването на мерки, които да улеснят координацията между ЕСФН, договореността за новия единен надзорен механизъм (ЕНМ) и единния механизъм за преобразуване (ЕМП);
- призовава регулаторните функции на институциите на ЕСФН да бъдат рационализирани с цел да се опрости регулаторната рамка и да се повиши прозрачността и ефективността на процедурите;
- призовава за средносрочна стратегия, ориентирана към организационна и функционална консолидация на надзорните органи (като се обмисли възможността за определяне на едно седалище и приемане на подход от два стълба — „twin peaks“);
- призовава Европейската комисия да направи оценка на осъществимостта на по-структурни решения, свързани с организацията на ЕСФН и с начините на финансиране на органите.

26) *Предвид натрупания опит виждате ли целеви изменения на разпоредбите относно притежаването на ценни книжа, които биха могли да допринесат за по-интегрирани капиталови пазари в рамките на ЕС?*

Трябва да бъде подобрена взаимовръзката между депозитарните институции, както и сигурността на трансграничния клиринг и сетълмент.

- 27) Какви мерки биха могли да се предприемат за подобряване на трансграничното движение на обезпечения? Необходими ли са усилия за подобряване на трансграничната юридическа валидност на обезпеченията и споразуменията за приключващо нетиране?

Подходящи биха били мерки за създаване на единен европейски регистър на трансграничните обезпечения или за свързване на съответните отдели на националните регистри. Без прилагането на такива мерки трансграничните инвестиции ще продължат да бъдат ограничени.

- 28) Кои са основните пречки пред интегрираните капиталови пазари, породени от дружественото право, включително от нормите в областта на корпоративното управление? Виждате ли целеви мерки, които биха могли да допринесат за преодоляването им?

Разликите между търговското право, бизнес практиките и моделите на корпоративно управление в държавите членки са най-сериозните пречки пред създаването на съюз на капиталовите пазари. Преодоляването им ще отнеме много време и няма да е лесно, но е задължително условие. То ще изисква внимателно проучване на юрисдикциите на държавите членки.

- 29) Кои специфични аспекти на нормативната уредба за несъстоятелността трябва да бъдат хармонизирани, за да се подкрепи развитието на общоевропейски капиталов пазар?

Нормативната уредба за несъстоятелността е жизненоважна за капиталовите пазари и, както в случая на търговското право и корпоративното управление, следва да бъде хармонизирана след задълбочено проучване, тъй като в противен случай съществува риск инвестициите да се преместят в държави, където правата на инвеститорите са защитени по-добре. По-специално следва да се обмисли внимателно вариантът за ново начало.

- 30) Какви пречки около данъчното облагане следва да бъдат разгледани с приоритет, за да се достигне по-висока степен на интеграция на капиталовите пазари в рамките на ЕС и за по-стабилна структура на финансиране на корпоративно равнище? Чрез какви инструменти?

Структурата на данъчните системи се различава значително в различните държави членки и е много чувствителна на промени. На настоящия етап ще бъде много трудно да се постигне данъчна хармонизация и на нея следва да се гледа като на крайния стадий на процеса.

- 31) Как ЕС може най-добре да насърчи развитието на пазара на нови технологии и бизнес модели в подкрепа на по-интегрирани и ефикасни капиталови пазари?

ЕС следва да се съсредоточи върху изграждането на единна цифрова мрежова инфраструктура, която да осигури бързи, ефикасни и сигурни комуникации между пазарите, дружествата и инвеститорите ⁽³⁾, както и възможност за дистанционно и трансгранично участие в общите събрания на акционерите и за гласуване. Усилията следва да се съсредоточат и върху намирането на начини за намаляване на относително високите разходи за клиринг и сетълмент при трансграничната търговия.

- 32) Има ли други проблеми, пропуснати в настоящата зелена книга, които според вас изискват действия за постигане на съюз на капиталовите пазари? Ако смятате, че има — какви са те, както и каква форма биха могли да възприемат такива действия?

Зелената книга предоставя подробен преглед на актуалното състояние на капиталовите пазари в Европа, както и на мерките, необходими за изграждането на СКП. На този етап е по-добре да не се повдигат повече въпроси, а по-скоро да се планира по-добре графикът за изпълнение на мерките, за които вече е взето решение, и да се подберат няколко тактически важни реформи, с които да се започне. Те следва да бъдат осезаеми, с пряко и измеримо въздействие. Това ще даде импулс, който ще улесни изпълнението на по-трудните реформи в бъдеще.

Независимо от това ЕИСК отбелязва, че Зелената книга не разглежда:

- кредитния рейтинг на финансовите инструменти;
- мерките, свързани с проблема на процикличността на финансовите продукти.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

⁽³⁾ Като пример за най-добра практика, вж. независимата електронна борса за корпоративно кредитиране FINPOINT: <https://www.finpoint.co.uk/>

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Парижкият протокол — план за справяне с глобалното изменение на климата в периода след 2020 г.“

[COM(2015) 81 final]

(2015/C 383/11)

Докладчик: г-н Lutz RIBBE

На 25 март 2015 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Парижкият протокол — план за овладяване на изменението на климата в периода след 2020 г.“

[COM(2015) 81 final].

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 юни 2015 г. (докладчик: г-н Lutz Ribbe).

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 2 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 193 гласа „за“, 12 гласа „против“ и 9 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК очаква от преговарящите в Конференцията на страните (COP 21) да приемат най-сетне амбициозно и справедливо споразумение със задължителен характер. Съдържанието на представената за тази цел преговорна позиция на Европейската комисия — с някои незначителни изключения — се подкрепя напълно. Въпреки това отправя критики, че ЕС все още не е разбрал напълно централната роля, която гражданското общество трябва да играе в този процес.

1.2. Всички страни по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата без изключение трябва да поемат отговорност с оглед на постигането на същинската цел, а именно: „стабилизация на концентрациите на парникови газове в атмосферата на ниво, което би предотвратило опасна антропогенна ⁽¹⁾ намеса върху климатичната система“. Само тогава могат да бъдат предотвратени още по-големи вреди за хората, околната среда и бъдещите поколения.

1.3. Прилагането на принципа на обща, но диференцирана отговорност е правилно. Повечето държави трябва да навлязат бързо в процес на трансформация, който води до отказ от изкопаемите горива в посока към висока ресурсна и енергийна ефективност, както и към енергия от възобновяеми източници. Държавите, които понастоящем почти не допринасят за изменението на климата, трябва да бъдат подкрепени да поемат директно по пътя на „нисковъглеродната икономика“. В тази област се откриват големи възможности именно за иновативни европейски предприятия, които трябва да получат политическа подкрепа в това отношение. Следва да се внимава тази трансформация да не доведе до обедняването на хора под прага на бедността. Тя по-скоро би следвало и трябва да се използва ефективно за създаване на нов икономически импулс, особено на регионално равнище, както и за развиване на нови децентрализирани мощности за производство на енергия без въглеродни емисии, с участието на местните хора.

1.4. Поради това на 21-вата Конференция на страните (COP 21) няма да се преговаря по класически теми за околната среда, а целта е по-скоро да се положи основата за една нова глобална „нисковъглеродна икономика“.

1.5. Подобни процеси се нуждаят от пионери. В продължение на дълги години Европа изпълняваше успешно тази роля. Понастоящем обаче не може вече да се говори, че само Европа предприема самостоятелни действия на Европа в усилията за справяне с изменението на климата. Междувременно много други икономически блокове инвестират сериозно в процеса на трансформация и в зелени технологии, без да поемат по-активна роля в преговорния процес на Конференцията на страните. Независимо от изхода на преговорите в Париж, на практика борбата за бъдещи пазари при зелените технологии, които са от значение за смекчаване на изменението на климата, започна отдавна и Европа ще трябва да се изправи пред предизвикателството на тази борба — със или без резултати от Конференцията на страните.

⁽¹⁾ Т.е. причинена от човека.

1.6. Преговорите в рамките на Конференцията на страните няма да обхванат важни икономически рамкови условия, които могат да доведат до „изместване на въглеродни емисии“ или „изместване на ниски въглеродни емисии“. Поради това е необходимо и извън обсега на преговорния процес по РКООНИК свързаните с изменението на климата въпроси да се разглеждат винаги с оглед на икономическите, социалните и политическите им последици. ЕС трябва да се застъпва на всички равнища за създаването например на пазарни механизми, които да спомагат за отчитането на свързаните с продуктите емисии при разглеждането на глобални въпроси на търговията.

1.7. ЕИСК обръща внимание, че нашият климат ще бъде спасен не от — както се надяваме — амбициозните резултати на Конференцията на страните, а едва в резултат на тяхното последователно прилагане. Тези решения няма да се прилагат от политиките, а от гражданите. Те обаче трябва да определят правилните рамкови условия, отчитайки не само екологичните, но и икономическите и социалните последици, а приложението ще се извършва от гражданското общество. Поради това решенията се нуждаят от широко обществено одобрение и подкрепа от страна на предприятията, профсъюзите и всички останали части на гражданското общество.

1.8. За съжаление на Конференцията на страните многостранните роли на гражданското общество (вж. параграф 6) ще се обсъждат съвсем маргинално, а ЕС не предприема никакви видими инициативи, за да промени това. В представеното съобщение не се посочва конкретно каква роля би трябвало да изпълнява гражданското общество. Новата политика в областта на климата не може и не бива да се налага „отгоре надолу“, а трябва да се основава на широкото одобрение на мнозинството от гражданите чрез активен граждански диалог, включващ всички участници и да се прилага „отдолу нагоре“. ЕИСК препоръчва на Комисията, на Съвета и на Европейския парламент (ЕП) да започнат най-сетне интензивен и структуриран диалог, за да не бъде пропиляна принципната готовност на обществото за развитие на нови структури. Досегашната реална политика на ЕС в това отношение е изключително разочароваща. В този контекст ЕИСК препоръчва Комисията да създаде структурните условия и да предостави необходимите ресурси, за да даде възможност на гражданското общество да се ангажира с всички заинтересовани страни на базата на равнопоставеност и приобщаване.

1.9. ЕИСК подчертава, че са налице екологични, икономически и социални възможности, свързани с вече съществуващи техники за смекчаване на въздействието на CO₂, които могат да доведат до създаване на работни места и стопанско развитие в световен мащаб.

2. Общи бележки

2.1. Преди 23 години, през май 1992 г., в Ню Йорк беше приета Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (United Nations Framework Convention on Climate Change) — РКООНИК. Целта ѝ е описана в член 2, а именно „стабилизация на концентрациите на парникови газове в атмосферата на ниво, което би предотвратило опасна антропогенна ⁽²⁾ намеса върху климатичната система“, както и смекчаване на евентуалните последици.

2.2. Конвенцията беше подписана още през същата година от 154 държави на Конференцията на Организацията на обединените нации по околна среда и развитие (UNCED) в Рио де Жанейро. Тя влезе в сила през март 1994 г., като междувременно страните по нея са 196.

2.3. Те се срещат ежегодно на т.н. срещи на високо равнище на ООН по въпросите на изменението на световния климат — Конференцията на страните („Conference of Parties“, накратко: COP). Досега не бяха приети мерки, които да бъдат достатъчни за постигането поне до известна степен на целите на Конвенцията. Към настоящия момент — въз основа на приетия на COP 3 в Киото Протокол от Киото — съществуват единствено задължителни цели за таваните на емисиите в развитите държави, но както е известно Протоколът от Киото беше ратифициран само от част от развитите държави.

2.4. Междувременно обаче съществува единодушие по въпроса, че сега — след 21 години на преговори, през които глобалните емисии се повишиха още с почти 50 % (от 30,8 млрд. тона еквивалент на CO₂ през 1992 г. на 43,4 млрд. тона през 2011 г.) ⁽³⁾ и негативните последици от антропогенните промени на климата стават все по-очевидни, вече е крайно време да се предприемат действия.

⁽²⁾ Т.е. причинена от човека.

⁽³⁾ <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/311924/umfrage/treibhausgasemissionen-weltweit/>

2.5. Почти всички научни изследвания показват, че все още има възможност за съответно ограничаване на повишаването на температурата. За целта е необходимо много бързо да започне прилагането на подходящи амбициозни мерки. Наистина, изследванията показват, че теоретично целта може да бъде постигната и на по-късен етап, но тогава това ще стане на многократно по-висока цена и при големи щети, които биха засегнали в еднаква степен милиони хора и икономиката.

2.6. Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата не дефинира точно какво означава „опасна антропогенна намеса върху климатичната система“. На COP 16 през 2010 г. страните постигнаха политическо споразумение по въпроса за ограничаване на глобалното повишаване на температурата до под 2 градуса по Целзий (при необходимост дори 1,5 градуса) спрямо температурните равнища преди началото на индустриализацията. Не се привеждат обаче научни доказателства, че това политическо споразумение ще доведе до постигането на целта.

2.7. ЕИСК обръща изрично внимание на всички участници — на политиките, както и на гражданското общество, че промени с тежки последици са ясно разпознаваеми дори и днес, когато затоплянето е много под 2 градуса. Следователно границата от 2 градуса не може да представлява цел, която се очаква да бъде достигната, а е необходимо да бъдат положени максимални усилия за доближаването ѝ.

3. 21-вата Конференция на страните (COP 21) в Париж

3.1. През декември 2015 г. в Париж ще се проведе 21-вата Конференция на страните. Както вече беше обещано, там би трябвало — най-сетне — да бъдат изготвени необходимите амбициозни, справедливи и **обвързващи** решения **за всички** 196 страни под формата на „световно споразумение“ (global deal). То би трябвало да влезе в сила през 2020 г.

3.2. Предвидените решения се отнасят, между другото, до:

- а) **борбата с изменението на климата:** страните поеха задължение до края на март 2015 г. да подадат в секретариата на РКООНИК предложенията си за национални цели за намаляване на емисиите (планирани национално определени приноси — „Intended Nationally Determined Contributions“ (INDC), които би трябвало да бъдат амбициозни и да надхвърлят положените досега усилия. Сумата на тези INDC би трябвало да бъде достатъчна за задържане на равнището на глобалното повишаване на температура под 2 градуса. Обобщаващ доклад относно постигането на тази цел следва да бъде представен до 1 ноември 2015 г.;
- б) мерките за **приспособяване към изменението на климата;**
- в) **финансовите разпоредби**, що се отнася до борбата, приспособяването и компенсирането („загубите и щетите“): тук става въпрос, наред с останалото, за това как одобренията за периода до 2020 г. 100 млрд. щ.д. годишно а) да бъдат осигурени и б) по какви критерии и съобразно какви изисквания да бъдат разпределяни;
- г) въпросите, свързани с **трансфера на технологии** (като се взема предвид „интелектуалната собственост“);
- д) разпоредбите за **мониторинг на споразумението**, включително за измерването, докладването, мониторинга/прозрачността и т.н.⁽⁴⁾; и — особено важно —
- е) правната рамка на споразумението, т.е. **задължителния характер на решенията**.

3.3. Също така следва да се постигне договореност как периодът между вземането на решението през декември 2015 г. и влизането в сила на задължителните мерки през 2020 г. да бъде използван с конкретни действия за смекчаване на изменението на климата („действия преди 2020 г.“).

3.4. За първи път правителствата ще обмислят по какъв начин да бъдат прилагани политиките за климата. ЕИСК подкрепя изтъкването понастоящем на необходимостта от спазване на правата на човека и гарантирането на справедлив преход към икономика с ниски равнища на въглеродни емисии, при който се запазват и създават достойна заетост и качествени работни места.

3.5. ЕС обобщи всички свои позиции и очаквания във връзка с COP 21 в съобщението „Парижкият протокол — план за овладяване на изменението на климата в периода след 2020 г.“⁽⁵⁾. В него се предлага, наред с останалото, договореностите да получат задължителен характер чрез приемането на споразумението от Париж като протокол към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата. „Протоколът следва да влезе в сила веднага след като бъде ратифициран от държави, чиито емисии общо възлизат на 80 % от текущите глобални емисии“.

⁽⁴⁾ Дори и сега страните са задължени да публикуват редовни доклади, които трябва да съдържат информация за актуалното равнище на емисии на парникови газове и бъдещите тенденции.

⁽⁵⁾ COM(2015) 81 final, 25 февруари 2015 г.

3.6. Сред страните по Конвенцията съществува единодушие по въпроса, че трябва да се прилага **принципът на общата, но диференцирана отговорност**, т.е. че **всички** страни трябва да поемат отговорност, независимо дали допринасят много или малко за изменението на климата. При това точният обхват следва да бъде обвързан с няколко напълно различни фактора, като например историческото, както и настоящото равнище на емисиите, икономическото развитие, социалната ситуация, степента на засегнатост и т.н.

4. Очакванията на европейското гражданско общество по отношение на преговорите на COP 21

4.1. ЕИСК настоятелно призовава всички преговарящи страни да приемат в Париж най-сетне **правно обвързващо** споразумение. Той твърдо подкрепя преговорната позиция на ЕС, определена в съобщението на Комисията COM(2015) 81 final.

4.2. На COP 21 трябва да бъде постигнат консенсус в духа на политика на превенция, която днес приема амбициозни и широкомащабни решения за утрешния ден. Тези решения ще бъдат основата за икономическите и социалните действия на бъдещите поколения и ще спомогнат за намаляване на страданието на онези, които вече са изложени на неблагоприятните последици от изменението на климата.

4.3. Поради това на Конференцията на страните (COP 21) няма да се преговаря по класически теми за околната среда, а целта по-скоро ще бъде да се положи основата за една нова глобална „нисковъглеродна икономика“.

4.4. ЕИСК приветства принципа на общата, но диференцирана отговорност. Всяка държава по споразумението трябва да осъзнае отговорността си и не бива повече да бяга от нея, да се „крие“ зад други страни или — както понякога се случваше в миналото — да действа според мотото: „Готови сме да поемем отговорност, само ако ни се плаща за това.“

Борба с изменението на климата

4.5. Комитетът посочва, че приемливо в глобален мащаб равнище на емисиите може да бъде постигнато само ако всеки човек на земята емитира средно не повече от 2 тона еквивалент на CO₂ годишно.

4.5.1. В Европа (средно около 9 тона еквивалент на CO₂ на жител годишно) тази стойност би била постигната едва с изпълнението на целта за 2050 г. (намаляване на емисиите на CO₂ в Европа с 80 — 95 %). Китай (понастоящем около 6 тона еквивалент на CO₂ на жител годишно) би трябвало да намали три пъти настоящите си емисии на CO₂ на глава от населението; това намаление е още по-голямо например за САЩ (понастоящем 16,5 тона еквивалент на CO₂ на жител годишно) или за настоящия „световен лидер“ Катар (с 40 тона еквивалент на CO₂ на жител годишно).

4.5.2. За разлика от това от държави като Мали (0,04 тона еквивалент на CO₂ на жител годишно) или Руанда (0,06 тона еквивалент на CO₂ на жител годишно) не може да се очаква да намаляват емисиите си. В това отношение ЕИСК не е напълно съгласен със заявеното от Комисията, а именно че „са необходими значителни и устойчиви намаления на емисиите на парникови газове във *всички* страни“. Тези държави обаче трябва да тръгнат напред по пътя на „нисковъглеродната икономика“. В този смисъл отговорността за политиката в областта на климата по отношение на борбата с изменението на климата и приспособяването към последиците от него е обща, но и диференцирана. Тези държави се нуждаят от спешна подкрепа, което същевременно разкрива много възможности за сътрудничество за иновативните предприятия. Европейските предприятия, които (все още) държат 40 % от всички патенти за зелени технологии, биха могли да спечелят значително от това.

4.5.3. Важно е да се отбележи, че споменатите данни за емисиите не отразяват големите разлики, които съществуват между социалните слоеве в държавите, и че фактически въглеродните емисии, които възникват при производството, се приписват на държавите, в които се произвежда, а не на тези, в които се използват продуктите. Ако беше обратното, балансът на парниковите газове например в Китай би изглеждал значително по-добре, а в Германия значително по-зле ⁽⁶⁾

⁽⁶⁾ Според University of Maryland, вж. www.tagesschau.de/ausland/klimaindex104.html.

4.6. ЕИСК смята, че определянето на планирани национално определени приноси (INDC) е основен въпрос за преговорите на COP 21. Драматичното забавяне на представянето на INDC в секретариата на РКООНИК⁽⁷⁾ е изключително лош знак.

4.7. ЕИСК е наясно с факта, че все още съвсем не е сигурно, че поддръжниците на стриктно споразумение на COP 21 ще успеят да постигнат такава „солидарност за бъдещите поколения“ сред 196-те договарящи се страни с техните много различни изходни позиции и с отчасти крайно различни политически ориентации и културни традиции⁽⁸⁾

4.8. Още преговорите по пакета от мерки на ЕС в областта на климата и енергетиката до 2030 г., които представляваха един вид „COP“ на равнището на ЕС, показаха, че дори на равнището на ЕС е почти невъзможно да се постигне това, което COP 21 си е поставила за цел, а именно определянето на ясни национални отговорности. ЕИСК изразява съжаление поради факта, че в рамките на пакета от мерки на ЕС в областта на енергетиката и климата до 2030 г. вече не са заложили задължителни национални цели, което вероятно ще затрудни постигането на общата европейска цел и „разпределянето“ на отговорността⁽⁹⁾. Announcing INDCs for EU Member States would be a right signal for the COP negotiation.

Приспособяване към изменението на климата, финансови разпоредби и технологичен трансфер

4.9. „Диференцирана отговорност“ означава също, че е необходима солидарност именно с цел да се оказва специална помощ на по-слабо развитите и финансово слаби държави при изграждането на щадяща климата „зелена“ икономика и те да бъдат подготвени да се справят с увреждането на климата, от което те често са най-силно засегнати. Следва да се внимава тази трансформация да не доведе до обедняването на хора под прага на бедността. Тя по-скоро би следвало и трябва да се използва ефективно за създаване на нов икономически импулс, особено на регионално равнище, както и за развиване на нови децентрализирани мощности за производство на енергия без въглеродни емисии, с участието на местните хора.

4.10. Поради това финансовите въпроси и технологичният трансфер имат важна роля. По-слабо развитите държави вече бяха веднъж горчиво разочаровани, тъй като обещаните някога „помощи за развитие“ (0,7 % от БВП) далеч не бяха предоставени в обещания размер. Това не бива да се повтаря.

Правно обвързващ характер и мониторинг на споразумението

4.11. ЕИСК подкрепя заявеното от ЕС, че **правно обвързващият** характер на споразумението е предпоставка от решаващо значение за равнопоставени условия в световен мащаб и прилагане на необходимите решения.

4.12. Предимствата на едно **правно обвързващо споразумение**, наред с другото, биха били следните:

- подаване на ясен политически сигнал от страна на всички правителства към икономиката, инвеститорите, но също и към обществеността, че „нисковъглеродната икономика“ е обща цел на цялата световна общност;
- осигуряване на дългосрочна и предсказуема рамка за насърчаване на инвестициите в намаляване на въглеродните емисии и в технологии за приспособяване по ефективен от гледна точка на разходите начин;
- ясно посочване на прозрачността и отговорността; както и
- предоставяне на разположение на инвестиционни средства за необходимите мерки, т.е. създаване на директна връзка с реалната икономика.

⁽⁷⁾ INDC би трябвало да бъдат представени до края на март 2015 г. Към 17 май 2015 г. само Швейцария, ЕС, Норвегия, Мексико, САЩ, Габон, Русия, Лихтенщайн, Андора и Канада са представили своите INDC.

⁽⁸⁾ See: <http://www.futurejustice.org/>.

⁽⁹⁾ Вж. становището на ЕИСК „Рамка за политиките в областта на климата и енергетиката през периода 2020 — 2030 г.“ (NAT/636), параграф 1.2 и параграф 1.3.

4.13. Гражданското общество очаква неговите искания за справедлив преход („just transition“) при зачитане на правата на човека и трудовите права, отчитайки социалните последици, включително обезщетяването („загубите и щетите“), както и въпроси във връзка с приспособяване към изменението на климата, по-специално в най-бедните държави, да бъдат взети предвид в новото световно споразумение в областта на климата.

4.14. Прилагането на решенията трябва задължително да бъде прозрачно и да може да бъде проверявано, а държавите, които не се придържат към решенията, би трябвало да не могат повече да се ползват от предимствата, които предоставя споразумението.

4.15. ЕИСК отбелязва, че предложението на Комисията да се осигури динамизъм чрез периодично преразглеждане на целите, би могло да даде възможност за по-строги ангажменти за смекчаване на изменението на климата при отчитане на различните национални дадености и променящите се отговорности.

Очаквания за ролята на ЕС в глобалните усилия за слекчаване на изменението на климата

4.16. През последните години ЕС придоби добра репутация в световен мащаб в областта на смекчаването на изменението на климата. ЕИСК смята, че е важно не само в рамките на преговорите на COP, но също и чрез воденето на активна политика извън тези преговори, да продължи да се изгражда доверие в това, че амбициозната политика в областта на изменението на климата не се установява с цел да се извличат икономически ползи спрямо други нации или икономически среди.

4.17. В световен мащаб ЕС следва да продължи да бъде благонадежден партньор и да дава положителен пример. Подобни преговорни и трансформационни процеси са невъзможни без „пионери“ и „двигатели“ в политиката и икономиката. Важно е да се подчертае, че ЕС може да изпълнява убедително тази роля на пионер само когато политиката в областта на изменението на климата и положителното икономическо развитие доказано вървят ръка за ръка.

4.18. Положително е, че междувременно много мерки, които бяха въведени първоначално в ЕС и които далеч не бяха неоспорими, сега вече са възприети от други нации. Като пример могат да се посочат мерките за насърчаване на енергията от възобновяеми източници, както и схемата за търговия с емисии, като понастоящем последната се използва отчасти дори и в Китай.

4.19. ЕИСК оценява факта, че с „Плана за действие в областта на дипломатията за климата“ върховният представител на ЕС Федерика Могерини акцентира върху свързаните с климата въпроси във водената от нея външна политика⁽¹⁰⁾. Важен и правилен сигнал е също и изказването на председателя на Комисията Юнкер за намерението ЕС да стане световен лидер при енергията от възобновяеми източници — и то не само защото това ще благоприятства смекчаването на последиците от изменението на климата, но и защото по този начин ще се създават работни места и ще се насърчава сигурността на енергийните доставки.

4.20. Следователно ЕС има с какво да служи за пример в глобален мащаб. Той показва, наред с останалото, че икономическият растеж може да бъде отделен от увеличаването на емисиите. Така например никое друго икономическо пространство в света не емитира по-малко парникови газове на единица БВП, отколкото ЕС. Много европейски предприятия са лидери по отношение на енергийната и ресурсната ефективност. Това е свързано до голяма степен с техническите достижения и следователно с иновационния потенциал на европейските предприятия, които са резултат от сравнително строгото законодателство на ЕС в областта на околната среда.

4.21. Въпреки това на Европа ѝ предстои да решава още много задачи: поставените цели за намаляване на емисиите на CO₂ с 80 — 95 % до 2050 г. няма да могат да бъдат постигнати единствено с технически иновации. Това става ясно например в транспортния сектор, където иновациите в технологиите за отработени газове бяха най-малкото частично неутрализирани от увеличаването на превозните средства и пътната инфраструктура. Ето защо ще бъдат необходими също и структурни промени, т.е. съществува необходимост от много по-голямо съгласуване отколкото досега между политиката в областта на климата и останалите политики.

⁽¹⁰⁾ Обсъдено на заседанието на Съвета по външни работи от 19 януари 2015 г., 5411/15.

5. Процесът на преговори на Конференциите на страните през последните години и реалността извън преговорите

5.1. ЕИСК следи от дълги години преговорите по въпросите на климата. Той осъзнава изключителното значение на положителния изход в Париж, но същевременно посочва, че не решенията сами по себе си, а само прилагането на реални мерки могат да спасят климата.

5.2. За международната общност беше да бъде много по-лесно да постигне консенсус в Париж, ако например бяха приложени или бяха на път да се приложат съвместните решения от конференцията „Рио+20“, а именно „постепенното премахване на вредните и неефективни субсидии за изкопаеми горива, които стимулират разхитителното потребление и подкопават устойчивото развитие“⁽¹¹⁾. Още тогава съществуваше разбирането, че следва да се използват пазарни инструменти (например данъчно облагане на въглерода, схеми за търговия с емисии и т.н.), което ЕИСК счита за целесъобразно⁽¹²⁾. Нов работен документ на Международния валутен фонд⁽¹³⁾ изчислява преките и непреките субсидии, които се предоставят за изкопаеми горива в целия свят, на 5,3 трилиона щатски долара годишно, т.е. на повече от 15 милиарда щ.д. на ден. Дори с предвиждания Зелен фонд за климата в размер на 100 милиарда щ.д. годишно няма да бъде възможно да се неутрализира отрицателното въздействие, произтичащо от тези субсидии.

5.3. Между политическите обещания и тяхното изпълнение обаче съществува огромна пропаст, което разклаща доверието на гражданското общество в световните политически споразумения. Париж не трябва да засилва още повече това разочарование, а да предизвика обрат.

5.4. За Европа е важно също да наблюдава какво се случва извън „света на преговорите на COP“ в „света на реалното икономическо развитие“. Например:

- На COP 20 в Лима Калифорния и Китай подписаха споразумение, което предвижда тясно сътрудничество на тези мощни икономически блокове по въпросите на възобновяемата енергия, електромобилността и енергийната ефективност. С Европа не са сключвани аналогични стратегически споразумения за сътрудничество.
- Междувременно от няколко години насам Китай и САЩ оглавяват списъка на държавите с най-големи инвестиции във възобновяема енергия. През 2013 г. във възобновяема енергия в Китай бяха инвестирани 54,2 млрд. щатски долара, в САЩ — 33,9 млрд. щатски долара, а в Япония — 28,6 млрд. щатски долара. На четвърто и пето място следват съответно Обединеното кралство (12,1 млрд. щатски долара) и Германия (9,9 млрд. щатски долара). Особено в Германия и Италия съответните инвестиции във възобновяема енергия рязко намаляха⁽¹⁴⁾.

Конкурентоспособност в глобален мащаб, „изместване на емисии на въглеродни емисии“ и/или „изместване на ниски въглеродни емисии“

5.5. Решенията, необходими за постигането на целите на Рамковата конвенция по изменението на климата, днес няма да доведат само до ситуации, които да са печеливши и за двете страни. Поради това основателно се посочват трудностите решенията на COP да се съчетаят, доколкото някакси е възможно, с краткосрочните национални или секторни (икономически) интереси.

5.6. Това невинаги ще бъде възможно, тъй като е очевидно, че ще има икономически сектори, които в рамките на новата система на „нисковъглеродна икономика“ няма да играят никаква или ще играят доста по-незначителна роля, т.е. ще бъдат губещи в резултат от извършването на необходимата структурна промяна. Никой не би спечелил от прикриването на този факт. По-скоро тези икономически сектори и засегнатите хора и региони имат право да научат как политиката възнамерява да осъществи тази промяна по възможност плавно и по социално приемлив начин. Тези трудности обаче не трябва да бъдат повод за въздържане от действия днес. Тъй като да се действа днес, да се насърчава преходът към „нисковъглеродна икономика“ е по-евтино, отколкото по-късно да се възстановяват щети⁽¹⁵⁾.

5.7. Въпросът за разработването на бъдещи пазари (например при технологиите за енергия от възобновяеми енергийни източници и съответно енергийнонеэффективните технологии) е от първостепенно значение за бъдещата конкурентоспособност. Естествено, трябва да се приемат сериозно онези гласове в Европа, които предупреждават например за „изместване на въглеродните емисии“ и настояват Европа да не напредва твърде бързо с такива самостоятелни действия.

⁽¹¹⁾ Вж. точка 225 от заключителната декларация.

⁽¹²⁾ Вж. становището на ЕИСК относно „Пазарни инструменти за икономика с ефективно използване на ресурсите и ниски въглеродни емисии в ЕС“ (NAT/620), параграфи 1.3, 1.7 и 1.8 (ОВ С 226, 16.7.2014 г., стр. 1).

⁽¹³⁾ IMF Working Paper „How Large Are Global Energy Subsidies?“ (Работен документ на МВФ „Какъв е размерът на глобалните енергийни субсидии?“) (WP/15/105).

⁽¹⁴⁾ Германия: от 30,6 млрд. щатски долара (2011 г.) през 22,8 млрд. щатски долара (2012 г.) до 9,9 млрд. щатски долара (2013 г.). Италия: от 28 млрд. щатски долара (2011 г., към тогавашния момент четвърто място в света) през 14,7 млрд. щатски долара (2012 г.) до 3,6 млрд. щатски долара (2013 г., към настоящия момент: десето място в света).

⁽¹⁵⁾ Проучване на World Resource Institute (Институт за световни ресурси), Better Growth Better Climate, The New Climate Economy Report (По-добър растеж, по-добър климат: доклад за новата икономика, съобразена с климата).

5.8. Европа обаче вече не действа самостоятелно, нещо повече: съществува конкуренция в световен мащаб. Поради това понастоящем трябва да бъде повдигнат и въпросът за „изместването на ниските въглеродни емисии“, т.е. опасността от евентуално изгубване на досегашното технологично и следователно икономическо лидерство на Европа, например по отношение на възобновяемата енергия.

5.9. А това може да се случи много бързо. В областта на възобновяемите енергийни източници се наблюдава, че Европа изостана в областта на технологиите за съхраняване на енергия. При електромобилността Китай и Калифорния заеха лидерската позиция, като най-евтините фотоволтаични панели в света се произвеждат в Китай, а това едва ли може да се обясни главно с дъмпинга на работните заплати. В сектора за НИРД са спешно необходими значително по-големи публични и частни инвестиции.

5.10. Сегашната липса на равнопоставеност на световно равнище представлява забележително предизвикателство за европейските предприятия, които се конкурират в световен мащаб. Сектори като стоманодобивната, хартиената и химическата промишленост, в които съществува особена глобална взаимозависимост, продължават да са икономически значими. В ЕС благодарение на развитието на технологиите въздействието от производствените промишлени отрасли върху климата намаля с 31 % между 1990 г. и 2012 г.⁽¹⁶⁾

5.11. Малко вероятно е ролята на тези промишлени отрасли да може до 2050 г. да бъде напълно заменена от нови „зелени“ промишлени отрасли. Няма да бъде от полза нито за европейската икономика, нито за световния климат, ако се форсира изместване на производството на тези сектори в държави извън ЕС без да се намалят емисиите в световен мащаб.

5.12. Степента на това изместване на емисии на парникови газове се обсъжда често. То може да бъде директно, като предприятията и производствата се преместват в чужбина в пряк отговор на нови политически мерки. Но то може да бъде и по-индиректно, което се изразява в увеличаване на инвестициите в чужбина, като същевременно равнището на производство в ЕС на този етап се запазва. Понастоящем това е далеч по-обичайно в световните компании и е обусловено от множество производствени фактори. Тъй като производството в тези „стари промишлени отрасли“ се увеличава в глобален мащаб, е необходимо създаването на балансирани стимули, които да насърчават нисковъглеродните технологии и в тези промишлени отрасли на ЕС без да се понижава тяхната относителна конкурентоспособност.

5.13. Промислеността и търговията в ЕС трябва да се стремят да допринасят за намаляване на въздействието от стопанската дейност на своите предприятия в съответствие с целта за съкращаване на емисиите с 80 — 95 % до 2050 г. Пътната карта за постигането на тази цел може обаче да се различава в различните промишлени отрасли и стопански дейности. Промислеността и търговията на ЕС могат да допринесат за постигането на глобалната цел чрез създаването, производството и износа на стоки и услуги, които помагат на други държави да намалят емисиите си. При условие че това се осъществява с по-малко неблагоприятно въздействие върху климата в Европа, отколкото в други региони, в краткосрочен план биха могли да се разрешат дори по-високи общи емисии, но без да се поставя под въпрос европейската цел за намаляването им с хоризонт 2050 г. Поради това би трябвало да се проучи дали изготвянето на конкретни пътни карти на ЕС за всеки отделен промишлен отрасъл е целесъобразно.

5.14. Описаните проблеми, свързани с „изместването на въглеродните емисии“ или „изместването на ниските въглеродни емисии“ не са част от преговорите на СОР 21. Поради това ЕС трябва да се застъпва на всички равнища за създаването например на пазарни механизми, които, наред с останалото, да отчитат свързаните с продуктите емисии при разглеждането на въпросите на глобалната търговия. Необходимо е да се предприемат по-нататъшни стъпки за справяне с „изместването на въглеродни емисии“, например чрез корекции за въглерод на границата, система за намаляване на емисиите от СО₂ при същевременно осигуряване на равни условия. При тази система цената на вносните стоки се увеличава на границата въз основа на изчисление на масата на емисиите за тези стоки. Моделите от неотдавнашно проучване⁽¹⁷⁾ показват, че корекцията за въглерода на границата може да намали значително изместването на въглеродните емисии в съответните сектори.

5.15. Въпреки това корекциите за въглерод на границата във вида, в който се обсъждат понастоящем, не се приемат от някои основни търговски партньори на Европа. По този въпрос следва да се проведат преговори в рамките на СТО. Договорът позволява разглеждане на подобни „нетърговски“ въпроси. Трудността това да бъде осъществено, дължаща се на липсата на световно споразумение за цените на въглерода, не бива да се подценява. Тези опасения могат да бъдат преодоляни чрез по-добър дизайн на корекциите за въглерод на границата. В заключение, ако бъде изготвена умело, данъчната корекция за въглерод на границата не е антидъмпингов инструмент, а принос към една устойчива световна политика по отношение на климата⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Европейска агенция за околна среда: Годишна инвентаризация на емисиите на парникови газове в Европейския съюз за периода 1990 — 2012 г. и доклад за инвентаризацията за 2014 г.

⁽¹⁷⁾ Вж. становището на ЕИСК относно „Пазарни инструменти за икономика с ефективно използване на ресурсите и ниски въглеродни емисии в ЕС“ (NAT/620), параграф 3.5 (ОВ С 226, 16.7.2014 г., стр. 1).

⁽¹⁸⁾ Вж. бележка под линия 17.

5.16. Конкретно това означава, че например при преговорите по ТПТИ или ВИТС следва да бъдат предвидени съответни механизми.

Какво би означавал (частичен) неуспех на преговорите?

5.17. С тези съображения ЕИСК би искал да покаже, че дори евентуален неуспех или частичен неуспех на преговорите на COP 21 — колкото и жалко е, би означавал наистина тежък удар, но в никакъв случай не и „край“ на действията за смекчаване на последиците от изменението на климата. Биха липсвали яснотата и предвидимостта, които би донесло едно правно обвързващо споразумение, и които биха били напълно желателни за икономиката и за обществото като цяло и биха дали нови импулси. На практика обаче борбата за бъдещи пазари при „зелените технологии“ започна отдавна и Европа ще трябва да се изправи пред предизвикателството на тази борба — със или без резултатите от COP 21.

5.18. Както е известно, пътят към „нисковъглеродна икономика“ не може да бъде обоснован единствено с аргумента за смекчаване на изменението на климата. Настъпващият недостиг на изкопаеми горива, темата за енергийната сигурност, както и фактът, че с енергийнонефективните технологии вече в много отрасли се произвежда по-евтина енергия, отколкото от конвенционалните енергийни източници, предначертavat необратимия път напред.

6. Ролята на гражданското общество

6.1. От една страна, ЕИСК подкрепя позициите на Комисията в съобщението ѝ относно Парижкия протокол. От друга страна, за него е също толкова неразбираемо защо в съобщението липсва каквато и да е стратегия за това как Комисията ще запознава гражданското общество със своите позиции и с организирането на по-късен етап на прилагането на решенията. Според ЕИСК Комисията определено е длъжник за установяването на структуриран диалог с гражданското общество и по-специално с представителните му институционални организации относно нейната стратегия в областта на климата.

6.2. Гражданското общество има поне три важни роли. Първо, то трябва да допринася и да присъства в хода на преговорния процес и да упражнява обществен натиск, с цел не само да бъдат взети споменатите по-горе задължителни решения, но и тези решения да съответстват на екологичните, икономическите и социалните очаквания.

6.2.1. Преговори — като например Конференциите на страните — са необходими единствено поради факта, че в рамките на международната общност съществуват различни схващания по отношение на неотложността, обхвата, финансирането, отговорността и т.н. Ако съществуваше единодушие, нямаше да има необходимост от преговори. В рамките на самото гражданско общество също съществуваха (и съществуват) различни позиции по тези въпроси. Последните Конференции на страните обаче междувременно показаха, че отдавна не „само“ защитници на околната среда, групи, поддържащи политиката за развитие, женски организации или представители на коренното население — а това са само някои от „заинтересованите страни“, се застъпват за по-решително смекчаване на последиците от изменението на климата, а че е възникнало много широко световно движение на гражданското общество.

6.2.2. По-специално трябва да се оцени поетият от много години силен ангажимент от страна на (световното) профсъюзно движение, както и на много икономически среди и предприятия — като пример в това отношение може да се посочи работата на Международната конфедерация на профсъюзите и на Световния бизнес съвет за устойчиво развитие. Признава се фактът, че една ефективна от гледна точка на използването на ресурсите и щадяща климата стопанска дейност открива нови шансове за икономическо развитие.

6.2.3. В това отношение COP 20 в Лима беше впечатляваща „демонстрация“ и на двете страни — както на работодателите, така и на работниците, но също и на цялото гражданско общество, които показаха на отговорните политики, че много широки слоеве от обществото имат по-високи изисквания в сравнение с постигнатите досега политически договарености.

6.2.4. Също и в общините и регионите дейностите за смекчаване на изменението на климата достигнаха изцяло ново измерение. Там също се признава, че съществува не само необходимост от предотвратяването на по-нататъшни щети за определени региони и за хората, които живеят и осъществяват стопанска дейност в тях, но и че се откриват възможности за изграждане на нови вериги за създаване на стойност, които следва да бъдат използвани.

6.3. Втората роля на гражданското общество се състои в оказването на активно съдействие за изпълнението на решенията, свързани със смекчаването на последиците от изменението на климата. ЕИСК счита, че в тази връзка политиката трябва да бъде изцяло променена в стратегическо отношение, да дава възможност за осъществяването на подобно съдействие и да полага усилия за много по-действено участие.

6.3.1. Например с проучването си по въпроса как гражданското общество участва в прилагането на европейската Директива за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници ЕИСК установи със сигурност, че много широки кръгове от гражданското общество, в това число голям брой МСП, желаят директно участие, например под формата на енергийни проекти на гражданите, за да могат самите те да извличат полза от новите икономически възможности в регионите си.

6.3.2. Успехът на „енергийния преход“ в Дания и Германия например се основава именно на факта, че гражданите, земеделските производители, общините, кооперациите и по-малките предприятия участват в производството на енергия и извличат икономически ползи от това. Възможностите за участие обаче по-скоро системно се влошават от Комисията, отколкото да се подобряват.

6.4. На трето място, освен при наблюдението на процеса и съдействието при изпълнението на решенията гражданското общество може също така да помогне и чрез разпространението на добри практики и знания за положителни промени в предприятията. Особено важно е фокусът да бъде поставен върху онези икономически сфери на дейност, в които очевидно съществува общоприето погрешно схващане, че „нищо не се прави, емисиите просто продължават да се повишават“, като например транспорта или промишлените процеси. Политическите решения могат да бъдат от по-голямо практическо значение, ако стимулите се основават на знание за настоящите или очакваните развития в технологиите и бизнес моделите. Тази задача на гражданското общество може да бъде изпълнявана посредством конференции и споделяне на информация, които показват широката ангажираност от страна на частния сектор, не на последно място в държавите — членки на ЕС.

6.5. В дискусиите на COP почти няма да се засегне въпросът за стратегическата роля на гражданското общество. От особено значение е извън процеса на COP политиките да постигат съгласуваност с гражданското общество и да разработват подходящи стратегии.

6.6. В това отношение ЕС има много да наваксва. Комитетът изразява съжаление например поради факта, че нито в пакета от мерки на ЕС в областта на енергетиката и климата до 2030 г., нито в предложението за европейски енергиен съюз са представени конкретни идеи за включване на гражданското общество.

6.7. ЕИСК препоръчва на Комисията, на Съвета и на ЕП да започнат най-сетне интензивен и структуриран диалог в това отношение, за да не бъде пропиляна принципната готовност на обществото за развитие на нови структури. Новата политика в областта на климата не може и не бива да се налага „отгоре надолу“, а трябва да се основава на широкото одобрение на всички участници и да се прилага „отдолу нагоре“.

Брюксел, 2 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка — Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“

[COM(2015) 80 final]

и

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета — Пътят към целта от 10 % междусистемна електроенергийна свързаност — Подготвяне на европейската електроенергийна мрежа за 2020 г.“

[COM(2015) 82 final]

(2015/C 383/12)

Докладчик: г-жа Ulla SIRKEINEN

Съдокладчик: г-н Pierre-Jean COULON

На 9 март и на 25 март 2015 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка — Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“

[COM(2015) 80 final], и

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета — Пътят към целта от 10 % междусистемна електроенергийна свързаност — Подготвяне на европейската електроенергийна мрежа за 2020 г.“

[COM(2015) 82 final].

Специализирана секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 16 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие единодушно настоящото становище със 100 гласа.

1. Заключение и препоръки

ЕИСК заключава, че:

1.1. Енергийната политика на ЕС е донякъде успешна, по-специално по отношение на увеличаването на използването на възобновяеми енергийни източници и разширяването на избора за потребителите. При все това повечето въпроси на енергийната политика се разглеждат предимно като национални интереси.

1.2. Предиизвикателствата са се увеличили: рискове за сигурността на доставките на газ; по-високи разходи за енергия, които са в ущърб на потребителите и отслабват конкурентоспособността на промишлеността; въздействие на високия дял на енергията от интермитентни възобновяеми източници върху стабилността на електроенергийната система.

1.3. За гарантиране на сигурността на енергийните доставки в Европа са необходими огромни инвестиции. Инвеститорите се нуждаят от политическа рамка, която да е предвидима и надеждна в максимална степен.

1.4. За да се постигне това, което очакват европейците, към енергетиката трябва да се подхожда по по-последователен начин. Необходимо е сътрудничество между държавите членки и напълно функциониращ вътрешен енергиен пазар.

1.5. Предложението за европейски енергиен съюз е одобрено и трябва спешно да бъде реализирано. Това би могло да доведе до превръщането на свободното движение на енергия в петата свобода в ЕС!

ЕИСК препоръчва следното:

1.6. Успехът на инициативата ще изисква по-ясно послание — водеща визия — за това, което европейските граждани и предприятия ще спечелят от енергийния съюз.

1.7. Наред със сигурността на доставките и устойчивостта с голям приоритет трябва да се разглежда и въпросът за разходите за енергия на гражданите и предприятията. Тъй като увеличенията на крайните цени на електроенергията се дължат на политически действия, с право може да се очаква тяхната корекция.

1.8. Енергетиката трябва да се превърне в централна част на външните политики на ЕС предвид нарастващата конкуренция за енергийни източници и необходимостта от диверсификация на източниците на доставки.

1.9. При изготвянето на предложения за преразглеждане на различните направления на енергийното законодателство, както е предложено в пътната карта и подкрепено от ЕИСК, Комисията следва да избягва несъответствия и нарастващи разходи и по-скоро да се опита да опрости процедурите.

1.10. Методите за активизиране на потребителите следва да бъдат разработени в сътрудничество със самите потребители, включително посредством иновативно използване на информационните и комуникационните технологии (ИКТ). Енергийната бедност следва да бъде преодолявана главно чрез мерки на социалната политика.

1.11. При използването на големия потенциал за подобряване на енергийната ефективност, по-специално на сградите и транспорта, се изискват иновативни идеи за финансиране.

1.12. Необходимо е да се проведе структурна реформа на Схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС), като също толкова важни са и мерките в секторите, които не са обхванати от нея.

1.13. Докато равнопоставените условия на конкуренция в световен мащаб станат реалност, на проблема с изместването на въглеродните емисии трябва се обърне много сериозно внимание. Най-добре представящите се промишлени субекти трябва да бъдат напълно компенсирани за преките и косвените увеличения на разходите.

1.14. Развитието на възобновяемата енергия, включително и на биоенергията, се нуждае от подкрепа, но без това да увеличава разходите за потребителите.

1.15. Разрешаването на енергийните предизвикателства на бъдещето изисква укрепване на финансирането за НИРД. Възприемането на подход към енергията като към производствен разход с възможно най-голяма ефективност и устойчивост предлага голям потенциал за осигуряване на растеж и работни места в ЕС.

1.16. Новото управление на енергийната политика трябва да осигурява съгласуваност между различните аспекти на енергетиката и осъществяването на целите на равнището на ЕС. Незабавно следва да започне предложеният от ЕИСК спомагателен Европейски енергиен диалог (ЕЕД).

1.17. Мерките за увеличаване на междусистемната свързаност на електропреносните мрежи трябва да бъдат приложени незабавно, включително и по-бързи процедури на одобрение. Би могло да се проучи дали е целесъобразно да се поставя еднаква цел за всички.

2. Въведение

2.1. Енергийната политика в ЕС има три основни цели: сигурност на доставките, устойчивост и конкурентоспособност. Законодателството на ЕС обхваща енергийните пазари, както и аспектите на енергетиката, свързани с околната среда и климата. Финансирането от ЕС е в подкрепа на научноизследователската и развойната дейност (НИРД) и развитието на инфраструктурата в областта на енергетиката. Енергийната ефективност по своето естество до голяма степен е отговорност на местните или националните органи, като същевременно трябва да се вземат под внимание аспектите, свързани с вътрешния пазар. Договорите дават на държавите членки правото да вземат решения относно използването на своите енергийни ресурси и енергийния си микс.

2.2. Енергийните политики в Европа бяха донякъде успешни. Целите (20-20-20 до 2020 г.), определени за намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на използването на възобновяеми енергийни източници, като че ли ще бъдат изпълнени по-рано от предвиденото и целта за развитие на енергийната ефективност изглежда почти изпълнена, макар и частично поради икономическия спад. Пазарите бяха либерализирани и изборът за потребителите стана по-голям. При все това на практика енергийната политика се разглежда предимно като национален въпрос. Законодателството на ЕС беше прилагано бавно или непълно, не беше постигнат истински функциониращ вътрешен пазар. На равнището на ЕС и на национално равнище политиките относно различни аспекти на енергетиката бяха разпокъсани и често небалансирани.

2.3. За да се измени тази ситуация, институтът Notre Europe-Jacques Delors предложи формирането на Европейска енергийна общност. Тази инициатива беше подкрепена активно от ЕИСК.

2.4. Напоследък на преден план излязоха нови енергийни предизвикателства. В някои държави членки съществуват сериозни опасения относно сигурността на енергийните доставки. Потребителите, особено уязвимите, са засегнати от увеличените разходи за енергия в условията на икономическия спад. За да бъде конкурентоспособна, промишлеността се бори с по-ниските цени на енергията в конкурентни региони, а ако продължи промишленият упадък в много държави членки, заедно с изместването на въглеродните емисии, ще бъдат застрашени не само работните места и растежът, но и самият енергиен преход. Независимо от големите успехи в областта на производството на енергия от възобновяеми източници, Европа е застрашена да загуби своята челна позиция. В някои държави все по-високият дял на възобновяемите енергийни източници води до проблеми за управлението на електроенергийната система, а традиционното производство на енергия от изкопаеми източници става все по-нерентабилно. Според Комисията ⁽¹⁾ за гарантиране на сигурността на енергийните доставки между 2020 г. и 2030 г. са необходими инвестиции от порядъка на 2 000 милиарда евро, включително инвестиции за инфраструктура за производство и пренос на енергия, независимо дали се използват конвенционални или алтернативни енергийни източници.

3. Съобщенията на Комисията

3.1. Новата Комисия под ръководството на Jean-Claude Juncker постави енергийната политика сред своите десет приоритетни области. През октомври 2014 г. Европейският съвет определи целите на енергийната политика и политиката в областта на климата до 2030 г.: намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 40 % спрямо равнището от 1990 г., постигане на най-малко 27 % дял на енергията от възобновяеми източници и подобряване с най-малко 27 % на енергийната ефективност.

3.2. На 25 февруари 2015 г. Комисията представи своето Съобщение, озаглавено „Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“ ⁽²⁾. Стратегията включва пет взаимно укрепващи се и тясно взаимосвързани измерения, предназначени да донесат по-голяма енергийна сигурност, устойчивост и конкурентоспособност:

- енергийна сигурност, солидарност и доверие;
- напълно интегриран европейски енергиен пазар;
- енергийна ефективност, допринасяща за ограничаване на потреблението;
- декарбонизация на икономиката; и
- научни изследвания, иновации и конкурентоспособност.

3.3. Стратегията представя цялостната визия на Комисията за енергиен съюз. Въз основа на кратки описания на предизвикателствата в петте измерения тя предлага петнадесет точки за действие. В приложената пътна карта се посочват планираните действия на Комисията, които обхващат главно настоящата година и 2016 г. По-голямата част от тези действия представляват преразглеждане на съществуващото законодателство.

3.4. В същия пакет Комисията публикува съобщение, озаглавено „Пътят към целта от 10 % междусистемна електроенергийна свързаност — Подготвяне на европейската електроенергийна треза за 2020 г.“ ⁽³⁾, и съобщение, озаглавено „Парижкият протокол — план за овладяване на изменението на климата в периода след 2020 г.“ ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2014) 903 final.

⁽²⁾ COM(2015) 80 final.

⁽³⁾ COM(2015) 82 final.

⁽⁴⁾ COM(2015) 81 final.

4. Общи бележки

4.1. Комитетът гледа на инициативата на Европейската комисия за европейски енергиен съюз като на сходна на по-ранната идеята за Европейска енергийна общност и следователно подкрепя тази инициатива.

4.2. За да могат да удовлетворят огромните нужди, инвеститорите се нуждаят от предсказуема и надеждна законодателна рамка за периода след 2020 г. възможно най-скоро. Точките за действие и пътната карта, представена от Комисията, не предвиждат големи промени, а преразглеждане и актуализиране на действащото законодателство. От най-голямо значение е изпълнението. От първостепенно значение понастоящем е да няма отклонения от предвидените в графика бързи темпове. Естествено, също толкова важно е нито Парламентът, нито Съветът да не бавят тези въпроси.

4.3. По мнението на ЕИСК успехът на тази инициатива ще изисква обаче по-ясно послание — водеща визия — за това, което европейските граждани и предприятия ще спечелят от енергийния съюз. Тази визия следва да бъде на първо място в съзнанието на всички участващи лица, отговорни за вземането на решения.

4.4. Много заинтересовани участници изразяват опасение от непоследователното законодателство и от намесата в твърде много аспекти на енергийната икономика. За да се постигне това, което очакват европейците, по-специално във връзка с новите предизвикателства, към енергетиката трябва да се подхожда по по-последователен начин. Това се отнася за различните цели и области на политиката, както и за националните интереси спрямо по-широките общи интереси на ЕС.

4.5. ЕИСК е убеден, че за постигането на целите на енергийната политика са необходими сътрудничество между държавите членки и напълно функциониращ вътрешен енергиен пазар. Необходими са повече възобновяеми енергийни източници, за да се намалят емисиите и зависимостта от външни доставки. Вече е очевидно, че електроенергийна система с по-голям дял на интермитентните възобновяеми енергийни източници може да функционира по-добре на пазар, по-голям от националния. Разходите за резервен и върхов капацитет, както и за съхранение на природен газ, също са по-ниски при наличието на по-голям пазар.

4.6. Наред със сигурността на доставките и устойчивостта с голям приоритет трябва да се разглежда и въпросът за разходите за енергия на гражданите и предприятията. Когато гражданите се чувстват все по-отчуждени от ЕС и са в затруднено положение поради забавянето на икономическия растеж, несъмнено са особено обезпокоени от енергийните разходи. Същото важи и за предприятията, особено за малките и средните предприятия, и техните служители, конкуриращи се на международните пазари.

4.7. Тъй като увеличенията на крайните цени на енергията, и по-специално на електроенергията, се дължат главно на политически решения относно данъците и таксите, с право може да се очаква коригирането на тази ситуация. Комисията следва да премине към изпълнение на плановете си за преразглеждане на цените и ръководни мерки за подпомагане. Същевременно Комисията би трябвало да посочи какво въздействие върху цените ще имат планираните промени и обещаното премахване на субсидиите за вредни за околната среда енергийни източници⁽⁵⁾.

5. Специфични бележки

Енергийна сигурност, солидарност и доверие

5.1. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че основните движещи сили на енергийната сигурност са доизграждането на вътрешния енергиен пазар и по-ефективното потребление на енергията. В допълнение към това много повече внимание заслужава и международната геополитическа сцена. Световната конкуренция за енергийни ресурси ще се засили и тази тема, както и диверсификацията на доставките на енергия за ЕС, следва да заеме централно място в действията, свързани с външната и търговската политика на ЕС.

5.2. Диверсификацията на енергийните източници е до голяма степен въпрос на национален избор на енергиен микс и енергийни доставки. ЕС може и следва да подкрепя развитието на инфраструктурата. Понастоящем се обръща специално внимание на доставките на газ. Задълбочено трябва да се проучи развитието на търсенето на газ в ЕС и прогнозите за инвестиции в инфраструктура да бъдат адаптирани съобразно с него. По-голямо внимание следва да се обърне на други източници на енергия, например местните.

⁽⁵⁾ По преценка на Международния валутен фонд те възлизат на 330 милиарда евро годишно.

5.3. За държавите членки следва да е очевидно, че имат интерес от по-тясно сътрудничество и обмен на информация на един пазар — на газ или друго, — на който насреща си имат доставчик с господстващо положение или картел. Сътрудничеството обаче не следва да възпрепятства функционирането на пазара. Трябва да се очаква солидарност между държавите членки, но тя може да се основава само на доверие и зачитане на общите ангажменти и правила. Специално внимание изискват проблемите на енергийните острови, включително особеностите на островите в сравнение с континента.

Напълно интегриран вътрешен енергиен пазар

5.4. Обновяването на електроенергийните и газовите мрежи е от ключово значение за осъществяването на енергийния съюз. Въпросът за междусистемната електроенергийна свързаност ще бъде обсъден в глава 6 въз основа на съобщението относно този въпрос.

5.5. Енергетиката, и по-специално пазарите на електроенергия, страдат от непълното прилагане на съответните директиви и все още слабото сътрудничество между операторите на преносни системи и националните регулатори. ЕИСК подкрепя предложенията на Комисията по тези въпроси, но предупреждава за увеличаване на административната тежест и разходите.

5.6. Връзките между пазарите на едро и на дребно са слаби или най-малкото неясни — необходима е по-голяма прозрачност на ценообразуването. Недостатъчните ценови сигнали за инвестиции и липсата на гъвкавост на потреблението изглежда са ключови въпроси. Предизвикателствата са нарастването на дела на възобновяемите енергийни източници и въпросът за свръхкапацитета спрямо необходимостта от баланс и върховия капацитет. Необходимо е преразглеждане на съответния регламент, но при изготвянето Комисията следва да избягва увеличаването на разходите на потребителите, като същевременно подкрепя решения, благоприятстващи трансграничните пазари.

5.7. Пазарите на електроенергия и газ вече все повече се развиват в де факто регионални пазари на съседните държави. Това е приветствано развитие по пътя към пазари, обхващащи целия ЕС, и следва да бъде подкрепяно от създателите на правила. По-специално следва да се споделят добри практики и опит между регионите и ЕС. И тук също трябва да се избягва създаването на повече административни тежести.

5.8. В интерес на всички е да се активизират потребителите на енергийните пазари, но това не може да стане насила. Трябва да бъдат разработени внимателно подбрани методи, по-специално за иновативно използване на ИКТ, в сътрудничество със самите потребители, за да се използва потенциалът, който се крие в оптимизацията на потреблението, и по този начин да се намалят разходите.

5.9. В настоящата икономическа ситуация в много от държавите членки уязвимите потребители са още по-уязвими. ЕИСК е съгласен с виждането на Комисията за подпомагане главно на тези потребители чрез достатъчно мерки на социалната политика. Обсерваторията на енергийната бедност, предложена от Комисията по-рано, би спомогнала за установяване на действителните нужди.

Енергийната ефективност като принос за ограничаване на потреблението на енергия

5.10. Относно енергийната ефективност ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че голяма част от работата трябва да се извърши на национално и местно равнище. В тази област успешни мерки на ЕС са правилата за етикетиране и екопроектиране, които трябва да се преразглеждат редовно.

5.11. ЕИСК приветства намерението на Комисията да представи предложения, за да се гарантира, че мерките за ефективност и оптимизацията на потреблението биха могли да се конкурират при равни условия на енергийния пазар, при условие че те са предназначени да отговарят на действителните интереси на потребителите.

5.12. ЕИСК е съгласен, че в сградния и транспортния сектор потенциалът за енергийна ефективност — или за действително спестяване на енергия — е голям и следва да бъде използван чрез внимателно разработени мерки. Така например, необходимо е да се преразгледат системите за енергийно сертифициране и етикетиране на строителните материали. Търсят се иновативни идеи за финансиране.

Декарбонизация на икономиката

5.13. ЕИСК подготвя отделно становище относно „пътя до Париж“. ЕИСК подкрепя основно усилията на ЕС във връзка с този изключително важен път към постигането на достатъчни глобални правнообвързващи ангажименти.

5.14. Както и в предходните си становища, ЕИСК подкрепя и предложенията за структурната реформа на схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ). Също толкова важни са решенията относно бъдещите, предимно национални мерки в секторите, които не са обхванати от СТЕ на ЕС.

5.15. Докато равнопоставените условия на конкуренция в световен мащаб станат реалност, ЕС трябва да обърне много сериозно внимание на проблема с изместването на въглеродни емисии. На енергоемките отрасли, които са под заплаха от изместване на въглеродни емисии, трябва да бъде осигурена компенсация както за преките, така и за косвените увеличения на разходите на СТЕ на ЕС във връзка с тяхната ефективност по отношение на емисиите на парникови газове, като най-добре представящите се субекти трябва да бъдат компенсирани изцяло. За косвените компенсации е необходима общоевропейска рамка, за да се избегне нарушаването на конкуренцията в рамките на ЕС.

5.16. ЕИСК горещо подкрепя целта да се гарантира, че ЕС заема челно място в областта на енергията от възобновяеми източници в световен мащаб. Необходими са мерки за подкрепа, които обаче следва да бъдат в съответствие с правилата относно конкуренцията и пазарните правила, да се основават на пазара и да избягват увеличаването на цените на енергията за крайните потребители. Постепенно трябва да бъде преустановена подкрепата за достигащите зрялост и конкурентоспособните технологии. В тази връзка ЕИСК подкрепя усилията на Комисията.

5.17. В допълнение към възобновяемите енергийни източници цел на ЕС следва да бъде развитието на всички видове технологии и решения за декарбонизация — чисти технологии.

5.18. ЕИСК подкрепя становището на Комисията, че ЕС се нуждае от инвестиции в биоикономиката на растителна основа като важен източник на постоянна възобновяема енергия. При подготовката на планове за тази област следва да се вземат под внимание въздействието върху околната среда, земеползването и производството на храни. Потенциал има и хидроелектроенергетиката.

Енергиен съюз за изследователска дейност, иновации и конкурентоспособност

5.19. ЕИСК подкрепя предложената нова стратегия за НИРД, но повтаря своето мнение, изразено в предходни становища, че са необходими повече ресурси за преодоляване на бъдещите енергийни предизвикателства. Комитетът подчертава необходимостта по-специално от стимулиране на частното финансиране чрез използване на мерки на ЕС и от по-голямо сътрудничество в областта на НИРД в световен мащаб.

5.20. Конкурентоспособността на ЕС обаче не се изразява само в това да бъде най-добрият в енергийните и свързаните с климата технологии. В същата или дори в още по-голяма степен конкурентоспособността се състои в това да се подхожда към енергията като производствен разход възможно най-ефективно и устойчиво и по-добре от конкурентите. Това е по-машабен и по-сигурен начин за осигуряване на растеж и работни места в Европа.

5.21. Преходът е важен за всички сектори на икономиката. ЕИСК подчертава твърдата си позиция, че преходът трябва да бъде справедлив и честен. Обучението и ученето през целия живот са ключови мерки за постигане на успех. В тази посока централна роля има социалният диалог на равнището на ЕС и на национално равнище.

Управление на енергийния съюз

5.22. ЕИСК изцяло подкрепя усилията на Комисията да осигури съгласуваност между различните аспекти на енергийната политика, както и координацията между държавите членки. Новото управление трябва да има за цел да гарантира постигането на целите на ЕС за 2030 г. На държавите членки обаче не следва да се налагат още повече задължения за планиране или докладване; вместо това сегашните изисквания трябва да бъдат опростени.

5.23. ЕИСК изразява задоволство, че неговата инициатива за енергиен диалог със заинтересованите страни е била възприета от Комисията. В момента се очаква подробен план за действие в тази връзка.

6. Бележки във връзка със съобщението относно постигането на целта от 10 % междусистемна свързаност

6.1. Увеличеният дял на производството на електроенергия от интермитентни възобновяеми източници изисква по-голям капацитет на мрежата, също както и целта за намаляване на разходите за върхов и резервен капацитет. Необходимостта от по-голям капацитет за междусистемна свързаност в много случаи е очевидна, дори належаща. Учудващо е, че в толкова много случаи постигането на целта от 10 % е толкова далеч. Предложените в съобщението мерки се приветстват. ЕИСК по-рано коментира този въпрос, включително в неотдавнашното си становище по собствена инициатива относно европейското сътрудничество във връзка с енергийните мрежи.

6.2. Подходът чрез проекти от общ интерес изглежда подходящ. Също така изглежда ефективно да се даде приоритет на финансирането на проекти, които най-чувствително ще увеличат капацитета за междусистемна свързаност в сравнение с настоящите нива под 10 %. Но също така изглежда разумно да се вземе под внимание икономическото положение в съответните държави.

6.3. Спешно е необходимо изцяло да се приложи регламентът за ТЕМ-Е. Крайно необходими са усилия за съкращаване на процедурите за одобрение. Нещо повече, това е област, в която следва да бъдат проучени всички възможности за улесняване и ускоряване на процесите чрез включването на ранен етап на местни заинтересовани страни. За постигането на тази цел ЕИСК, наред с другото, предложи провеждането на европейски енергиен диалог. Това предложение следва да бъде взето под внимание при разработването на предложението за форум на енергийната инфраструктура.

6.4. При все това, би могло да се проучи дали поставянето на една и съща цел за всички държави членки, независимо от техния размер, енергиен микс, съседство и т.н., е наистина целесъобразно. Изравнената цена на електроенергията може да се използва като показател за достатъчен капацитет на междусистемните връзки.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Към нова европейска политика за съседство“

(JOIN(2015) 6 final)

(2015/C 383/13)

Докладчик: г-н Gintaras MORKIS

Съдокладчик: г-н Cristian PÎRVULESCU

На 10 юни 2015 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Към нова европейска политика за съседство“

(JOIN(2015) 6 final).

Специализирана секция „Външни отношения“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 юни 2015 г.

На 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли 2015 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 108 гласа „за“, 1 глас „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейската комисия и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) дадоха начало на публично обсъждане на новата Европейска политика за съседство (ЕПС). Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства това преразглеждане на ЕПС и счита, че то е навременно и изключително важно.

1.2. ЕИСК отбелязва, че настоящата ЕПС не отразява реалността в съседните на ЕС страни и той се сблъска с много предизвикателства, които не бяха преодоляни по подходящ начин. Необходими са радикални промени в механизма и инструментите на ЕПС.

1.3. Държавите, участващи в ЕПС, имат различни външнополитически приоритети и амбиции за своите отношения с ЕС. Ето защо ЕИСК подчертава необходимостта от прилагане на принципите на диференциация и гъвкавост. ЕИСК отбелязва, че южният и източният географски обхват на ЕПС следва да бъде запазен, но че политиките, свързани с отношенията следва да се развиват и подобряват. Някои от страните, които понастоящем участват в ЕПС, следва да се приемат от ЕС като истински партньори, а други — като съседи. Същевременно ЕИСК подчертава, че приемането на демократичните ценности и зачитането на правата на човека, следва да бъдат приложими към всички държави, тъй като прилагането на двойни стандарти би демотивирало другите държави в рамките на ЕПС.

1.4. В съвместния си документ за консултация „Към нова политика за съседство“ Европейската комисия повдига много въпроси. Въпреки това, в настоящото становище ЕИСК ще се концентрира върху най-важните сред тях — позициите на гражданското общество в държавите от ЕС и страните партньорки.

1.5. ЕИСК приветства неотдавнашните консултации с южните партньори, проведени в Барселона на неофициалната министерска среща за бъдещето на ЕПС (Барселона, 13 април 2015 г.) — по време на която участниците потвърдиха намерението си да работят заедно за създаване на пространство на просперитет и добросъседство в Средиземно море — и съвместната декларация от срещата на високо равнище на Източното партньорство (Рига, 21 и 22 май 2015 г.) — по време на която участниците потвърдиха своя ангажимент за по-нататъшно укрепване на демокрацията, правовата държава, правата на човека и основните свободи, както и за утвърждаване на принципите и нормите на международното право. Важно е ЕС да остане ангажиран с подкрепата за териториалната цялост, както и с независимостта и суверенитета на всички свои партньори.

1.6. ЕИСК предлага новата ЕПС да се съсредоточи върху дейности, които се стремят да увеличат сигурността на хората и стабилността на съседните на ЕС държави, както и върху дейности, които създават по-добри икономически и социални условия — и просперитет — в държавите партньорки от ЕПС. Основната цел на обновената ЕПС следва да бъде да гарантира сигурността на хората, както и да им осигури възможност за достоен живот и просперитет в тяхната страна, лишен от насилие, потисничество и бедност. ЕПС следва активно да се ангажира с мерки за изграждане на доверие и следкризисни действия.

1.7. ЕИСК подчертава, че по-добрата заетост, устойчивата и пазарно функционираща икономика, привличането на чуждестранни инвестиции, ефективните и достъпни обществени услуги и социалната защита осигуряват основа за стабилност, сигурност и дори демократизация. Наред с две важни инициативи, които съдържат основните движещи сили за по-нататъшната интеграция на страните от ЕПС в ЕС, а именно либерализацията на търговията (състояща се основно от споразумения за асоцииране — СА и задълбочени и всеобхватни зони за свободна търговия — ЗВЗСТ) и мобилността и облекчаването на визовия режим (или либерализирането на визовия режим за отделни страни), ЕИСК смята, че образованието и професионалното обучение (особено за младите хора) са третата инициатива от голямо значение в рамките на новата ЕПС.

1.8. ЕИСК предлага ЕПС да не губи връзката с общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) и общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО). Едновременно с оценяването на интересите и реакциите на заинтересованите страни отвъд зоната на ЕПС, ЕС следва да заема твърда позиция и да гарантира, че никой няма да налага волята си на суверенни държави, нито да диктува дневния ред или целите на държавите от ЕС и ЕПС.

1.9. ЕС следва да работи в по-тясно сътрудничество с други международни организации, като НАТО и ООН, за да защитава суверенитета, независимостта и териториалната цялост на всички държави от ЕПС. Необходими са по-добра дипломатия и комуникация извън зоната на ЕПС (особено с гражданското общество) като инструмент за предотвратяване на конфликти и за създаването на взаимноизгодни отношения, водещи до икономически напредък и повишаване на жизнения стандарт.

1.10. ЕИСК призовава за управление на мобилността и миграцията чрез насърчаване на солидарността между държавите членки, като част от глобалния подход на ЕС. Партньорствата с ЕПС и други страни са важни инструменти за справяне със значителните предизвикателства, пред които е изправена тази политика. ЕС следва да действа бързо и съгласувано за справяне с хуманитарната криза в Средиземно море.

1.11. ЕИСК подчертава, че облекчаването и либерализирането на визовия режим продължават да бъдат ключови инициативи от гледна точка на партньорите в ЕПС. ЕИСК приветства преговорите за сключване на споразумение за реадмисия с Мароко и началото на преговорите за сключване на споразумение за облекчаване на визовия режим. Комитетът очаква преговорите по споразуменията за облекчаване на визовия режим и реадмисия с Тунис и Йордания. Споразуменията за либерализиране на визовия режим (с Молдова) и споразуменията за облекчаване на визовия режим (с Украйна, Армения, Азербайджан и Грузия) следва да се прилагат изцяло и да се превърнат в примери за подражание за всички страни по ЕПС.

1.12. ЕИСК предлага да се засили още повече ролята на гражданското общество по три основни начина: чрез овластяване на гражданското общество, позволявайки му да предоставя по-добра подкрепа за процесите на стабилизация и демократизация; чрез по-голямо включване на гражданското общество в свързаните с ЕПС ангажменти и дейности; и накрая, чрез по-добро използване на експертния опит и ресурсите на европейското гражданско общество в подкрепа на развитието на гражданското общество в страните от ЕПС.

1.13. ЕИСК призовава за пълно признаване на спазването на основните човешки и социални права, по-конкретно свободата на сдружаване и правото на колективно договаряне. Социалният диалог също следва да се насърчава в южното и източното измерение на ЕПС. ЕИСК призовава към зачитане на независимостта на социалните партньори и организациите на гражданското общество (ОГО).

1.14. ЕИСК подчертава, че е важно да се насърчава диалогът и постигането на консенсус между културните, икономическите и политическите институции. ЕИСК счита че стабилизацията и демократизацията в страните от ЕПС зависят от жизнеспособността на културни и религиозни модели, които следва да бъдат толерантни и приобщаващи.

1.15. ЕИСК предлага ЕС да изпрати ясен сигнал на гражданите на страните от ЕПС, като посочи, че политиката е за техните народи, за тяхната сигурност и за тяхното благоденствие. Съпричастността на равнище гражданско общество следва да се превърне в приоритет в целия ЕС. Прегледът на ЕПС трябва да насърчава по-добрата комуникация във връзка с интересите и ценностите на ЕС, както в рамките на ЕС, така и в страните партньорки.

2. Предизвикателствата пред ЕПС

2.1. ЕС се нуждае от сътруднически му съседи, за да се чувства сигурен и проспериращ. ЕПС имаше амбициозната цел да поощрява съседните страни да осъществяват политически и икономически реформи в замяна на достъп до пазарите на ЕС, по-голяма мобилност и финансова подкрепа. Нарастващите предизвикателства пред сигурността и геополитическите сътресения в съседните на ЕС държави допълнително подчертаха значението на една стабилна, демократична и благоденстваща зона на съседство.

2.2. Драматичните промени в съседните на ЕС държави представляват заплаха и за държави от ЕС. Прилагането на Източното партньорство (ИП) провокира агресивната политика на Русия не само към съседите на ЕС, но и към държави — членки на ЕС, особено скандинавските страни и страните от Централна и Източна Европа. Конфликтите, съпроводени с насилие в Сирия, Ирак и Либия доведоха до хуманитарна криза и рискове, свързани с тероризъм, които също могат да се разпрострат към ЕС.

2.3. ЕС трябва да признае ролята си и влиянието си върху страните от ЕПС и техните съседи, които допринесоха за политическите и социалните сътресения и насочиха интересите на някои заинтересовани страни отвъд границите на страните от ЕПС. Арабската пролет и последиците от нея, както и украинската криза, следва да се разглеждат като доказателство за това, че ЕС оказва значително въздействие върху социалните и политическите процеси. ЕС допринесе за повишаването на осведомеността на хората и засили стремежите им по отношение на техните правителства; ЕС, поне отчасти, събуди гражданските сили, които иницират политически дейности.

2.4. Едновременно с това ЕПС донесе и някои разочарования, както в страните от ЕС, така и в тези от ЕПС. Затова са необходими радикални промени за преразглеждане на ЕПС и нейните инструменти, които следва да се основават на принципите на диференциация и гъвкавост. Южният и източният географски обхват на ЕПС следва да бъде запазен, но политиките, свързани с отношенията следва да се развият и подобряват. ЕПС следва да стимулира всички съседни страни да се превърнат в реални партньори за диалог и сътрудничество.

3. Основни стълбове на новата ЕПС

3.1. Икономика и просперитет

3.1.1. ЕИСК отбелязва, че подобряването на отношенията между ЕС и страните от ЕПС ще зависи от няколко фактора: стабилност, прозрачност, свободен пазар и дългосрочна стратегия. Преразгледаната ЕПС следва да се концентрира върху създаването на условия за устойчиво икономическо и социално развитие в страните от ЕПС. По-добрата заетост и пазарно функциониращата икономика създават висока добавена стойност за обществото като цяло, като по този начин осигуряват основа за стабилност, сигурност и дори за демократизация. ЕС следва да се концентрира повече върху по-добре финансирани инструменти, предоставящи подкрепа за икономическите корекции, необходими за повишаването на конкурентоспособността, за инициативи за устойчиви инвестиции на предприятията, и за корекции на икономическото производство, насочени към създаване на по-висококачествена заетост. Специално внимание следва да се отдели на икономическото овластяване на младите хора, жените и маргинализираните групи. Инициативите за икономически растеж и заетост трябва да бъдат осигурени с подходящо финансиране и да бъдат придружени от специализирани програми. При прилагането на такива програми може да се използват добрите практики от програмата „Инициатива за социално сближаване“, свързана с „Пакта за стабилност за Югоизточна Европа“⁽¹⁾.

3.1.2. Образованието и професионалното обучение представляват най-добрата дългосрочна инвестиция в икономически растеж и устойчива сигурност. ЕС следва да разгледа възможностите за разширяване на програмата „Еразъм+“, за да се даде възможност на страните от ЕПС да увеличат участието си. Тези програми предоставят най-добрия механизъм за споделяне на академичните и професионалните умения в ЕС с най-напредналите партньори от ЕПС. ЕИСК приветства публикуваната през октомври 2014 г. първа международна покана за участие в „Еразъм+“ и насърчава ЕС да разшири възможностите за участие на страните от ЕПС, в допълнение към увеличаването на финансирането за други инструменти за образование и професионално обучение.

3.1.3. ЕС следва да се стреми да завърши пространството на свободна търговия между ЕС и всички страни от ЕПС. Това може да се разглежда като изключително важен инструмент за укрепване на трайния икономически и социален просперитет. ЕС следва да се стреми по-активно да интегрира партньорите по ЕПС в единния пазар на ЕС, по-специално чрез създаване на ЗВЗСТ веднага след като бъдат покрити необходимите критерии. Страните от ЕПС, за които по-нататъшната интеграция е приоритет, могат да се концентрират върху процеса на подписване на СА/ЗВЗСТ, докато други биха могли да се включат в алтернативни платформи за сътрудничество (като Европейския енергиен съюз и др.). Въпреки това СА/ЗВЗСТ не следва да се разглеждат като самоцел или като единствен възможен вариант. Стойността им следва да бъде оценена от гледна точка на положителното им въздействие върху устойчивото икономическо развитие, иновациите, постоянната заетост и засиления бюджетен капацитет в страните от ЕПС.

3.1.4. ЕИСК приветства стартирането на ЗВЗСТ механизъм на ЕС за МСП, насочен към осигуряването на подкрепа за МСП от Грузия, Молдова и Украйна, за да им се помогне да се възползват от новите търговски възможности, произтичащи от ЗВЗСТ и да постигнат по-високи стандарти за качество в съответствие с най-добрите практики на ЕС. Третият бизнес форум на ИП (Рига, 21 май 2015 г.) подчерта, че за оползотворяването във възможно най-голяма степен на СА/ЗВЗСТ следва да бъдат осигурени допълнителни инструменти, които да помагат на предприятията да се реструктурират и приспособяват към по-високите стандарти. Освен това беше посочено, че предприемаческите дейности и търговията следва да се рекламират по-добре в региона.

3.1.5. Подкрепата за реформата в публичната администрация, правосъдието, сектора на сигурността, правната уредба и ефективното прилагане на законодателството следва да бъде една от най-осезаемите дейности на новата ЕПС. Положителни тенденции, като например увеличаване на инвестициите в страните от ЕПС и засилване на сътрудничеството между ЕС и предприятията от ЕПС, могат да бъдат създавани единствено чрез постигане на видим напредък в борбата с корупцията и организираната престъпност в съседните на ЕС държави. Всички съседни на ЕС държави се сблъскват с широко разпространена корупция. Въпреки положените усилия за ограничаването ѝ, тя продължава и прониква във всички слоеве на обществения и личния живот. Поради това ЕС следва, като част от своите програми за финансиране, да подобрява свързаността с условия за надеждни антикорупционни мерки и да разработи стабилен механизъм за мониторинг на изпълнението. Същото внимание следва да се обърне и на повишаването на ефективността, жизнеспособността и достъпността на социалните, образователните и здравните услуги в страните от ЕПС, тъй като те са от основно значение за качеството на живота и безопасността на хората, живеещи в тези държави.

⁽¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Социалният диалог в страните от Източното партньорство“ (ОВ C 161, 6.6.2013 г., стр. 40).

3.2. Стабилност и сигурност

3.2.1. Стабилността и сигурността на хората следва да се превърнат в най-важната цел на ЕПС. ЕИСК счита, че сигурно и проспериращо съседство може да се установи само ако сигурността на хората в региона значително се увеличи. Качеството на управлението и зачитането на правата на човека, липсата на престъпления и физически заплахи, приобщаващото икономическо развитие, социалната защита и опазването на околната среда са все фактори, които определят стабилността на региона в средносрочна и дългосрочна перспектива. Нестабилността в съседните на ЕС страни и липсата на надеждност, от която страдат моделът на ЕПС и неговите инструменти, не бива да водят до намаляване на амбициите или отказ от ангажиментите на ЕС. Програмите и инструментите за стабилност и предотвратяване на конфликти следва да бъдат сред приоритетите на новата ЕПС.

3.2.2. ЕС следва да работи в по-тясно сътрудничество с други международни организации, като НАТО и ООН, за да защитава суверенитета, независимостта и териториалната цялост на всички държави от ЕПС. Необходими са по-добра дипломатия и комуникация извън зоната на ЕПС (особено с гражданското общество) като инструмент за предотвратяване на конфликти и за създаването на взаимноизгодни отношения, водещи до икономически напредък и повишаване на жизнения стандарт.

3.2.3. ЕПС трябва да играе основна роля в предотвратяването на радикализацията и борбата с тероризма и организираната престъпност. В допълнение към предприемането на необходими и пропорционални мерки за борба срещу тероризма, ЕС трябва да използва съществуващите инструменти на ЕПС, за да се справи с факторите, определящи неговото разпространение. Необходими са инвестиции в образованието и икономически възможности, заедно с мерки за подобряване на управлението⁽²⁾.

3.2.4. Новата ЕПС следва да се отнася до хармонизирането на „твърдите“ и „меките“ правомощия. ЕПС не бива да губи връзката си с общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) и общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО). Настоящото преразглеждане на ЕПС следва да бъде тясно свързано с преработената стратегия за сигурност на ЕС.

3.2.5. Въпросът за „съседите на съседите“ е от изключителна важност. Никой не може да налага волята си на независими държави, нито да определя дневния ред или целите на ЕС и страните от ЕПС. ЕИСК подчертава, че би било по-ползотворно за Русия да участва в усилията за създаване на стабилни, демократични и икономически развити държави, вместо да се противопоставя на страни от ЕПС, които се стремят към по-нататъшна интеграция с ЕС.

3.3. Мобилност и миграция

3.3.1. Облекчаването на визовия режим продължава да бъде ключова инициатива от гледна точка на партньорите в ЕПС. ЕИСК приветства преговорите за сключване на споразумение за рeamисия с Мароко (започнали през януари 2015 г.) и началото на преговорите за сключване на споразумение за облекчаване на визовия режим. Комитетът очаква преговорите по споразуменията за облекчаване на визовия режим и рeamисия с Тунис и Йордания. Споразуменията за либерализиране на визовия режим (с Молдова) и споразуменията за облекчаване на визовия режим (с Украйна, Армения, Азербайджан и Грузия) следва да се прилагат изцяло и да се превърнат в примери за подражание за всички страни по ЕПС. ЕИСК счита, че споразуменията за либерализиране на визовия режим с Украйна и Грузия са мощен инструмент, който насърчава тези държави да се интегрират с ЕС по-бързо. При все това тяхното прилагане следва да бъде придружено от увеличаване на международната подкрепа, за да се гарантират териториалната цялост и контролът на техните граници.

3.3.2. Европейската политика на съседство следва да бъде част от глобален подход към миграцията и мобилността. Важно е ЕС да насърчава имиграцията с цел работа или образование посредством законни, гъвкави и прозрачни процедури⁽³⁾.

3.3.3. В отговор на неотдавнашните събития, които доведоха до увеличаване на миграционните потоци от Северна Африка — потоци, които за жалост доведоха до значителен брой смъртни случаи — ЕС следва незабавно да предприеме действия за защита на живота на тези, които възнамеряват да достигнат територията на ЕС. ЕС следва да се ангажира с по-сериозна и мащабна работа със страните, включени в тези миграционни потоци — държавите на произход и на транзитно преминаване.

⁽²⁾ ОВ С 218, 23.7.2011 г., стр. 91.

⁽³⁾ ОВ С 458, 19.12.2014 г., стр. 7.

3.3.4. ЕС следва да сключи споразумения с трети държави, по-специално със своите съседи, страните на произход на имигрантите и страните на транзитно преминаване, като вземе под внимание специфичните обстоятелства във всяка страна. Приоритетите, посочени в тези партньорства за мобилност включват фактори, свързани с икономическата миграция и мобилността. Следва да се даде по-голям приоритет на организирането на законната имиграция, визовата политика, признаването на квалификации, мобилността в областта на образованието, социалноосигурителните права, както и приноса на миграцията и мобилността за развитието⁽⁴⁾. Приоритет е реформата на Frontex, която следва да се превърне в европейска служба за гранична охрана, подкрепяща държавите членки, като бъде разработена по-ефективна и стандартизирана система за отчетност за нейните дейности⁽⁵⁾.

3.4. Диференциация

3.4.1. ЕПС следва да бъде преформулирана, за да се приложи по-гъвкаво принципът на диференциация, както по отношение на географското положение, така и — в рамките на регионите — в съответствие със стремежите на държавите, участващи в ЕПС, гражданските свободи и правата на човека, институционалният капацитет и нуждите, свързани със сигурността. Въпреки че подкрепят принципа на диференциация, всички страни партньори следва да се ангажират със спазването на основните права и принципа на правовата държава. Приемането на демократичните ценности и зачитането на правата на човека следва да бъдат еднакво приложими към всички държави, тъй като прилагането на двойни стандарти би демотивирало другите държави в рамките на ЕПС

3.4.2. ЕС продължава да проявява интерес към принципа на обвързаност с условия и да се ангажира с него. ЕИСК подчерта принципите на диференциация и обвързаност с условия в отношенията си със страните партньорки⁽⁶⁾. Същевременно Комитетът изрази желанието си да се гарантира, че прилагането на подход „по-малко за по-малко“ няма да подкопае потенциала на страната за прилагане на реформи с избрани от самата нея темпове и в съответствие с капацитета ѝ за усвояване. Когато националните правителства в страните от ЕПС се въздържат от по-тясно участие в инструментите на ЕПС, „меката сила“ на ЕС следва да бъде насочена към гражданското общество.

3.4.3. ЕПС се различава от политиката на разширяване; при все това европейските държави имат право да кандидатстват за членство в ЕС, ако отговарят на критериите и условията за приемане по смисъла на член 49 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Ако ЕПС вдъхнови европейска страна да спазва критериите от Копенхаген, това е резултат, който следва да приветстваме — постигнат чрез подхода „повече за повече“.

4. Акцент върху гражданското общество и комуникацията

4.1. Гражданско общество

4.1.1. Ролята на гражданското общество за развитието на ЕПС следва да бъде преоценена и засилена още повече. Комитетът е определил дейностите на гражданското общество, състоянието на правата на човека, икономическите и културните права и защитата на религиозните свободи като основни критерии за оценка на управлението в дадена страна⁽⁷⁾. Съпричастността на равнище гражданско общество следва да се превърне в приоритет в целия ЕС. Инструментите за сътрудничество като Форума на гражданското общество към Източното партньорство (Форумът на гражданското общество към ИП) следва да бъдат укрепени и разширени.

4.1.2. Тази реформа може да се осъществи в три основни направления: овластяване на гражданското общество, позволявайки му да предоставя по-добра подкрепа за процесите на стабилизация и демократизация; по-голямо включване на гражданското общество в свързаните с ЕПС ангажменти и дейности; и накрая, по-добро използване на експертния опит и ресурсите на европейското гражданско общество в подкрепа на развитието на гражданското общество в страните от ЕПС.

4.1.3. Както бе демонстрирано по време на прехода към демокрация в Централна и Източна Европа, гражданското общество играе ключова роля в процеса на изграждане на стабилността и демократизацията. При използването на нейните инструменти ЕПС следва да отделя значителни ресурси за подобряване на организационния капацитет на гражданското общество и включването му в управленските процеси⁽⁸⁾. Ключов аспект в това отношение е да се подкрепят социалният диалог и институционализираните обществени консултации, тъй като те са инструменти, които улесняват постигането на консенсус и демократичния напредък⁽⁹⁾.

⁽⁴⁾ ОВ С 451, 16.12.2014 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ Вж. бележка под линия 3.

⁽⁶⁾ ОВ С 43, 15.2.2012 г., стр. 89.

⁽⁷⁾ Вж. бележка под линия 6.

⁽⁸⁾ Вж. също ОВ С 351, 15.11.2012 г., стр. 27.

⁽⁹⁾ Вж. също ОВ С 248, 25.8.2011 г., стр. 37.

4.1.4. ЕС следва да включва клаузи за защита на демократичните свободи и индивидуалните права в двустранните споразумения, но, най-вече по отношение на тяхното прилагане, ЕИСК призовава в критериите за оценка на управлението на дадена страна да се включват сравнителни показатели за отношението спрямо гражданското общество (законодателна рамка, изграждане на капацитет, диалог и др.), правата на човека и икономическите, социалните и културните права⁽¹⁰⁾.

4.1.5. ЕИСК призовава гражданското общество да участва по-активно в изготвянето, прилагането и наблюдението на споразуменията между ЕС и страните от ЕПС⁽¹¹⁾. Докладите за напредъка на ЕПС би трябвало не само да отразяват официалните правителствени данни и позиции, но и трябва да отчитат по-широкото участие на правителствените и неправителствените участници. ЕИСК смята, че гражданското общество както в ЕС, така и в страните партньорки, следва да участва в изготвянето на оценки на въздействието върху устойчивостта преди началото на преговорите и че механизмите на гражданското общество следва да бъдат включени в бъдещите ЗВЗСТ⁽¹²⁾.

4.1.6. Инструментите на ЕПС следва да бъдат леснодостъпни за организациите на гражданското общество в държавите членки и в страните от ЕПС. Те следва да насърчават диалога, ангажираността и обмяна на идеи. ЕИСК подчертава, че социалните партньори, организациите на гражданското общество и икономическите и социални съвети в държавите членки играят жизненоважна роля при споделянето на опит и знания, разпространението на информация, сравнителния анализ, трансфера на експертен опит и управлението на административните ресурси⁽¹³⁾.

4.2. Социален диалог

4.2.1. ЕИСК постоянно подчертава значението на социалния диалог за стимулирането на икономическото развитие и демократизацията. Освен това Комитетът подчертава цялостния успех на ЕПС⁽¹⁴⁾. Социалният диалог следва да се насърчава еднакво в южното и в източното измерение на ЕПС. ЕИСК призовава за зачитане на независимостта на социалните партньори и организациите на гражданското общество (ОГО). Това е едно от основните права на човека и социални права, дефинирани от международните и европейските организации⁽¹⁵⁾.

4.2.2. ЕИСК призовава за пълно признаване на спазването на тези основни права, по-конкретно свободата на сдружаване и правото на колективно договаряне. Той призовава засегнатите страни да полагат необходимите усилия, за да постигнат напредък в интегрирането на европейските и международните норми, дефинирани в Хартата на основните права на ЕС, Европейската социална харта (на Съвета на Европа) и от Международната организация на труда (МОТ), както и за осъществяването на „социалната правова държава“. Спазването на тези норми трябва да бъде включено в официалните критерии при изготвянето на споразуменията за асоцииране и тяхната оценка⁽¹⁶⁾.

4.2.3. Независимо от факта, че във всички страни от ЕПС съществуват организации на работодателите и работниците, социалният диалог в тези страни — който играе важна роля за постигането на устойчив растеж и социален мир в обществото — засега е по-скоро слаб. Следва да се разработи системна програма, с цел насърчаване на обмяна на най-добри практики, извлечени от опита в областта на социалната политика и политиката на заетост, в ЕС и партньорските държави

4.3. Културен диалог

4.3.1. ЕПС следва да насърчават по-доброто разбиране — както между страните от ЕПС, така и между ЕС и страните от ЕПС — на другите култури, религиозния диалог и културното многообразие. В дългосрочна перспектива стабилизацията и демократизацията в страните от ЕПС зависят също и от жизнеспособността на културните и религиозните модели и от това доколко толерантни и приобщаващи са те.

4.3.2. Важно е да се насърчават културният, политическият и икономическият диалог и постигането на консенсус. Това следва да доведе до ефективна, значителна финансова и мрежова подкрепа за межкултурния диалог, независима културна продукция и обществени дебати. То следва да засили влиянието и видимостта на независимите мислители, артисти и активисти от страните от ЕПС и да насърчи техните продуктивни взаимодействия с националните и европейските аудитории.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 32.

⁽¹¹⁾ Вж. също ОВ С 299, 4.10.2012 г., стр. 34 и ОВ С 12, 15.1.2015 г., стр. 48.

⁽¹²⁾ Вж. бележка под линия 9.

⁽¹³⁾ Вж. бележка под линия 10.

⁽¹⁴⁾ Вж. становище на ЕИСК относно „Включване на гражданското общество в Източното партньорство“ (ОВ С 277, 17.11.2009 г., стр. 30; ОВ С 248, 25.8.2011 г., стр. 37).

⁽¹⁵⁾ Вж. бележка под линия 1.

⁽¹⁶⁾ Вж. бележка под линия 1.

4.4. Видимост и комуникация

4.4.1. Прегледът на ЕПС трябва да насърчава подобряването на комуникацията във връзка с интересите и ценностите на ЕС, както в рамките на ЕС, така и в страните партньорки. Това придобива особена важност с оглед на нарастващата пропаганда от страна на терористични групи и Русия⁽¹⁷⁾. ЕС е длъжен да изпрати ясен сигнал към гражданите на страните от ЕПС, че тази политика представлява грижа за хората, за тяхната сигурност и за тяхното благоденствие. За тази цел ще бъде необходимо да се създадат нови инструменти, способни да достигат до местните власти, медиите и НПО.

4.4.2. Общата осведоменост е от съществено значение за оценката и разбирането на влиянието на ЕПС върху потребностите на хората. Свободата на изразяване, на убежденията и на медиите и сигурността на информацията в съседните на ЕС страни са от жизнено значение. Подкрепата за достъпа на хората до интернет, свободните и независими медии, разследващата журналистика и инициативите за сътрудничество между медиите (медийно побратимяване) между страните от ЕС и ЕПС следва да се превърнат в една от най-важните цели, за да се засили устойчивостта на обществото на агресивна пропаганда.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

⁽¹⁷⁾ Вж. информационен доклад на ЕИСК относно REX/432, „Използване на медиите за оказване на влияние върху социалните и политическите процеси в ЕС и източните съседни страни“ (все още непубликуван в Официален вестник).

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за отмяна на Директива 76/621/ЕИО на Съвета за определяне на максимално равнище на ерукова киселина в масла и мазнини и на Регламент (ЕО) № 320/2006 на Съвета за установяване на временна схема за реструктуриране на захарната индустрия“

[COM(2015) 174 final — 2015/0090 COD]

(2015/C 383/14)

На 27 април 2015 г. Европейският парламент и на 11 май 2015 г. Съветът решиха, в съответствие с член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за отмяна на Директива 76/621/ЕИО на Съвета за определяне на максимално равнище на ерукова киселина в масла и мазнини и на Регламент (ЕО) № 320/2006 на Съвета за установяване на временна схема за реструктуриране на захарната индустрия“

[COM(2015) 174 final — 2015/0090 COD].

След като прецени, че съдържанието на предложението е напълно задоволително и не изисква никакви бележки от негова страна, на 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли), Комитетът реши да приеме положително становище по предложения текст.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно многогодишен план за възстановяване на червения тон в източната част на Атлантическия океан и в Средиземно море и за отмяна на Регламент (ЕО) № 302/2009“

[COM(2015) 180 final — 2015/0096 COD]

(2015/C 383/15)

На 30 април 2015 г. Европейският парламент и на 7 май 2015 г. Съветът решиха, в съответствие с член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно многогодишен план за възстановяване на червения тон в източната част на Атлантическия океан и в Средиземно море и за отмяна на Регламент (ЕО) № 302/2009“

[COM(2015) 180 final — 2015/0096 COD].

След като прецени, че съдържанието на предложението е напълно задоволително и не изисква никакви бележки от негова страна, на 509-ата си пленарна сесия, проведена на 1 и 2 юли 2015 г. (заседание от 1 юли), Комитетът реши да приеме положително становище по предложения текст.

Брюксел, 1 юли 2015 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

ISSN 1977-0855 (електронно издание)
ISSN 1830-365X (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG